

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LINIEWO 2026-2040

WPROWADZENIE	2
1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODYKA OPRACOWANIA	3
1.1 Podstawa prawna	3
1.2 Metodyka opracowania strategii	4
1.3 Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	5
1.4 OSI w strategii rozwoju województwa	12
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ	13
3. WNIOSKI Z DIAGNOZY I BADAŃ SPOŁECZNYCH	51
3.1 Wnioski z diagnozy	51
3.2 Wnioski z badań ankietowych	55
3.3 Analiza SWOT	57
4. ZAŁOŻENIA ROZWOJOWE I PLANISTYCZNE	63
4.1 Wizja i misja rozwoju Gminy Liniewo	63
4.2 Cele strategiczne i kierunki działań w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	66
5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	73
5.1 Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Liniewo	73
5.2 Rekomendacje dotyczące polityki przestrzennej	80
6. REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	87
7. WDRAŻANIE	90
7.1 Realizacja strategii	90
7.2 Monitoring strategii	91
7.3 Ewaluacja strategii	105
7.4 Finansowanie strategii	108
UWAGI KOŃCOWE	109
Załącznik nr 1 PYTANIA ankiety - Gmina oczami mieszkańców	110
Spis grafik i tabel	112

WPROWADZENIE

Gmina Liniewo, położona w sercu Pomorza, to miejsce o dobrym potencjale rozwojowym, bogatej historii i silnych tradycjach lokalnych społeczności. Celem niniejszej strategii jest wyznaczenie kierunków jej rozwoju na najbliższe lata, w założeniu do 2040 roku, z uwzględnieniem jej unikalnych zasobów, potrzeb mieszkańców oraz możliwości rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego opierając się na zasadach zrównoważonego rozwoju, poprawy jakości życia mieszkańców, inwestycji w infrastrukturę oraz promocji lokalnego dziedzictwa i atrakcji turystycznych. Strategia ta ma służyć jako narzędzie do skutecznego planowania i realizacji działań, które przyczynią się do dynamicznego i harmonijnego rozwoju Gminy Liniewo. Wdrażanie tej strategii ma na celu uczynienie z Liniewa miejsca przyjaznego do życia, rozwój przedsiębiorczości i zwiększenia dbałości o środowisko naturalne.

Strategia Rozwoju Gminy Liniewo stanowi podstawowy dokument planistyczny wyznaczający długofalowe cele społeczno-gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe gminy oraz kierunki działań władz samorządowych w perspektywie do roku 2040. Jej opracowanie wynika z potrzeby świadomego i zrównoważonego kształtowania przyszłości gminy w warunkach zmieniających się uwarunkowań demograficznych, ekonomicznych, technologicznych oraz środowiskowych - zarówno na poziomie regionalnym, jak i globalnym.

Dokument ten został opracowany w oparciu o analizę zasobów gminy, diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz konsultacje z mieszkańcami, przedsiębiorcami i instytucjami społecznymi. Uwzględnia również wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi, cyfryzacją, starzeniem się społeczeństwa i potrzebą zachowania dziedzictwa kulturowego.

Strategia Rozwoju Gminy Liniewo ma charakter praktyczny i operacyjny - określa nie tylko kierunki polityki lokalnej, lecz także konkretne cele strategiczne, kierunki działania, które będą realizowane w najbliższych latach, przy wsparciu ze środków własnych, krajowych oraz funduszy unijnych. Dokument ten stanowi również podstawę do monitorowania i oceny skuteczności polityki rozwoju prowadzonej przez władze gminy.

1. UWARUNKOWANIA PRAWNE I METODYKA OPRACOWANIA

1.1 Podstawa prawna

Strategia Rozwoju Gminy Liniewo na lata 2026-2040 jest dokumentem strategicznym o charakterze średniookresowym, wyznaczającym kierunki działań władz lokalnych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Dokument ten powstał w oparciu o aktualny stan prawny oraz zmieniające się uwarunkowania systemu planowania publicznego w Polsce. Podstawę prawną opracowania Strategii stanowią w szczególności:

- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), która w art. 10e określa strukturę i zawartość strategii rozwoju gminy,
- Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 ze zm.), wskazująca zasady prowadzenia zintegrowanej polityki rozwoju na wszystkich poziomach samorządu,
- Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.), która w znowelizowanej wersji wprowadza obowiązek spójności strategii z planem ogólnym gminy,
- Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.),
- Ustawa z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.).

Strategia uwzględnia również kierunki wyznaczone w dokumentach nadrzędnych: Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego oraz strategiach rozwoju ponadlokalnego, z którymi zachowuje spójność i komplementarność. Zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, w tym: diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, cele strategiczne, kierunki działań, przewidywane rezultaty oraz model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, wraz z rekomendacjami dotyczącymi prowadzenia polityki przestrzennej.

Uwzględnienie aspektów środowiskowych, dziedzictwa kulturowego, potrzeb rozwojowych oraz obszarów wymagających przekształceń zapewnia, że dokument pełni funkcję koordynującą lokalne działania rozwojowe, a także stanowi podstawę do dalszego planowania, w tym ubiegania się o środki zewnętrzne.

1.2 Metodyka opracowania strategii

Strategia Rozwoju Gminy Liniewo została przygotowana w oparciu o podejście łączące metodę ekspercką z metodą partycypacyjną, co umożliwiło połączenie wiedzy specjalistycznej z lokalnym doświadczeniem i oczekiwaniami mieszkańców. Proces planowania strategicznego uwzględniał zarówno analizę dostępnych danych i dokumentów, jak i aktywne zaangażowanie społeczności lokalnej oraz przedstawicieli samorządu i instytucji gminnych.

Diagnoza społeczna, gospodarcza i przestrzenna została opracowana przy zastosowaniu następujących metod badawczych:

1. analiza dokumentów strategicznych i planistycznych - wykorzystano dostępne opracowania na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, w tym m.in. strategie, plany zagospodarowania, raporty i sprawozdania z działalności gminy;
2. analiza danych statystycznych - w oparciu o dane z publicznych źródeł, w tym głównie Banku Danych Lokalnych GUS oraz zasobów instytucji branżowych. Wyniki analiz zawarte zostały w formie graficznych zestawień i tabelarycznych podsumowań;
3. monitoring źródeł internetowych - przegląd i analiza informacji publikowanych na stronach internetowych Urzędu Gminy Liniewo, jednostek organizacyjnych oraz lokalnych mediów.
4. badanie ankietowe wśród mieszkańców - przeprowadzono badanie ilościowe metodą CAWI (ankieta internetowa), które pozwoliło zidentyfikować postrzeganą jakość życia w gminie oraz oczekiwania mieszkańców w zakresie kierunków rozwoju. Podsumowanie wyników badania zawarte zostało w załączniku do Strategii.
5. wywiady indywidualne oraz panele dyskusyjne podczas bezpośrednich spotkań i konsultacji - odbyły się rozmowy z Wójtem Gminy Liniewo oraz spotkania konsultacyjne z udziałem przedstawicieli sołectw, jednostek organizacyjnych gminy, radnych, organizacji społecznych i aktywnych mieszkańców.

Na podstawie zebranych danych i opinii opracowano diagnozę stanu obecnego, która posłużyła do sporządzenia analizy SWOT - identyfikującej mocne i słabe strony Gminy Liniewo, a także szanse i zagrożenia związane z jej rozwojem. Analiza ta została uporządkowana w trzech głównych wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, co pozwoliło na logiczne przejście do części strategicznej dokumentu, określającej cele, kierunki działań oraz mechanizmy wdrożenia Strategii.

Zastosowana metodyka zapewnia wiarygodność diagnozy oraz szeroką reprezentację głosów lokalnej społeczności, dzięki czemu Strategia odzwierciedla realne potrzeby gminy i jej mieszkańców, a także odpowiada aktualnym wyzwaniom i możliwościom rozwojowym.

1.3 Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Strategia rozwoju Gminy Liniewo jest zgodna z przepisami i spójna z obowiązującymi dokumentami planistycznymi szczebla powiatowego, wojewódzkiego i krajowego. Główne dokumenty wraz z propozycjami możliwych działań kooperujących oraz główne kierunki rozwoju Strategii Województwa Pomorskiego 2030 przedstawiają się następująco:

DOKUMENTY KRAJOWE

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

określa cele i kierunki polityki regionalnej w Polsce, z naciskiem na zrównoważony rozwój, innowacyjność oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

KRAJOWE DOKUMENTY SEKTOROWE

Polityka Energetyczna Polski do 2040 (PEP2040)

odnosi się do transformacji energetycznej, OZE, efektywności energetycznej i elektromobilności. Koresponduje ze strategią gminy w zakresie planowanych inwestycji w odnawialne źródła energii, modernizacji oświetlenia publicznego, termomodernizacji budynków.

Możliwe działania zgodne z PEP2040 w strategii Liniewa to:

- budowa lub wsparcie instalacji fotowoltaicznych na budynkach publicznych i prywatnych,
- programy dofinansowań do pomp ciepła i modernizacji źródeł ciepła,
- modernizacja oświetlenia ulicznego na LED,
- audyty energetyczne budynków gminnych.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030)

dotyczy ochrony środowiska, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki odpadami i wodnej. Odnosi się do obszaru związanego z gospodarką odpadami komunalnymi, ochroną zasobów przyrodniczych, małą retencją i czystością powietrza. Możliwe działania zgodne z PEP2030 w strategii Liniewa to:

- rozbudowa sieci kanalizacji i oczyszczalni ścieków,
- zakładanie lokalnych parków, stawów retencyjnych, łąk kwietnych,
- program edukacji ekologicznej w szkołach i wśród mieszkańców,
- usprawnienie selektywnej zbiórki odpadów.

Plan Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły

(Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r., Dz. U. z 2023 r. poz. 300)

Dokument określa cele, kierunki działań i priorytety w gospodarce wodnej na obszarze dorzecza Wisły, obejmując m.in. ochronę przed powodzią, utrzymanie jakości wód oraz ochronę zasobów wodnych.

Koresponduje ze strategią Gminy Liniewo w następujących obszarach:

- poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- planowanie i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej,
- ochrona naturalnych korytarzy wodnych i terenów zalewowych,
- działania na rzecz retencji wód opadowych i ochrony terenów cennych przyrodniczo.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

(Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r., Dz. U. 2021 poz. 1615)

Dokument wskazuje działania mające na celu minimalizowanie skutków suszy, w tym racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, monitorowanie poziomu wód oraz przeciwdziałanie degradacji środowiska wodnego. Koresponduje ze strategią Gminy Liniewo w następujących obszarach:

- wdrażanie systemów retencji wód opadowych i gromadzenia wód dla rolnictwa,
- ochrona terenów podmokłych i dolin rzecznych przed degradacją,
- edukacja mieszkańców i rolników w zakresie oszczędnego gospodarowania wodą,
- integrowanie planowania przestrzennego z potrzebami ochrony zasobów wodnych.

Krajowa Polityka Transportowa do 2030 (KPT2030)

dotyczy zrównoważonego transportu, dostępności komunikacyjnej, infrastruktury drogowej.

Odnosi się do polityki rozwoju lokalnej sieci drogowej, połączeń z miastami, ścieżek rowerowych i transportu zbiorowego. Możliwe działania zgodne z KPT2030 w strategii Liniewa to:

- budowa i modernizacja lokalnych dróg,
- rozwój ścieżek rowerowych między sołectwami,
- wdrożenie transportu gminnego.

Krajowy Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 (KPSWPR)

dotyczy rozwoju rolnictwa, terenów wiejskich, ochrony gleb oraz wsparcia dla rolników.

Odnosi się do działań wspierających lokalnych producentów żywności i rozwój obszarów wiejskich.

Możliwe działania zgodne z KPSWPR w strategii Liniewa to:

- wsparcie dla lokalnych rolników i kół gospodyń wiejskich,
- powstanie lokalnego targowiska,
- promocja rolnictwa ekologicznego.

Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM2030), również dla mniejszych ośrodków

dotyczy zrównoważonego rozwoju przestrzennego, mieszkalnictwa i rewitalizacji.

Ma wpływ na planowanie przestrzenne gminy, wsparcie dla rewitalizacji centrów miejscowości oraz poprawę jakości życia. Możliwe działania zgodne z KPM2030 w strategii Liniewa to:

- rewitalizacja centrów sołectw (np. place, skwery, świetlice),
- planowanie przestrzenne pod kątem dostępności i jakości życia,
- budowa mieszkań komunalnych dla młodych rodzin i seniorów.

Polska Cyfrowa 2030 / Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (PC2030, SRSI)

dotyczy cyfryzacji usług publicznych, e-administracji, rozwoju kompetencji cyfrowych.

Dokument odnosi się do cyfryzacji urzędu, dostępu do Internetu, działań edukacyjnych i integracyjnych.

Możliwe działania zgodne z PC2030 i SRSI w strategii Liniewa to:

- wdrożenie e-urzędu w gminie,
- szkolenia cyfrowe dla mieszkańców 50+,
- zapewnienie darmowego Wi-Fi w budynkach publicznych

Strategia Demograficzna 2040 oraz Strategia Rozwoju Usług Społecznych (SD2040, SRUS)

dotyczy starzenia się społeczeństwa, dostępności usług opiekuńczych i zdrowotnych.

Wpływa na usługi dla seniorów, profilaktykę zdrowotną i działania integrujące społeczność.

Możliwe działania zgodne z SD2040 i SRUS w strategii Liniewa to:

- utworzenie centrum wsparcia dziennego dla seniorów,
- programy aktywizujące osoby 60+ (kluby seniora, sport, integracja),
- wsparcie opiekunów osób zależnych,
- rozwój żłobków i przedszkoli.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL2030)

dotyczy edukacji, rynku pracy, szkoleń i kompetencji.

Wywiera wpływ na inwestycje w edukację, aktywizację zawodową mieszkańców oraz wsparcie dla szkół.

Możliwe działania zgodne z SRKL2030 w strategii Liniewa to:

- partnerstwa z lokalnymi szkołami i firmami - np. praktyki, szkolenia zawodowe,
- programy stypendialne dla uczniów,
- szkolenia zawodowe dla bezrobotnych i osób powracających na rynek pracy.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2023-2027 (PROW)

odnosi się do szerokiego spektrum rozwoju obszarów wiejskich.

W ramach PROW 2023-2027 Gmina Liniewo może ubiegać się o wsparcie w zakresie:

- inwestycji w infrastrukturę: budowa i modernizacja dróg lokalnych, budynków użyteczności publicznej, systemów wodociągowych i kanalizacyjnych;
- rozwoju turystyki i rekreacji: tworzenie i modernizacja obiektów turystycznych, ścieżek rowerowych, punktów informacji turystycznej,
- przedsiębiorczości: dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rozwój istniejących firm, tworzenie nowych miejsc pracy,
- edukacji i aktywizacji społecznej: organizacja szkoleń, warsztatów, wydarzeń kulturalnych i społecznych,
- ochrony środowiska: projekty związane z odnawialnymi źródłami energii, gospodarką wodną, ochroną przyrody.

DOKUMENTY REGIONALNE I SUBREGIONALNE

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

wyznacza cele rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, w tym priorytety takie jak innowacyjność, ochrona środowiska i rozwój infrastruktury. Strategia wspierana jest przez 5 sektorowych Regionalnych Programów Operacyjnych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

określa politykę przestrzenną regionu, co jest istotne dla planowania inwestycji i zagospodarowania terenu w gminie.

Audyt Krajobrazowy Województwa Pomorskiego

(Uchwała nr 190/XVII/25 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2025 r.)

określa typy i zasięgi krajobrazów priorytetowych na terenie województwa pomorskiego oraz zawiera rekomendacje dotyczące ich ochrony i kształtowania. Dla Gminy Liniewo zidentyfikowano przede wszystkim krajobraz rolniczo-leśny wysoczyzn morenowych oraz krajobraz dolin rzek Wietcisy i Wierzycy. Audyt wskazuje na potrzebę ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych, zachowania ładu przestrzennego oraz utrzymania ciągłości korytarzy ekologicznych. Uchwała koresponduje ze strategią Gminy Liniewo w zakresie:

- zachowania i kształtowania ładu przestrzennego,
- ochrony krajobrazów dolinnych i leśno-rolnych,
- ograniczania rozproszonej zabudowy,
- utrzymania i rozwoju zielonej infrastruktury,
- ochrony punktów i osi widokowych,
- zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i rekreacyjnych.

Uchwała nr 308/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r.

Dotyczy przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszzonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu”. Koresponduje z kierunkami strategii Gminy Liniewo w zakresie:

- poprawy jakości powietrza,
- termomodernizacji,
- modernizacji źródeł ciepła.

Możliwe działania zgodne z dokumentem to: inwentaryzacja i likwidacja źródeł nieefektywnego ogrzewania na paliwo stałe, wsparcie dla urządzeń grzewczych o niskiej emisji, dofinansowanie wymiany pieców/źródeł ciepła, uwzględnienie zapisów programu w planach zagospodarowania przestrzennego.

Uchwała nr 414/XXXIV/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2021 r.

Zmieniająca powyższą uchwałę – wprowadza m.in. zmieniony załącznik z działaniami naprawczymi w strefie Pomorskiej (m.in. ograniczenie emisji z ogrzewania, edukacja ekologiczna, inwentaryzacja źródeł ciepła). Możliwe działania zgodne z dokumentem to:

- edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania emisji z lokalnych źródeł ciepła,
- programy wsparcia i koordynacji dla wymiany źródeł ciepła,
- ujęcie harmonogramu działań naprawczych w budżecie gminy.

Uchwała nr 603/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 listopada 2022 r.

Kolejna zmiana programu ochrony powietrza (strefa pomorska) - m.in. modyfikacja załączników i terminów sprawozdawczo-raportowych dla organów gminnych i powiatowych. Dla strategii Gminy Liniewo ważne są zapisy dotyczące obowiązków gminy w zakresie:

- przekazywania sprawozdań o realizacji działań naprawczych,
- wbudowania mechanizmów monitoringu i raportowania działań środowiskowych na poziomie gminnym.

Uchwała nr 57/VI/24 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2024 r.

określa „Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa pomorskiego (na lata 2024-2029)”. Dla gminy Gmina Liniewo dokument ten jest istotny w zakresie ograniczania uciążliwości hałasu - zarówno w przestrzeni miejscowej, jak również w kontekście infrastruktury (drogi, ruch, zabudowa). Koresponduje ze strategią gminy w zakresie:

- uwzględnienia działań w planowaniu przestrzennym, by minimalizować ekspozycję zabudowy na hałas (np. usytuowanie zabudowy bliżej zieleni, pasów ochronnych),
- modernizacji infrastruktury drogowej i komunikacyjnej z uwzględnieniem parametrów akustycznych,
- rozwijania zieleni i barier akustycznych wzdłuż dróg i terenów zabudowy mieszkaniowej.

Uchwała nr 310/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r.

wprowadza ograniczenia i zakazy eksploatacji instalacji spalających paliwa stałe - poza obszarem miast. Dla gminy Liniewo dokument ten ma znaczenie w kontekście polityki jakości powietrza oraz działań termomodernizacyjnych takich jak:

- program wymiany starych pieców/źródeł ciepła i wsparcie dla nowoczesnych urządzeń niskoemisyjnych,
- uwzględnienie zapisów uchwały w planowaniu lokalnym i decyzjach inwestycyjnych,
- edukacja mieszkańców w zakresie ograniczenia emisji w gospodarstwach domowych.

Uchwała nr 618/L/23 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 stycznia 2023 r.

dotyczy przyjęcia „Programu ochrony środowiska województwa pomorskiego”. Dokument określa kierunki działań proekologicznych i ochrony zasobów przyrodniczych, które powinny być uwzględnione w planowaniu lokalnym oraz wskazuje priorytety inwestycyjne i programy wsparcia dla gmin w zakresie ochrony przyrody, wód, gleby, powietrza i krajobrazu. Możliwe działania w strategii Gminy Liniewo to:

- integracja gminnych działań ochrony środowiska z kierunkami wojewódzkimi,
- wyznaczanie lokalnych obszarów cennych przyrodniczo zgodnie z zaleceniami programu,
- realizacja inwestycji proekologicznych (np. rekultywacja terenów zdegradowanych, rozwój zielonej infrastruktury, działania edukacyjne).

Uchwała nr 173/XV/25 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 23 maja 2025 r.

w sprawie przyjęcie „Planu gospodarki odpadami dla Województwa Pomorskiego 2030”.

Plan nakreśla wymagania i kierunki dla gospodarki odpadami - segregacja, PSZOK-i, modernizacja infrastruktury, co ma wpływ na działania na poziomie gminnym. Możliwe działania w Gminie Liniewo to:

- rozwój i modernizacja lokalnych punktów selektywnej zbiórki odpadów oraz kampanie edukacyjne,
- włączenie w strategię gminy harmonogramu działań i inwestycji zgodnych z planem wojewódzkim,
- monitorowanie i raportowanie zgodnie z wymogami planu, np. wskaźniki selektywnej zbiórki, odzysku.

Uchwała nr 788/XXXVII/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa pomorskiego”. Z punktu widzenia Gminy Liniewo dokument ten wspiera rozwój transportu zbiorowego i zrównoważonej mobilności. Koresponduje ze strategią gminy w zakresie:

- rozwój systemów transportu zbiorowego na obszarze gminy lub współpraca z przewoźnikami,
- promowanie rozwiązań transportu przyjaznego środowisku (rowery, autobusy elektryczne, integracja komunikacji),
- planowanie przestrzeni publicznej z uwzględnieniem dostępności komunikacyjnej i mobilności mieszkańców.

Uchwała nr 586/162/20 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 9 lipca 2020 r.

przyjmuje „Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich województwa pomorskiego na lata 2021-2030+”. Dla Gminy Liniewo dokument ten jest istotny w kontekście infrastruktury transportowej, planowania przestrzennego i powiązań komunikacyjnych. Koresponduje ze strategią gminy w zakresie:

- planowania zabudowy i terenów aktywizacji gospodarczej z uwzględnieniem infrastruktury drogowej,
- działań minimalizujących wpływ nowych dróg na środowisko i krajobraz (np. zielone pasy przy drogach, ochrona terenów sąsiadujących).

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot

Strategia stawia zarówno na adaptację do zmian klimatu, jak i na działania zapobiegające ich skutkom, takie jak ochrona terenów zielonych czy racjonalne zarządzanie przestrzenią. Skala metropolitalna strategii, obejmująca cały obszar funkcjonalny a nie tylko pojedyncze miasta, umożliwi koordynację działań samorządów i wspólne planowanie rozwoju całego obszaru metropolitalnego Trójmiasta oraz otaczających je gmin i powiatów, wdrażanie działań adaptacyjnych dla zmian klimatycznych oraz lepsze wsparcie dla gmin sąsiednich.

Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) dla Obszaru Metropolitalnego

Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS). Celem planu jest stworzenie spójnego, wygodnego i przyjaznego dla ludzi oraz środowiska systemu transportu w całej metropolii. Wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, promując innowacyjność, ochronę środowiska i rozwój infrastruktury. Jednocześnie, uzupełnia Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, wspierając planowanie przestrzenne i inwestycje lokalne. SUMP realizuje również założenia Strategii Rozwoju Ponadlokalnego OMGGS 2030, zapewniając koordynację działań samorządów i integrację systemu transportowego w całej metropolii. W zakresie transportu publicznego przewidziano linie metropolitalne, które uzupełniają istniejącą sieć wojewódzką i są skoordynowane z planowanymi inwestycjami kolejowymi. Proponowane trasy rowerowe opierają się na koncepcjach regionalnych i wspierają codzienną mobilność i turystykę. Planowana nowa infrastruktura powinna uwzględniać dostępność pieszą, rowerową, tereny zielone i przestrzenie publiczne. Przebieg planowanej infrastruktury może być dostosowany do danych gminnych, pod warunkiem zachowania zgodności z celami SUMP OMGGS i zapewnienia minimalnego poziomu obsługi transportowej. Kluczowe znaczenie ma też cyfryzacja planowania, edukacja społeczna oraz tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych. Długofalowym celem jest więc zapewnienie mieszkańcom wysokiej jakości mobilności, wspierającej spójność społeczną i zrównoważony rozwój przestrzenny. Gmina Liniewo może aktywnie uczestniczyć w zrównoważonym rozwoju mobilności, poprawiając jakość życia mieszkańców i dostępność komunikacyjną w ramach większej strategii regionalnej. Dla Gminy Liniewo działania zaproponowane w SUMP OMGGS (Strefa Pozamiejska B) są zgodne z wynikami konsultacji społecznych oraz planami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

DOKUMENTY POWIATOWE

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego

Dokument przyjęty przez jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmujący m.in. Gminę Liniewo. Strategia wskazuje kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego całego obszaru, oparte na zasadach zrównoważonego rozwoju oraz współpracy międzygminnej. Koresponduje z kierunkami Strategii Rozwoju Gminy Liniewo w zakresie:

- wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy
- rozwoju infrastruktury technicznej i transportowej,
- podnoszenia jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych,
- ochrony i promocji walorów przyrodniczo-krajobrazowych,
- rozwoju turystyki i rekreacji.

Możliwe działania zgodne z dokumentem to:

- współpraca międzygminna w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej i transportu publicznego,
- tworzenie warunków do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości lokalnej
- wspólne projekty z zakresu turystyki, kultury i promocji regionu,
- działania proekologiczne - ochrona zasobów przyrodniczych, gospodarka wodno-ściekowa, OZE
- wspieranie inicjatyw społecznych i edukacyjnych zwiększających spójność społeczną obszaru.

DOKUMENTY LOKALNE

Kluczowym dokumentem lokalnym jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Liniewo, wyznaczającym kierunki planowania inwestycji i rozwoju infrastruktury. Istotne znaczenie mają też programy sektorowe gminy takie jak programy ochrony środowiska, polityki społeczne czy strategie edukacyjne, które powinny być spójne z ogólną strategią rozwoju.

Tabela 1. Kluczowe dokumenty lokalne Gminy Liniewo

NAZWA DOKUMENTU	DATA OPRACOWANIA
Aktualizacja programu ochrony środowiska dla Gminy Liniewo na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023	Uchwała Nr XXII/194/2017 Rady Gminy Liniewo z dnia 2 lutego 2017 r.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Liniewo na rok 2024-2025	Uchwała Nr LXII/454/2023 Rady Gminy Liniewo z dnia 15 grudnia 2023 r.
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Liniewo	Uchwała Nr VIII/54/2003 Rady Gminy Liniewo z dnia 08 lipca 2003 r. oraz zmiany: Uchwała nr XXI/122/2012 z dnia 29 sierpnia 2012r. Uchwała nr XXXVI/231/2014 z dnia 29 stycznia 2014r. Uchwała NR XXII/189/2020 z dnia 8 września 2020 r.
Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Liniewo na lata 2022-2037	Uchwała Nr LIII/396/2023 Rady Gminy Liniewo z dnia 16 marca 2023r.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Liniewo na lata 2022-2028	Uchwała Nr XLVI/355/2022 Rady Gminy Liniewo z dnia 27 października 2022 r.

Dla rozwoju Gminy Liniewo kluczowe znaczenie ma koncepcja rozwoju regionu pomorskiego zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030. Zgodnie z tym dokumentem Województwo Pomorskie w 2030 roku stanie się regionem dobrobytu, tj. będzie:

rozwijało się w sposób trwały, bazując na wyróżnikach Pomorza: aktywności i potencjale wykształcenia mieszkanki i mieszkańców, wysokim poziomie kapitału ludzkiego i społecznego, bogatym dziedzictwie wielokulturowym, morskim i wolnościowym, unikatowych walorach środowiskowych i krajobrazowych, zrównoważonej mobilności, a także branżach kluczowych dla gospodarki i inteligentnych specjalizacji,

ekoefektywne - w efekcie dążenia do osiągnięcia neutralności klimatycznej i odporności na negatywne zjawiska klimatyczne, bazując na racjonalnym wykorzystaniu dostępnych zasobów, a także zapewniając wysoką jakość przestrzeni i środowiska naturalnego oraz powszechny dostęp do zróżnicowanych źródeł energii, zwłaszcza odnawialnych,

otwarte - zarówno w wymiarze społecznym, dzięki poszanowaniu różnorodności kulturowej, etnicznej, narodowościowej i światopoglądowej wszystkich osób zamieszkujących Pomorze, jak i poprzez aktywny udział w globalnych i europejskich procesach gospodarczych i technologicznych,

spójne - zapewniając wszystkim mieszkańcom poszczególnych części województwa odpowiedni standard życia i warunki rozwoju, w tym powszechny dostęp do zindywidualizowanych usług publicznych tj. opieka zdrowotna, transport zbiorowy, edukacja, pomoc społeczna, kultura czy oferta czasu wolnego, jak również dążąc do eliminowania nierówności społecznych i ekonomicznych występujących w regionie,

innowacyjne - kreując i wykorzystując nowoczesne rozwiązania typu smart w kluczowych obszarach rozwoju, w szczególności w wymiarze środowiskowym, gospodarczym, społecznym i organizacyjnym, a także aktywnie czerpiąc z trendów technologicznych i cyfryzacji.

Tabela 2. Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

1. TRWAŁE BEZPIECZEŃSTWO	2. OTWARTA WSPÓLNOTA REGIONALNA	3. ODPORNA GOSPODARKA
1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe	2.1 Fundamenty edukacji	3.1 Pozycja konkurencyjna
1.2 Bezpieczeństwo energetyczne	2.2 Wrażliwość społeczna	3.2 Rynek pracy
1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne	2.3 Kapitał społeczny	3.3 Oferta turystyczna i czasu wolnego
1.4 Bezpieczeństwo cyfrowe	2.4 Mobilność	3.4 Integracja z globalnym systemem transportowym

(źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030)

1.4 OSI w strategii rozwoju województwa

Gmina Liniewo została ujęta w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030) jako Obszar Strategicznej Interwencji (OSI), a konkretnie jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją. Oznacza to, że gmina ta została zidentyfikowana jako wymagająca szczególnego wsparcia w celu przeciwdziałania negatywnym trendom społeczno-gospodarczym.

Zgodnie z SRWP 2030, większość gmin określonych jako obszary zagrożone trwałą marginalizacją wpisują się w obszary funkcjonalne (OF) lub ich części, takie jak OF Strefa Przybrzeżna, OF Światowego Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie, OF Środkowe Pomorze oraz OF Wschodnie Powiśle. Gmina Liniewo została wymieniona wśród gmin wiejskich i miejsko-wiejskich z powiatu kościerskiego, które należą do tej kategorii, w obszarze funkcjonalnym Środkowe Pomorze.

Ujęcie Gminy Liniewo jako OSI oznacza, że władze regionalne i krajowe przewidują dla niej specjalne działania wspierające rozwój społeczno-gospodarczy. Może to obejmować planowane działania poprzez:

- preferencyjne traktowanie przy przydzielaniu środków unijnych i krajowych,
- specjalne programy rozwojowe dostosowane do lokalnych potrzeb,
- wsparcie w zakresie infrastruktury, edukacji, rynku pracy i usług społecznych.

Dla Gminy Liniewo oznacza to możliwość skorzystania z dodatkowych narzędzi i funduszy, które mogą przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałania negatywnym trendom demograficznym i gospodarczym.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ W GMINIE LINIEWO

Gmina Liniewo jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa pomorskiego, w powiecie kościerskim, w północnej Polsce. Obejmuje 16 sołectw, składających się z 21 miejscowości (Bukowe Pole, Chrósty Wysińskie, Chrtowo, Deka, Garczyn, Głodowo, Iłownica, Liniewo, Liniewskie Góry, Lubieszyn, Lubieszynek, Mestwinowo, Milonki, Orle, Płachty, Równe, Rymanowiec, Sobącz, Stary Wiec, Stefanowo, Wysin). Jest oddalona o ok. 50 km od obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, pełniącego funkcję ośrodka administracyjno-gospodarczego województwa pomorskiego. Znajduje się w obrębie wielofunkcyjnej strefy pojeziernej o charakterze rolno-leśno-turystycznym. Na koniec 2023 r. gminę zamieszkiwało 4478 osób.

Zdjęcie 1. Mapa Gminy Liniewo

(źródło: <https://www.liniewo.pl/gmina/o-gminie/polozenie/>)

Gmina Liniewo jest członkiem następujących organizacji: Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot, Związek Gmin Pomorskich, Stowarzyszenie „Chata Kocewia Lokalna Grupa Działania”, Stowarzyszenie „Serce Kaszub Lokalna Organizacja Turystyczna”.

Zdjęcie 2. Stacja Liniewo

(źródło: Urząd Gminy Liniewo)

Stacja „Liniewo Pomorskie” powstała w miejscu, gdzie mieścił się kiedyś przystanek PKP oraz dworzec kolejowy. To centralne miejsce w Liniewie, gdzie organizowane są festyny i koncerty oraz plac, na którym przez cały rok mogą bawić się dzieci, odpoczywać mieszkańcy i goście.

Najbardziej znana w gminie wieś - Garczyn, należy do najstarszych osad na ziemi pomorskiej. Pobliska zalesiona góra to pozostałości po wczesnośredniowiecznym grodzisku. Archeolodzy wskazują, że osadnictwo w tej okolicy sięga okresu 1400-1100 r. p.n.e. Na wzniesieniu zwanym Księżą Górą odkryto pozostałości osady, co czyni to miejsce szczególnie atrakcyjnym dla pasjonatów historii. We wsi Garczyn znajduje się jeden z 25 najstarszych kościołów na Pomorzu (zabytek architektury sakralnej wpisany do rejestru, wraz cmentarzami, murem cmentarnym i bramą). Pozostałościami historycznymi są też stare dwory, czworaki, gorzelnie, szkoły, budynek poczty, przydrożne kapliczki i krzyże. To także centrum nietypowej turystyki - znajduje się tu największa w Polsce farma strusi afrykańskich, gdzie turyści mogą spróbować strusich specjałów, a w lokalnym sklepiku kupić pamiątki.

Zdjęcie 3. Wieś Liniewo z centralną ulicą wiodącą przez miejscowość

(źródło: Urząd Gminy Liniewo)

Zdjęcie 4. Wieś i kościół w Garczynie

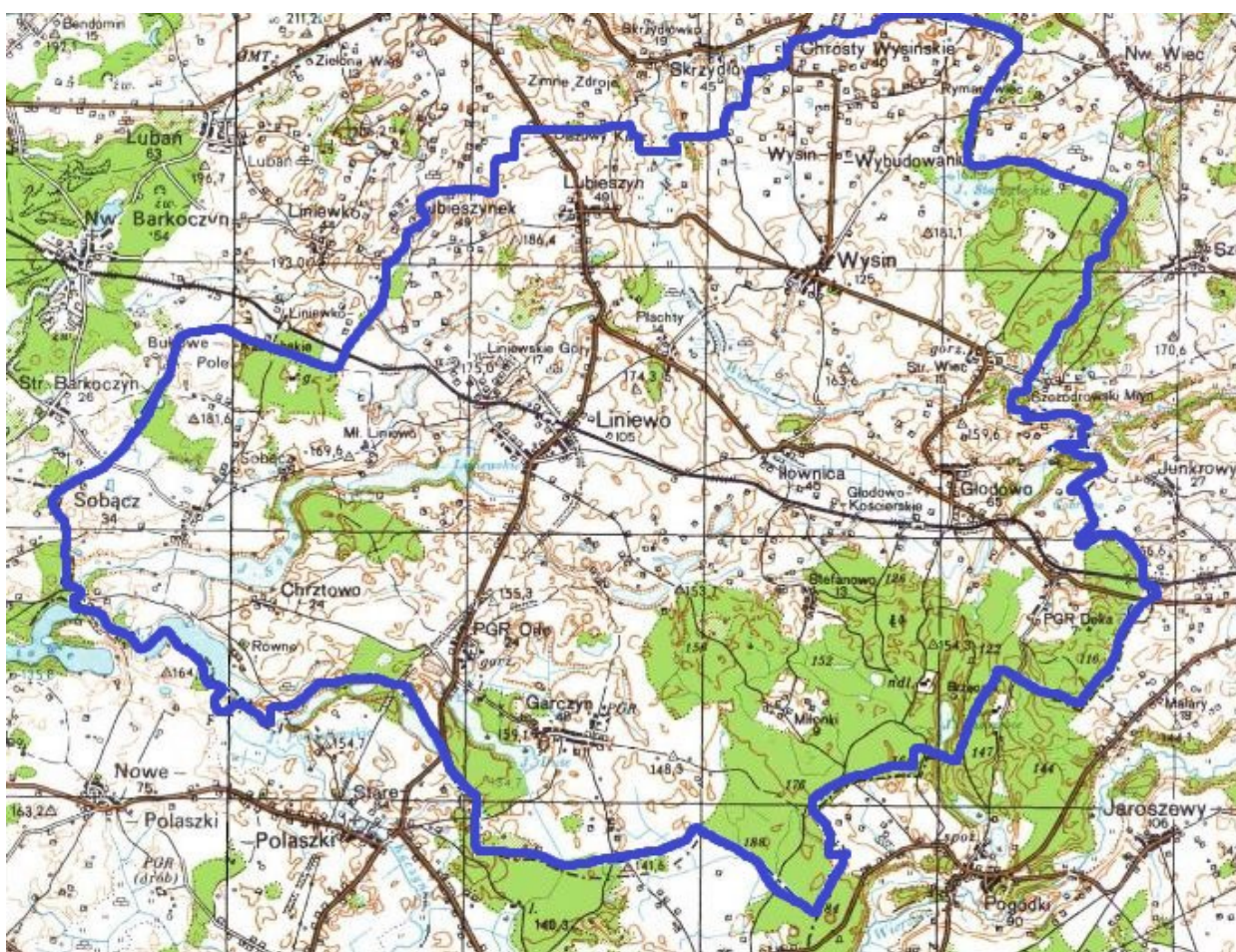

(źródło: Urząd Gminy Liniewo)

ŚRODOWISKO NATURALNE I KLIMAT

Teren Gminy Liniewo położony jest w obszarze mezoregionu Pojezierza Kaszubskiego, na pograniczu Kociewia i Kaszub. Znajduje się w obrębie wielofunkcyjnej strefy pojeziernej o charakterze rolno-leśno-turystycznym. Krajobraz Gminy Liniewo tworzą: pola, trzynaście jezior, liczne wzgórza, kępy drzew, gaje i lasy oraz dolina rzeki Wiectisy. Sieć wodna jest dobrze rozwinięta i wyróżnia się różnorodnością elementów hydrograficznych. Oprócz Wiectisy - jednego z dopływów Wierzycy - oraz Rutkownicy, występują tu także niewielkie ciek wodne, z których niektóre mają charakter okresowy. Większe jeziora, głównie rynnowe, tworzą malowniczy ciąg obejmujący jeziora: Liniewskie, Sobackie, Poleszkowskie, Długie, Wykówko, Piaseczno i Duże. Na terenie gminy spotyka się również jeziora morenowe i wytopiskowe, które w istotny sposób wzbogacają krajobraz i podkreślają jego atrakcyjność turystyczną. Charakterystycznymi elementami hydrograficznymi są także liczne zagłębienia bezodpływowe oraz mokradła, zarówno stałe, jak i okresowe. Gmina Liniewo znana jest właśnie z malowniczych krajobrazów, w tym lasów i jezior, charakterystycznych dla kaszubskiego regionu.

Zdjęcie 5. Mapa topograficzna Gminy Liniewo

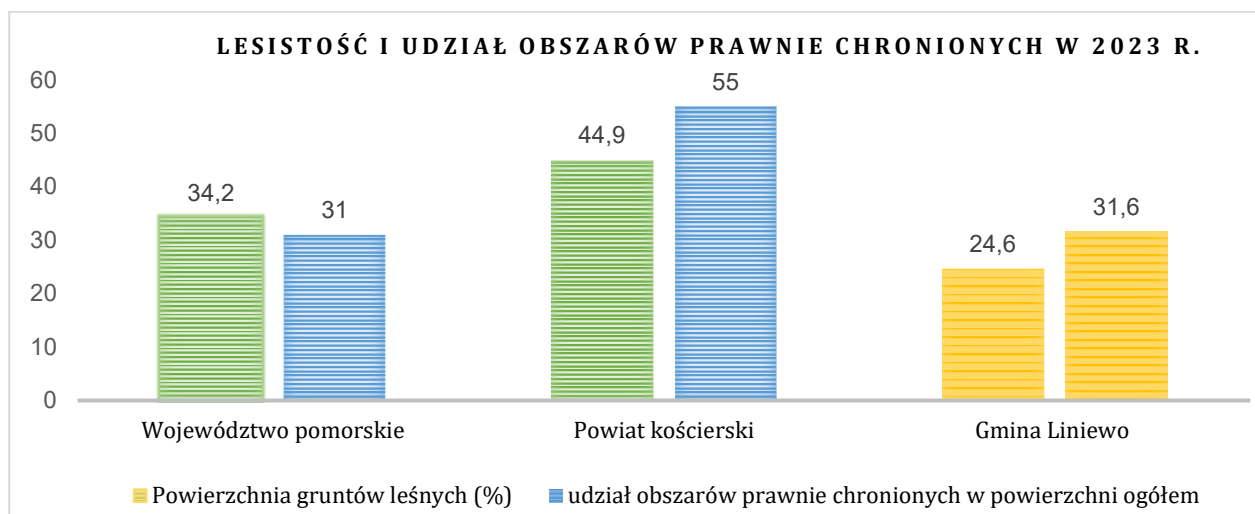

(źródło: <https://liniewo.e-mapa.net/>)

Do obszarów prawnie chronionych w Gminie Liniewo należą:

- obszary chronionego krajobrazu (87% wszystkich prawnie obszarów chronionych): Doliny Wiectisy (1427 ha), Polaszkowski (1314 ha) oraz Doliny Wierzycy (574 ha);
- specjalne obszary ochrony (12% wszystkich prawnie obszarów chronionych): Lubieszyn (332 ha) oraz Dolina Środkowej Wiectisy (117 ha);
- rezerваты (ok. 1% wszystkich prawnie obszarów chronionych).

Udział obszarów prawnie chronionych wynosi 31,6% (na 1 mieszkańca przypada 7760,2 m²). To podobna wielkość co w województwie pomorskim, ale znacznie mniej niż w powiecie kościerskim (55%).

(źródło: BDL GUS)

Oznaczenia dot. obszarów chronionych w Gminie Liniewo:

- Natura 2000
- specjalny obszar ochrony Dolina Środkowej Wietcisy PLH220009 PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH220009.H
- specjalny obszar ochrony Lubieszynek PLH220074 PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH220074.H
- obszar chronionego krajobrazu Dolina Wietcisy PL.ZIPOP.1393.OCHK.459
- obszar chronionego krajobrazu Polaszkowski PL.ZIPOP.1393.OCHK.461
- obszar chronionego krajobrazu Doliny Wierzycy PL.ZIPOP.1393.OCHK.417
- Rezerwat przyrody Brzęczek PL.ZIPOP.1393.RP.1262
- Rezerwat przyrody Orle nad Jeziorem Dużym PL.ZIPOP.1393.RP.867
- Rezerwat przyrody Jeziorka PL.1393.RP.1721

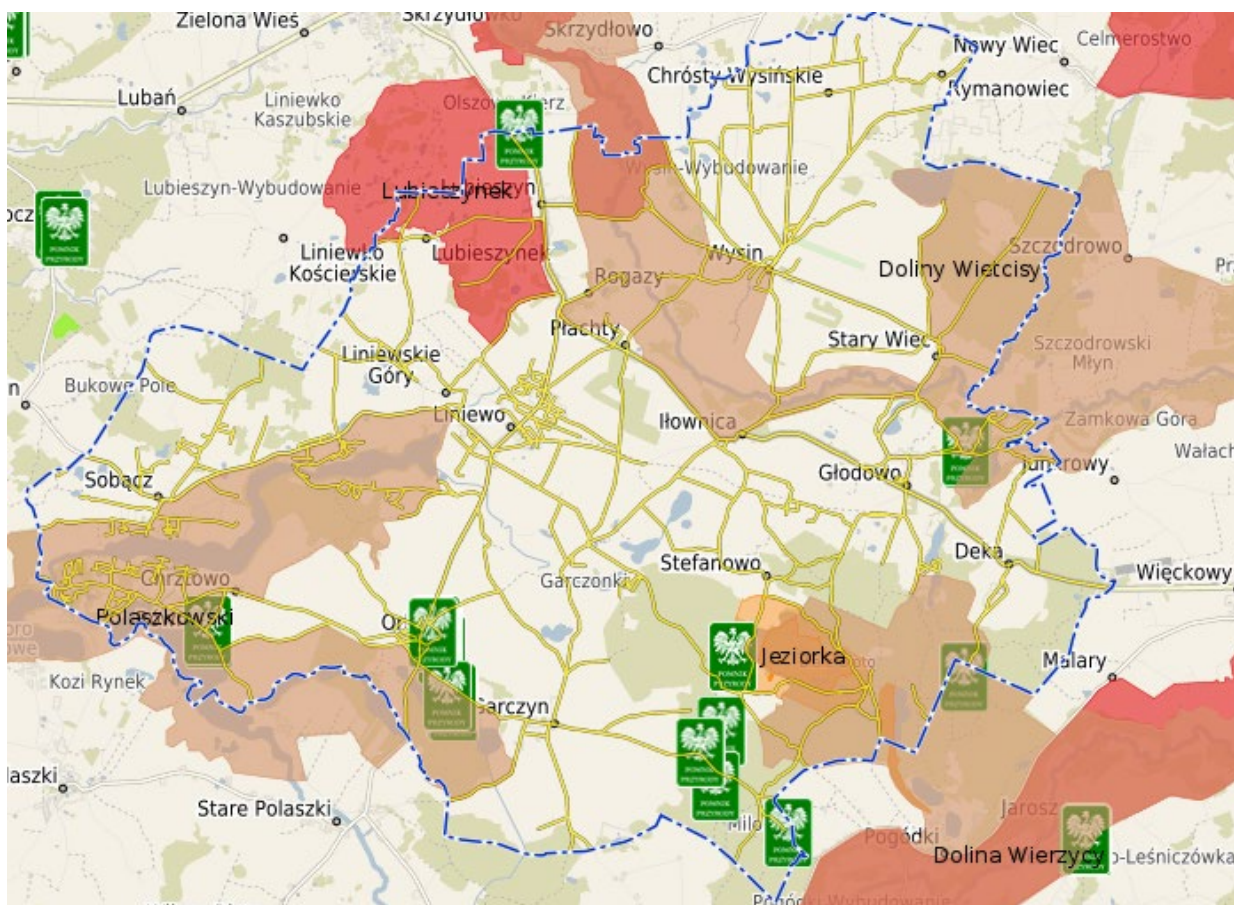
Na terenie gminy znajduje się 16 pomników przyrody i trzy rezerваты przyrody:

1. Rezerwat przyrody Orle nad Jeziorem Dużym - leśny rezerwat przyrody o powierzchni 1,67 ha, utworzony w 1963 r. Obejmuje niewielki fragment lasu porastającego wzniesienia morenowe (136 m n.p.m.) nad Jeziorem Dużym. Wyróżnia się okazałym ok. 230 - letnim starodrzewem dębowym (z domieszką takich drzew jak: jawor, buk, modrzew, świerk, brzoza, grab, akacja i jesion). Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemu leśnego wraz z jego charakterystycznymi biocenozami oraz populacjami cennych gatunków roślin, grzybów i zwierząt.

2. Rezerwat przyrody Brzęczek - rezerwat leśny utworzony w 1983 r., o powierzchni 25,5 ha. Przeważającą część rezerwatu stanowi zbocze zachodniego brzegu jeziora Brzęczek. Znajdują się tam zbiorowiska buczyny pomorskiej z okazałymi fragmentami 160-cio letniego starodrzewia bukowego oraz stanowiska rzadkich i chronionych roślin naczyniowych. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zabezpieczenie rozwoju wszystkich składników ekosystemu, prowadzącego do odtworzenia ich naturalnej struktury wiekowej, warstwowej i gatunkowej oraz do ukształtowania się naturalnego, przestrzennego układu zbiorowisk, odpowiadającego zmienności warunków siedliskowych.

3. Rezerwat przyrody Jeziorka – rezerwat torfowiskowy utworzony w 2025 r., o powierzchni 74,57 ha. Obejmuje ekosystemy torfowisk przejściowych, jezior dystroficznych oraz borów i lasów bagiennych. Teren rezerwatu wyróżnia się dużą różnorodnością przyrodniczą oraz obecnością siedlisk cennych dla zachowania równowagi ekologicznej. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych i półnaturalnych biocenoz oraz typowych dla nich gatunków roślin i zwierząt. Rezerwat otacza otulina o powierzchni 136,20 ha, zabezpieczająca go przed zagrożeniami zewnętrznymi.

Zdjęcie 6. Przestrzenne formy ochrony przyrody w Gminie Liniewo

(źródło: <https://liniewo.e-mapa.net/>)

Lesistość w Gminie Liniewo wynosi 24,6% - nieco mniej niż województwie pomorskim (34,2%) oraz znacznie mniej niż w powiecie kościerskim (44,9%). Zwarte kompleksy lasów występują we wschodniej części gminy. Największy kompleks lasów znajduje się w SE części gminy oraz w NE części. Mniejsze płaty leśne rozmieszczone są nierównomiernie na pozostałym obszarze.

Teren gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Wierzycy, a jego sieć wodna jest dobrze rozwinięta i wyróżnia się różnorodnością elementów hydrograficznych. Oprócz Wietcisy - jednego z dopływów Wierzycy - oraz Rutkownicy, występują tu także niewielkie ciek wodne, z których niektóre mają charakter okresowy. Większe jeziora, głównie rynnowe, tworzą malowniczy ciąg obejmujący jeziora: Liniewskie, Sobackie, Poleszkowskie, Długie, Wykówko, Piaseczno i Duże. Na terenie gminy spotyka się również jeziora morenowe i wytopiskowe, które w istotny sposób wzbogacają krajobraz i podkreślają jego atrakcyjność turystyczną. Charakterystycznymi elementami hydrograficznymi są także liczne zagłębienia bezodpływowe oraz mokradła, zarówno stałe, jak i okresowe.

Gleby na terenie gminy w większości charakteryzują się niską jakością. Występuje znaczna zmienność zarówno pod względem ich klasy, jak i rozmieszczenia. Dominują gleby klasy V i VI, które mają ograniczoną przydatność rolniczą. Najlepsze gleby, należące do klasy IIIa, można znaleźć jedynie w obrębie miejscowości Liniewo. Gleby klasy IIIb występują natomiast głównie w okolicach wsi Liniewo, Chrtowo, Garczyn i Iłownica. Łączna powierzchnia gruntów wynosi 110 km², z czego: grunty orne, sady, łąki i pastwiska stanowią 63,5%, lasy i grunty zadrzewione i zakrzewione stanowią 23,2% a pozostałe grunty i nieużytki stanowią 13,3%.

Klimat Gminy Liniewo należy do umiarkowanego, z wpływami morsko-kontynentalnymi. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 8,5°C, a średnia suma opadów oscyluje wokół 650–700 mm rocznie. W ostatnich latach obserwuje się tendencję wzrostu temperatur i częstsze okresy bezopadowe, co skutkuje

obniżeniem poziomu wód gruntowych i powierzchniowych oraz wysychaniem małych zbiorników wodnych. Zjawiska te wpisują się w szerszy trend zmian klimatu obserwowany w regionie pomorskim. Występują także coraz częstsze zjawiska ekstremalne - gwałtowne opady, lokalne podtopienia oraz burze z silnym wiatrem.

Na terenie gminy, podobnie jak w wielu gminach wiejskich regionu, głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest tzw. niska emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ogrzewania budynków. W sezonie grzewczym obserwuje się okresowe pogorszenie jakości powietrza, szczególnie w miejscowościach o zwartej zabudowie. Gmina Liniewo znajduje się w strefie pomorskiej, dla której w Programie ochrony powietrza (Uchwała nr 618/L/23 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 stycznia 2023 r.) wskazano konieczność ograniczania emisji pyłów PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

Gmina Liniewo, dzięki znacznemu udziałowi terenów leśnych, zbiorników wodnych i mokradeł, posiada naturalny potencjał do łagodzenia skutków zmian klimatu. Lasy, torfowiska i tereny podmokłe pełnią ważną funkcję w retencjonowaniu wody oraz ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych. Jednocześnie obserwuje się rosnącą presję inwestycyjną w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo, co może prowadzić do fragmentacji siedlisk i obniżenia odporności ekosystemów na zmiany klimatu. Wzmacnianie zielonej i błękitnej infrastruktury oraz stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie (np. ogrody deszczowe, zieleń buforowa) stanowią kluczowe elementy adaptacji gminy do nowych wyzwań klimatycznych.

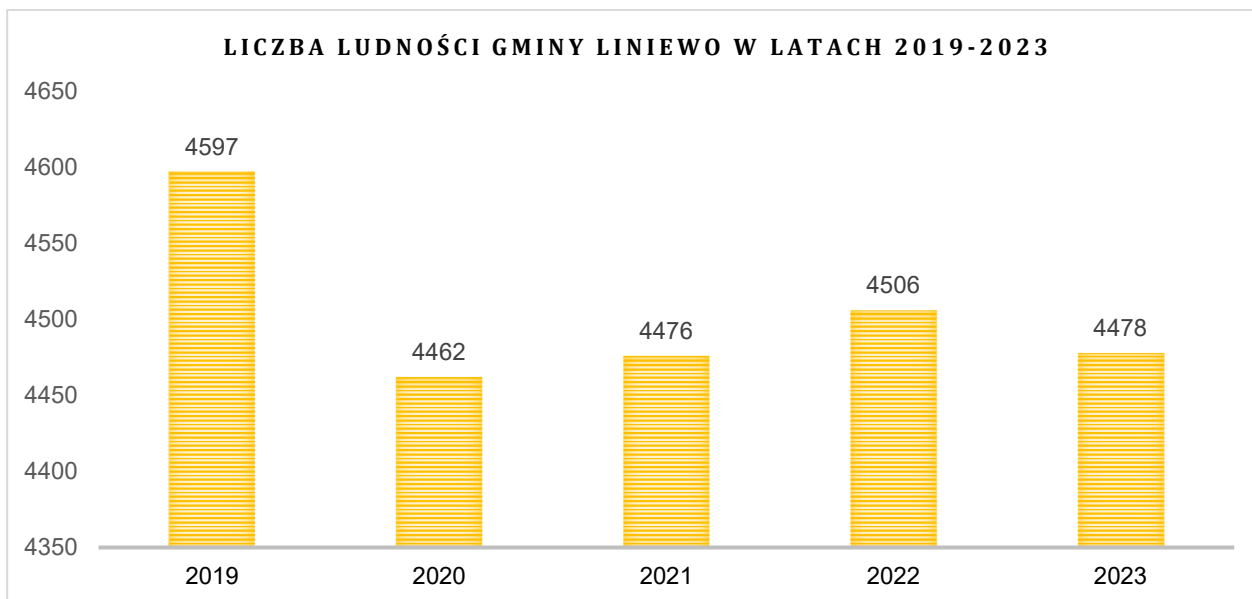
Środowisko przyrodnicze Gminy Liniewo charakteryzuje się wysoką różnorodnością krajobrazową oraz znacznym udziałem terenów o wysokich walorach ekologicznych. Zróżnicowana rzeźba terenu, liczne jeziora, doliny rzeczne, lasy i obszary torfowiskowe tworzą spójny system przyrodniczy o istotnym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności oraz równowagi ekologicznej. Jednocześnie gmina znajduje się w strefie rosnących wyzwań środowiskowych, wynikających ze zmian klimatycznych, w tym okresowych niedoborów wody, suszy rolniczej oraz ryzyka podtopień i powodzi.

W strukturze przestrzennej istotną rolę pełnią lokalne korytarze ekologiczne, zapewniające łączność siedlisk i przepływ gatunków pomiędzy kompleksami leśnymi, dolinami cieków i terenami rolniczymi. Wysoki udział gleb rolnych o dobrej jakości przyrodniczej oraz walory krajobrazowe gminy tworzą potencjał dla rozwoju rolnictwa przyjaznego środowisku, ekoturystyki i zielonej infrastruktury.

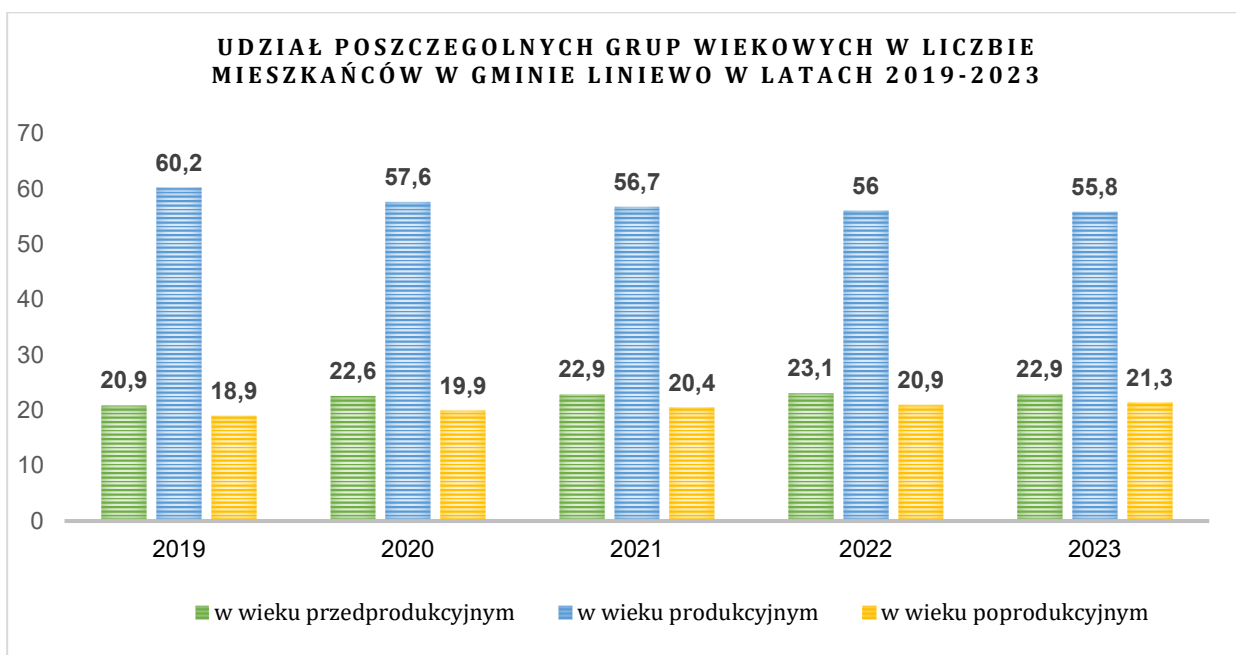
Dalszy rozwój gminy wymaga utrzymania równowagi pomiędzy funkcjami gospodarczymi a ochroną zasobów naturalnych. W szczególności kluczowe jest wzmacnianie działań adaptacyjnych do zmian klimatu, ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ograniczanie emisji zanieczyszczeń oraz zachowanie ciągłości ekologicznej krajobrazu.

DEMOGRAFIA

W Gminie Liniewo utrzymuje się ustabilizowany poziom liczby mieszkańców, wynoszący ok. 4,5 tys.

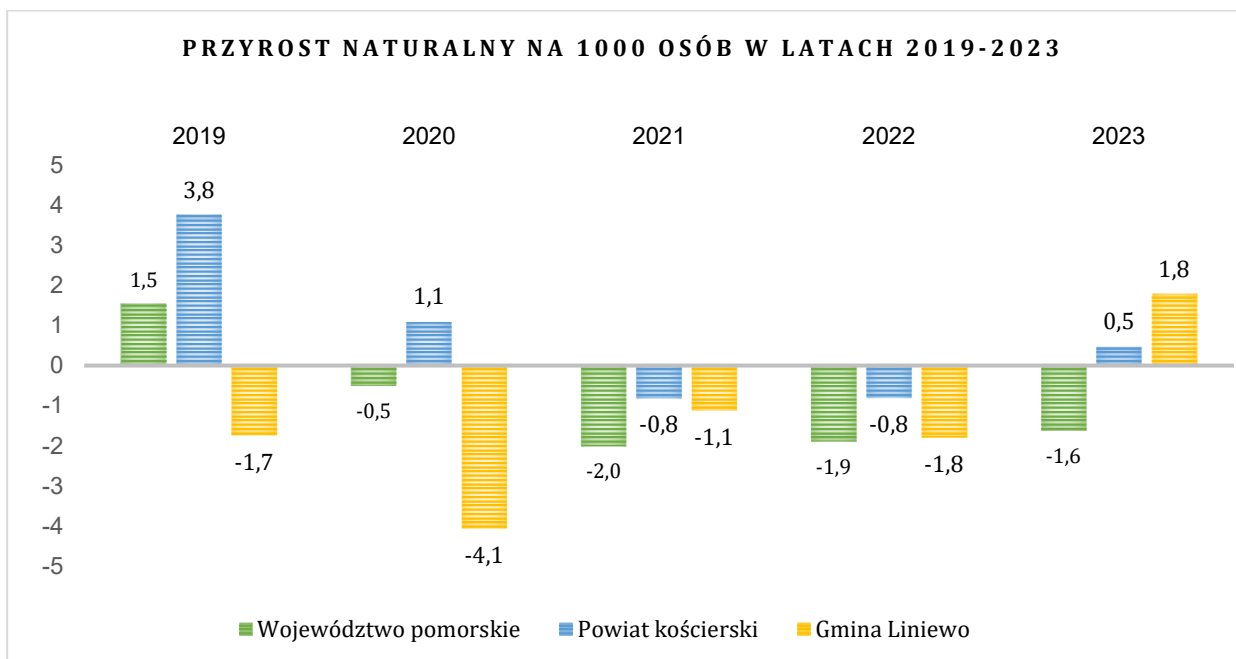

(źródło: BDL GUS)

(źródło: BDL GUS)

Z danych GUS wynika, że w gminie zmniejsza się procentowy udział osób w wieku produkcyjnym, natomiast rośnie udział grupy w wieku poprodukcyjnym. Zmiany demograficzne w gminie wpisują się w ogólny trend starzenia się społeczeństwa charakterystyczny dla województwa pomorskiego, jak i kraju. W Gminie Liniewo zmiana nie jest istotna, aczkolwiek trend ten może być niekorzystny z punktu widzenia potencjału siły roboczej dla rynku pracy.

(źródło: BDL GUS)

W latach 2019–2023, z wyjątkiem roku 2023, w Gminie Liniewo odnotowano ujemny przyrost naturalny. Zjawisko to wpisuje się w ogólny trend obserwowany w województwie pomorskim i powiecie kościerskim, a także w całym kraju, gdzie postępuje proces starzenia się społeczeństwa oraz wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja Gminy Liniewo na tle tych tendencji pozostaje stosunkowo stabilna. W latach 2004–2024 liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się jedynie o 3,3%, natomiast w latach 2020–2024 ubyła tylko jedna osoba, co świadczy o zatrzymaniu spadkowego trendu ludnościowego. Dla porównania, w powiecie kościerskim w tym samym okresie (2004–2024) odnotowano wzrost liczby ludności o 8,6%. Warto zauważyć, że w gminach położonych w odległości do 60–70 km od aglomeracji trójmiejskiej (do której Liniewo należy jako członek OMGGG) obserwuje się często dynamiczne zmiany demograficzne. Przykładowo, w gminach Wicko i Subkowy zlokalizowanych w porównywalnej odległości od metropolii jak Liniewo, w latach 2020–2024 liczba ludności zmniejszyła się odpowiednio o 0,4% i 2,7%. Natomiast gminy zlokalizowane bliżej aglomeracji gdańskiej, takie jak Kosakowo (+16,63%), Przodkowo (+11,13%), Szemud (+10,67%), Wejherowo (+9,71%) czy Trąbki Wielkie (+9,34%), odnotowały znaczny wzrost liczby mieszkańców.

Z kolei w części gmin wiejskich województwa pomorskiego wystąpił znaczący odpływ ludności, m.in. w Damnicy (–5,04%), Choczewie (–5,00%), Starym Dzierzgoniu (–4,60%), Koczale (–4,45%) i Główniczach (–4,36%). Na tym tle Gmina Liniewo – położona w środkowej części województwa pomorskiego i oddalona od głównych ośrodków miejskich – wyróżnia się wyjątkową stabilnością liczby ludności w latach 2020–2024.

Stabilność ta wynika zarówno z ograniczonego odpływu mieszkańców, jak i z niewielkiego, lecz systematycznego napływu ludności. Informacje uzyskane w Urzędzie Gminy wskazują na powolny wzrost liczby mieszkańców napływowych, szczególnie w rejonach położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 224. Część nowych mieszkańców pochodzi z Trójmiasta lub jego okolic, m.in. z Żukowa, Kolbud i Pruszcza Gdańskiego. Zjawisko to wpisuje się w ogólny trend migracji z dużych miast na spokojniejsze, atrakcyjne przyrodniczo tereny Kaszub. Pojezierze Kaszubskie, na którym zlokalizowana jest Gmina Liniewo, charakteryzuje się dodatnim saldem migracji wewnętrznej, szczególnie widocznym w sezonie letnim, co wiąże się z rozwojem funkcji turystycznych regionu.

Choć skala migracji do gminy jest umiarkowana, przewiduje się, że tendencja suburbanizacyjna w kolejnych latach obejmie także południowe rejony powiatu kościerskiego, w tym Liniewo. Warto zaznaczyć, że dane migracyjne obejmują wyłącznie osoby, które dokonały formalnego meldunku. W

rzeczywistości na terenie gminy może przebywać znacznie więcej mieszkańców, którzy nie są ujęci w oficjalnych statystykach. W przypadku migracji zagranicznych odnotowano jedynie pojedyncze przypadki.

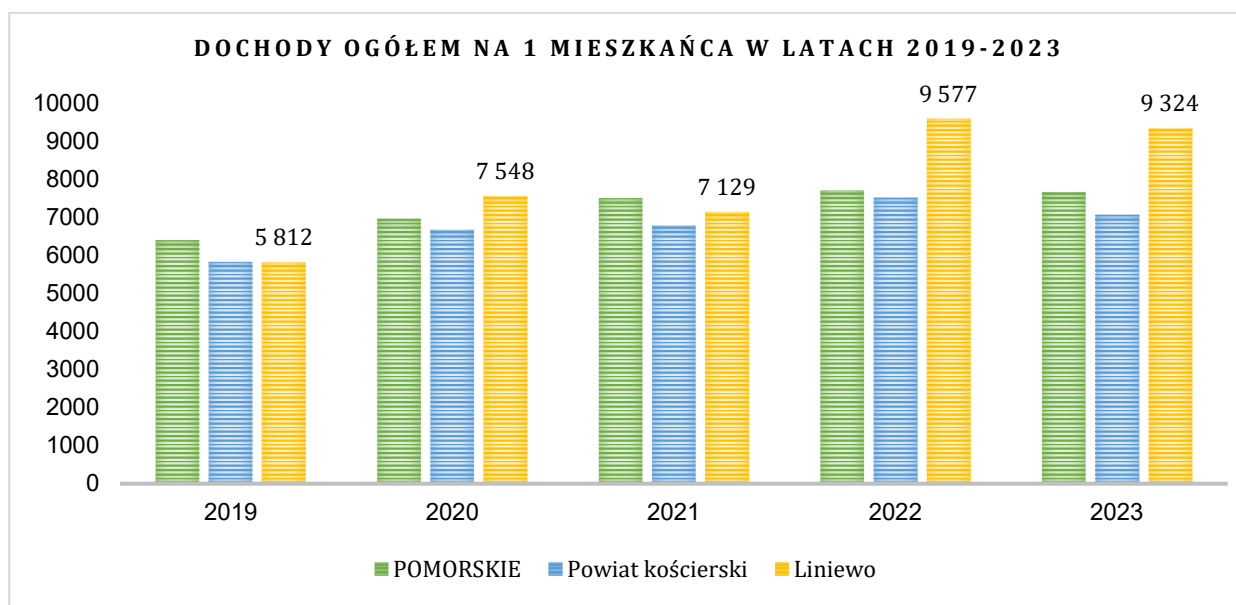
W dłuższej perspektywie może to prowadzić do stopniowego wzrostu liczby mieszkańców, podobnie jak w innych gminach powiatu. Na procesy migracyjne wpływają więc m.in.:

- bliskość aglomeracji gdańskiej (ok. 60–70 km od Gdańska),
- niższe ceny nieruchomości w porównaniu z Trójmiastem,
- rozwój infrastruktury transportowej i społecznej,
- rosnąca popularność pracy zdalnej,
- atrakcyjne przyrodniczo środowisko Pojezierza Kaszubskiego.

Rozwój funkcji turystycznej Pojezierza Kaszubskiego oraz rosnące zainteresowanie osiedlaniem się w gminie Liniewo wskazują na potrzebę zwiększania podaży terenów pod zabudowę mieszkaniową. Działania te pozwolą zaspokoić bieżące potrzeby mieszkaniowe, wspierać procesy modernizacyjne oraz wykorzystać zewnętrzne szanse rozwojowe wynikające z napływu ludności i rozwoju turystyki. Liniewo, podobnie jak sąsiednie gminy powiatu kościerskiego, ma realny potencjał, by w najbliższych latach stać się atrakcyjnym miejscem osiedlania się dla mieszkańców Trójmiasta.

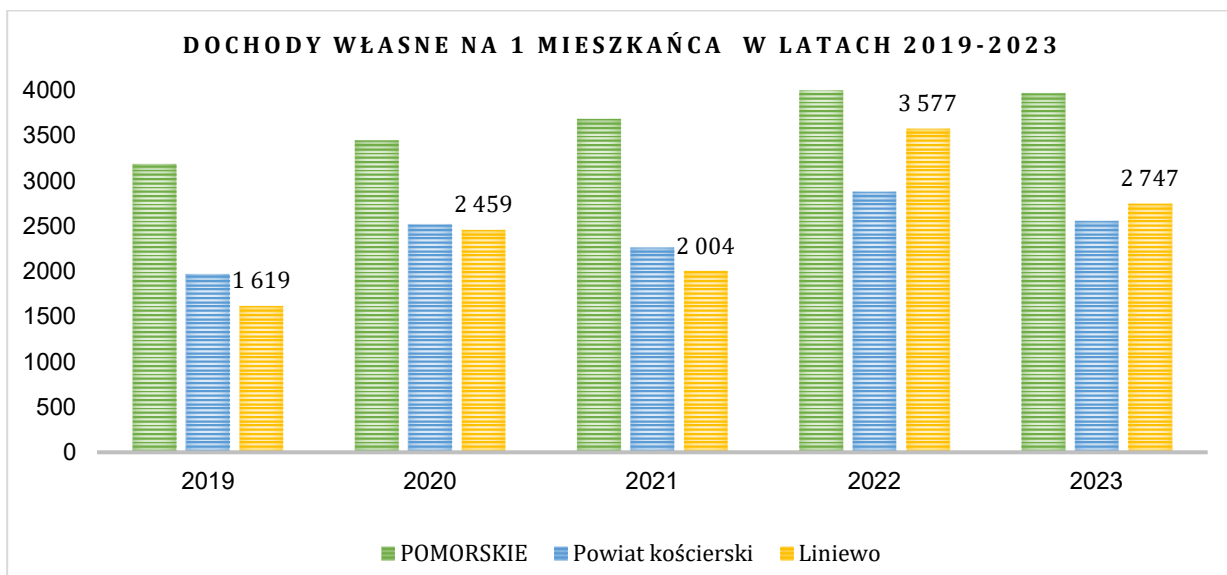
FINANSE PUBLICZNE

W Gminie Liniewo w latach 2019-2023 zauważono pozytywny trend wzrostu dochodów budżetowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Zjawisko to jest bardzo pozytywne, ponieważ umożliwia prowadzenie intensywnej polityki inwestycyjnej. Dynamika wzrostu dochodów w Gminie Liniewo jest przy tym większa w porównaniu do powiatu kościerskiego i województwa pomorskiego.

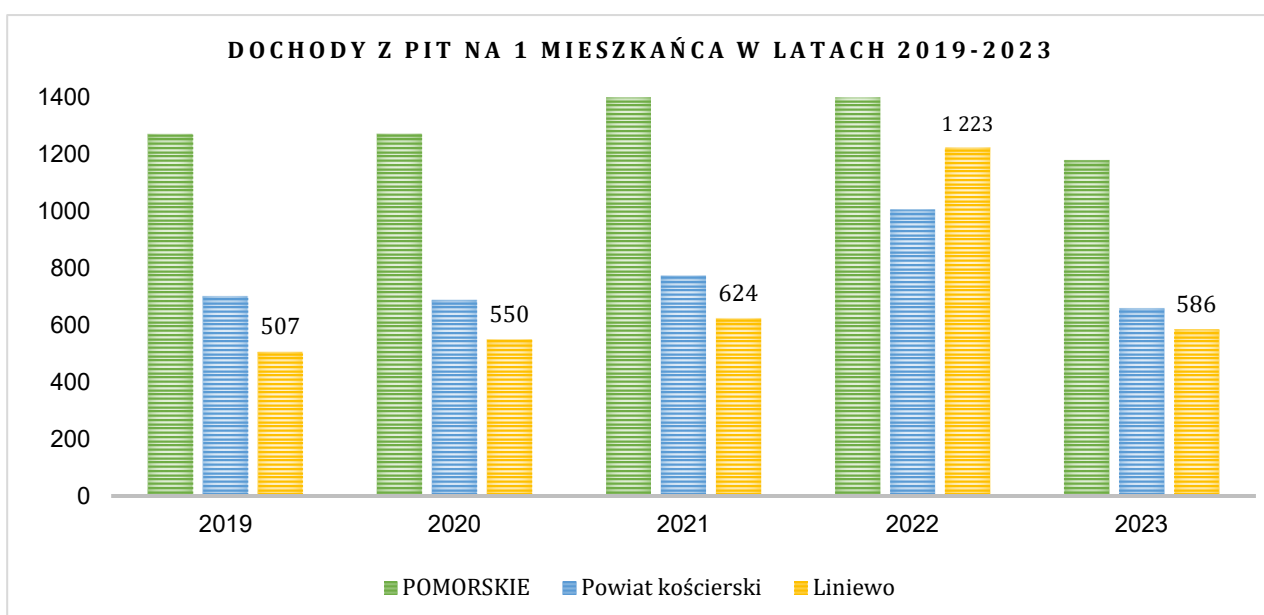
(źródło: BDL GUS)

Z danych GUS wynika, że w Gminie Liniewo w latach 2019-2023 odnotowano duże wahania w zakresie dochodów własnych na mieszkańca. Jest to szczególnie widoczne na tle powiatu kościerskiego oraz województwa pomorskiego.

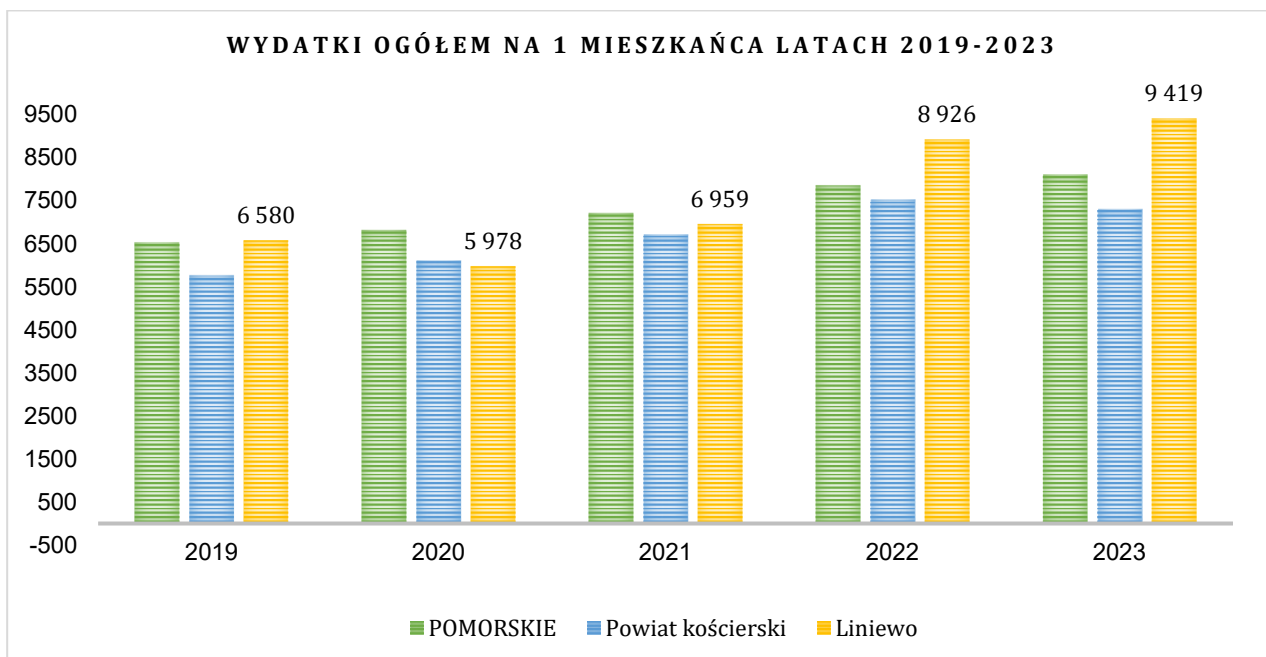
(źródło: BDL GUS)

W Gminie Liniewo, w latach 2019-2023 dochody z PIT na jednego mieszkańca miały tendencję wzrostową. Wyjątkiem jest 2023 rok, kiedy odnotowano istotny spadek tej kategorii budżetowej.

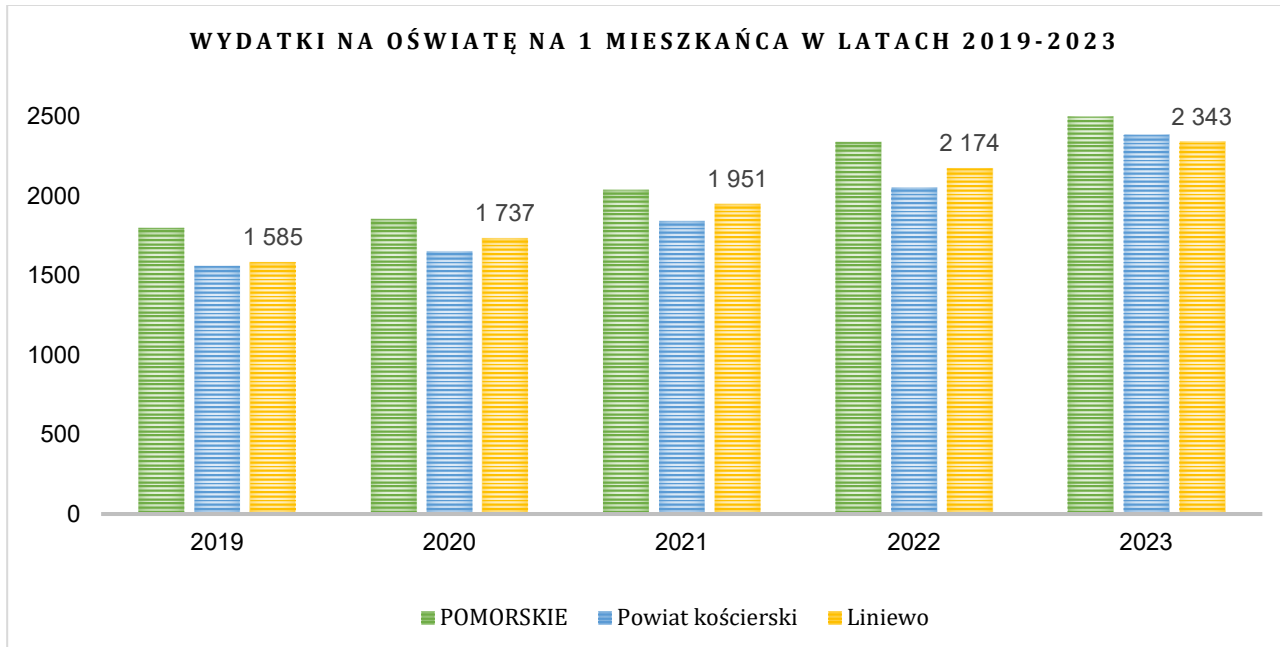
(źródło: BDL GUS)

Gmina Liniewo charakteryzuje się stosunkowo wysokimi wydatkami ogółem w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W 2023 r. wyniosły one 9419 zł, podczas gdy w 2019 r. było to 6580 zł. W latach 2022-2023 poziom ten był znacznie wyższy niż w województwie pomorskim oraz w powiecie kościerskim.

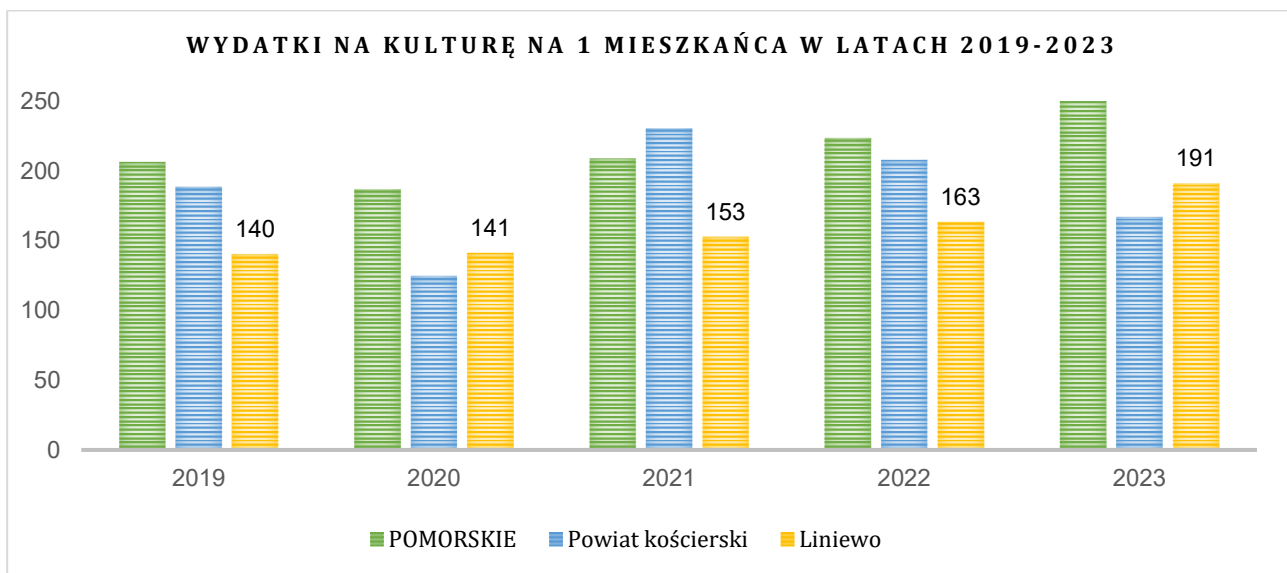
(źródło: BDL GUS)

Największy udział w budżetach samorządów stanowią wydatki na oświatę. W latach 2019-2023 Gmina Liniewo poświęcała na oświatę więcej środków finansowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca niż miało to miejsce w powiecie kościerskim. Wydatki te były także względnie wysokie w porównaniu do wydatków w województwie pomorskim, charakteryzującym się znaczenie większym stopniem zurbanizowania.

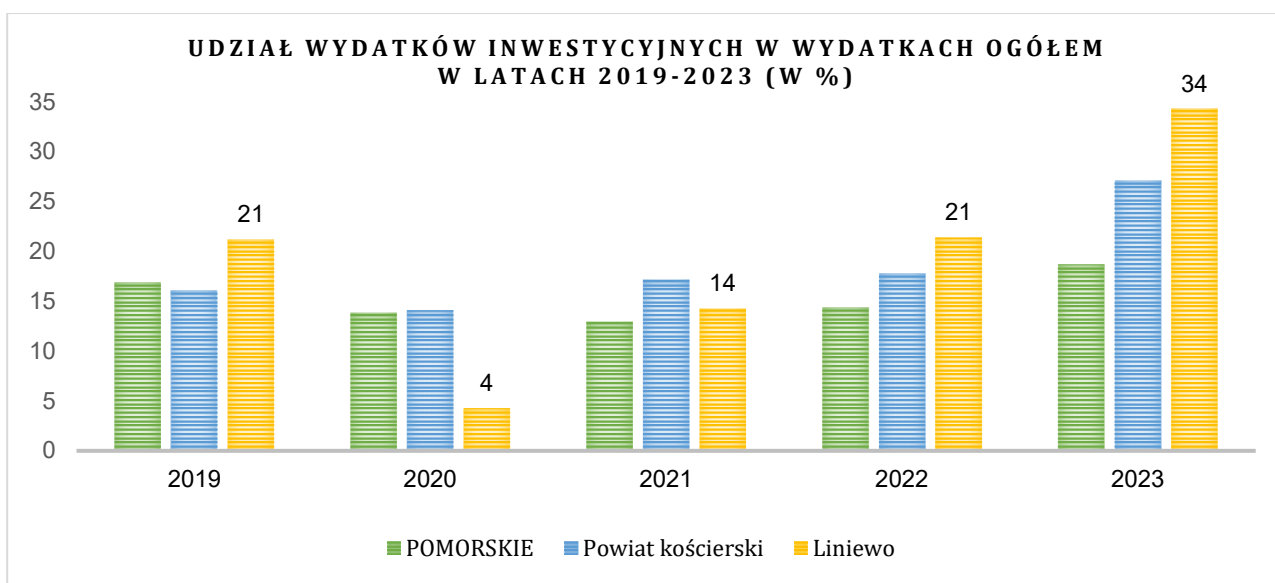
(źródło: BDL GUS)

Wydatki na kulturę w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Gminie Liniewo charakteryzują się niewielkimi wahaniami i stałym wzrostem. Są przy tym niższe niż w powiecie kościerskim, a także wyraźnie niższe niż w województwie pomorskim.

(źródło: BDL GUS)

Dużą zmiennością charakteryzują się też wydatki inwestycyjne w relacji do wydatków ogółem, co wynika z dynamiki programów inwestycyjnych.

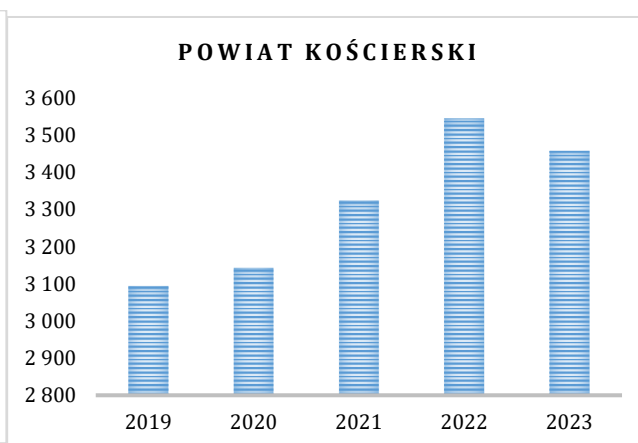
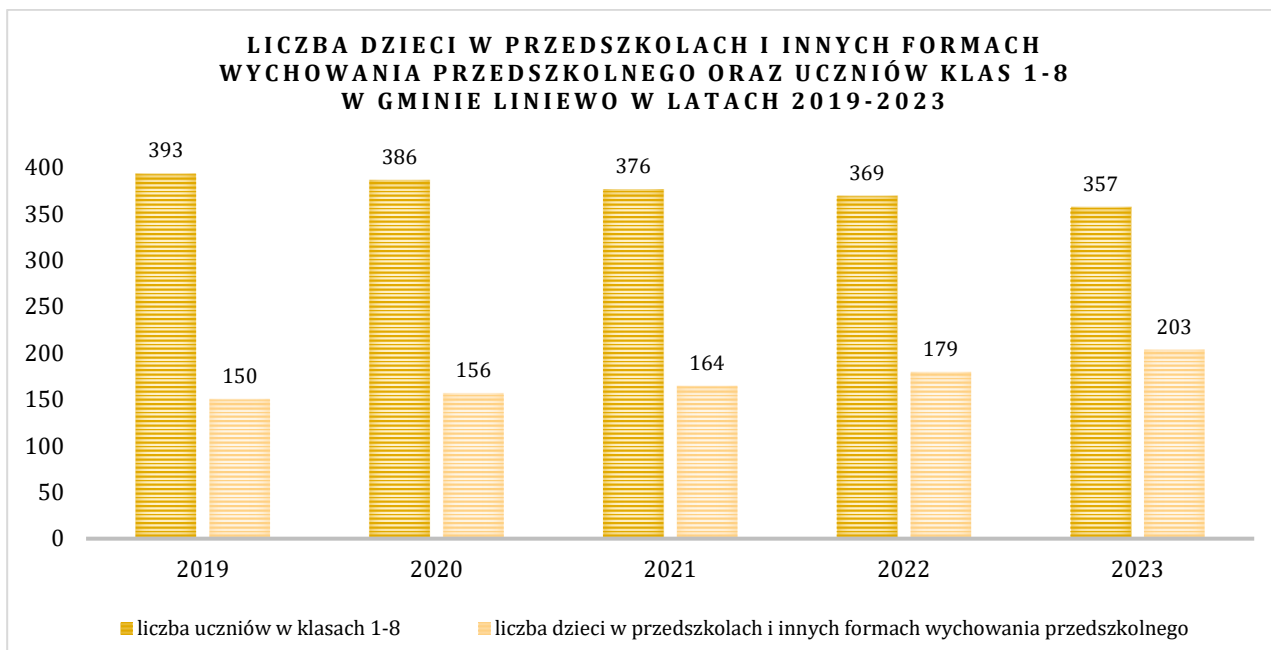

(źródło: BDL GUS)

W porównaniu do powiatu kościerskiego oraz województwa pomorskiego, udział środków na inwestycje w stosunku do wydatków ogółem był w Gminie Liniewo większy (za wyjątkiem 2020 roku - okresu pandemii Covid-19). Ponad 20% poziom, który został osiągnięty w latach 2019 oraz w 2022 i 2023 był bardzo wysoki, a rekordowy okazał się 2023 rok, kiedy wartość ta sięgnęła 35%. Warto nadmienić, że średni poziom wydatków inwestycyjnych w gminach wiejskich w Polsce nie przekracza 20%.

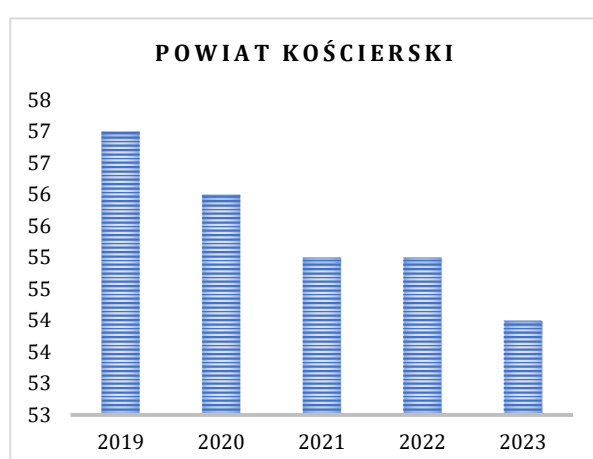
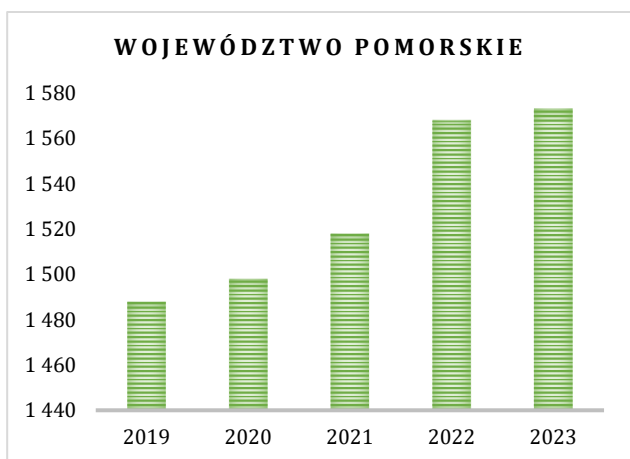
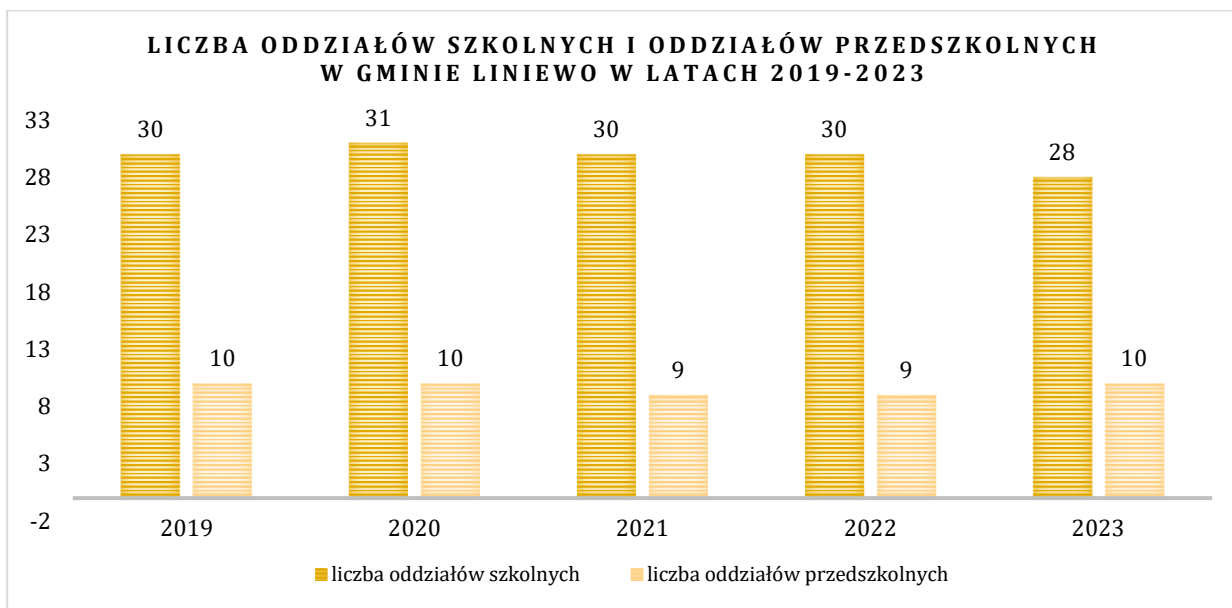
EDUKACJA I KULTURA

Na terenie Gminy Liniewo funkcjonują 4 placówki oświatowe: Zespół Oświatowy w Liniewie, Zespół Oświatowy w Garczynie, Szkoła Podstawowa im. Ks. J Sobisza w Wysinie oraz Szkoła Podstawowa w Głodowie. W 2023 roku gmina zapewniała 10 oddziałów przedszkolnych dla 203 dzieci w wieku przedszkolnym oraz 28 oddziałów szkół podstawowych w których uczyło się 357 uczniów. W latach 2019-2023 widoczny jest stały spadek liczby uczniów w klasach 1-8 (z 393 do 357). Podobny trend jest charakterystyczny dla powiatu kościerskiego (podczas gdy w całym województwie pomorskim liczba uczniów w szkołach podstawowych nieznacznie wzrosła) Odwrotna sytuacja ma miejsce w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym. Ich liczba wzrosła ze 150 w 2019 roku do 203 w 2024 roku.

Liczba dzieci w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego w województwie pomorskim i w powiecie kościerskim w latach 2019-2023
(źródło: BDL GUS)

Trend ten jest zgodny ze zmianami w powiecie kościerskim i całym województwie pomorskim (wzrost liczby dzieci w przedszkolach w latach 2019-2022, z niewielkim spadkiem w 2023 roku). Na terenie Gminy Liniewo nie funkcjonują żadne żłobki ani szkoły ponadpodstawowe, co uniemożliwia analizę odsetka dzieci objętych opieką żłobkową czy nauczaniem ponadpodstawowym.

(źródło: BDL GUS)

Dowozy szkolne w Gminie Liniewo zorganizowane są w następujący sposób:

1. regularnymi przewozami osób w krajowym transporcie krajowym:
  - kursy autobusowe na trasie Liniewo - Sobącz - Liniewo - Garczyn - Liniewo
  - kursy autobusowe na trasie Liniewo - Iłownica - Głodowo - Wysin - Liniewo
2. dwoma autobusami gminnymi obsługującymi miejscowości, do których autobusy kursowe nie docierają
3. dowozami na podstawie indywidualnych umów dla uczniów niepełnosprawnych.

Jeśli chodzi o wyniki podstawowych egzaminów ósmoklasisty z 2023 r., uczniowie z Gminy Liniewo najlepiej poradzili sobie z j. polskim (57%), aczkolwiek wyniki te były niższe niż średnia dla powiatu kościerskiego (63%) i województwa pomorskiego (59%). W przypadku matematyki było to 49% (dla powiatu kościerskiego średnia wyniosła 54%, a dla województwa pomorskiego 56%). Z kolei z j. angielskiego uczniowie Gminy Liniewo uzyskali 50% (w powiecie kościerskim było to 59%, a w województwie pomorskim 67%)¹.

¹<https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Kluczową placówką prowadzącą i koordynującą działalność kulturalną w Gminie Liniewo jest Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji (GOKSiR), który istnieje od 1990 r. Do jego podstawowych zadań należy m.in. edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych; tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego; krzewienie folkloru i rękodzieła ludowego; gromadzenie i dokumentowanie działań związanych z działalnością zespołów amatorskich; ochrona i promocja kultury lokalnej.

GOKSiR jest aktywnym organizatorem imprez plenerowych - kulturalno-rozrywkowych oraz sportowo-rekreacyjnych. Współpracuje z innymi instytucjami kultury, stowarzyszeniami oraz indywidualnymi animatorami życia kulturalnego. Należą do nich:

- Koła Gospodyń Wiejskich skupiające 147 członkiń
(Kółko Rolnicze - Koło Gospodyń Wiejskich w Liniewie, Koło Gospodyń Wiejskich w Iłownicy „Iłowianki” , Koło Gospodyń Wiejskich Lubieszyn, Kółko Rolnicze Koło Gospodyń Wiejskich w Orlu, Koło Gospodyń Wiejskich w Sobączu i Kółko Rolnicze - Koło Gospodyń Wiejskich w Wysinie)
- Kluby Seniora skupiające 173 członków
(Klub Seniora w Liniewie, Klub Seniora w Orlu i Klub Seniora w Głodowie)
- Koła łowieckie.

GOKSiR prowadzi stałe sekcje dla dzieci i młodzieży - zajęcia wokalne, plastyczne, nauki gry na instrumentach, tańca nowoczesnego oraz zajęcia sportowe (w 2023 roku na zajęcia stałe uczęszczało w tygodniu 196 osób). GOKSiR wspiera także organizację autorskich przedsięwzięć. Wszystkie te inicjatywy sprzyjają integracji lokalnego środowiska i promocji Gminy Liniewo. Przy Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji działa Orkiestra Dęta LinStarT. Zespół (skupia 36 osób) organizuje koncerty i uświetnia ważne regionalne i lokalne uroczystości. Drugą aktywną grupą jest Skat Sportowy, liczący 12 członków. W 2023 roku w Liniewie rozegrano turniej skata sportowego o „GRAND PRIX OKRĘGU KWK PÓŁNOC” a GOKSiR Liniewo był organizatorem i gospodarzem zawodów skata sportowego z cyklu „GRAND PRIX SERCA KASZUB” (dwa turnieje).

Według danych GUS, w 2023 r. liczba kół, klubów i sekcji zainteresowań oraz ich członków zmalała w porównaniu do 2019 r. W 2020 r. i 2021 r. odnotowano najmniejszą liczbę imprez i ich uczestników, czego powodem była pandemia COVID 19. W 2023 r. w 10 kołach zainteresowań uczestniczyło 259 członków, podczas gdy w 2019 r. było to 371 osób.

Tabela 3. Działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w Gminie Liniewo w latach 2019-2023

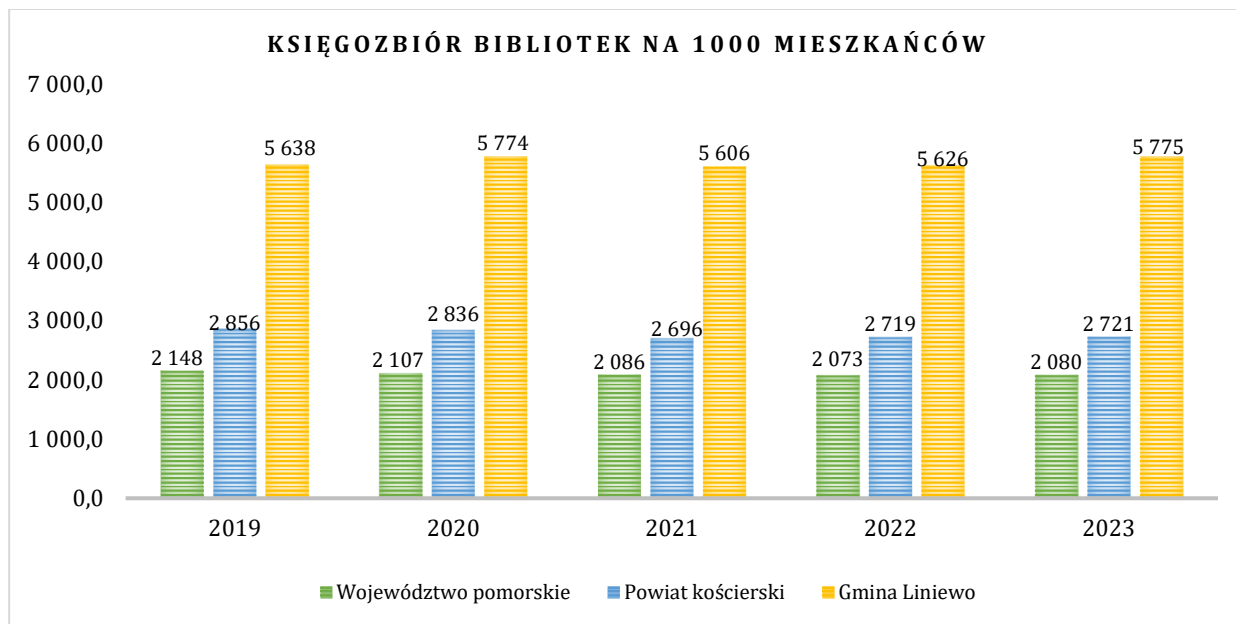
Gmina Liniewo	2019	2020	2021	2022	2023
Imprezy (szt.)	37	18	11	23	25
uczestnicy imprez (os.)	4 740	772	861	3 980	3 730
koła / kluby / sekcje (szt.)	23	20	11	10	10
członkowie kół / klubów / sekcji (os.)	371	346	246	256	259

(źródło: BDL GUS)

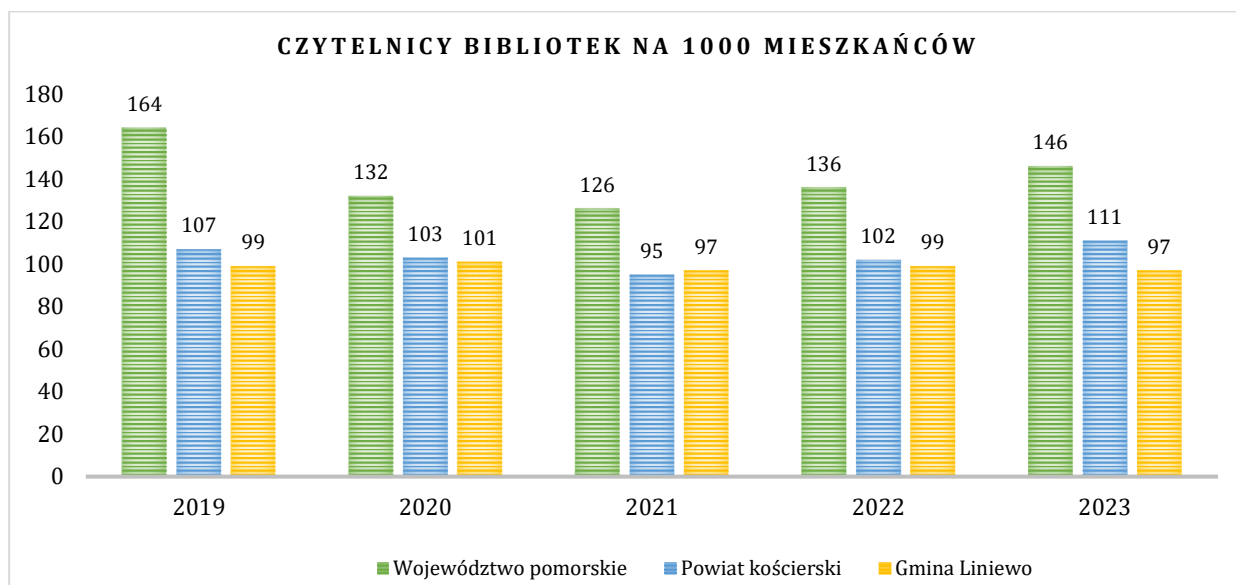
Drugą ważną jednostką wspierającą działalność kulturalną jest Gminna Biblioteka Publiczna w Liniewie, z filią w Wysinie. Zajmuje się przede wszystkim gromadzeniem i udostępnianiem zbiorów bibliotecznych. W 2023 roku biblioteka miała 434 czytelników, a wspólny stan zbiorów osiągnął liczbę 25 858 woluminów. Zarówno w bibliotece głównej, jak i w filii bibliotecznej znajdują się stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, z których nieodpłatnie mogą korzystać mieszkańcy gminy oraz turyści. W 2023 r. oba punkty posiadały łącznie 6 takich stanowisk komputerowych.

W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, w 2023 r. liczba czytelników bibliotek wyniosła 97 i utrzymuje się na zbliżonym poziomie od 2019 r. Wskaźnik ten jest zbliżony do wyniku na poziomie powiatu kościerskiego (111) i jest znacznie niższy niż wskaźnik dla województwa pomorskiego (146). Gmina ma

natomiast znacznie wyższy wskaźnik księgozbioru w stosunku do liczby mieszkańców - w 2023 r. na 1 000 mieszkańców przypadało około 5,7 tys. woluminów. To o 3 tysiące więcej niż wskaźnik dla powiatu kościerskiego (2,7 tys.) i o 3,7 tys. więcej niż dla województwa pomorskiego (2 tys.).

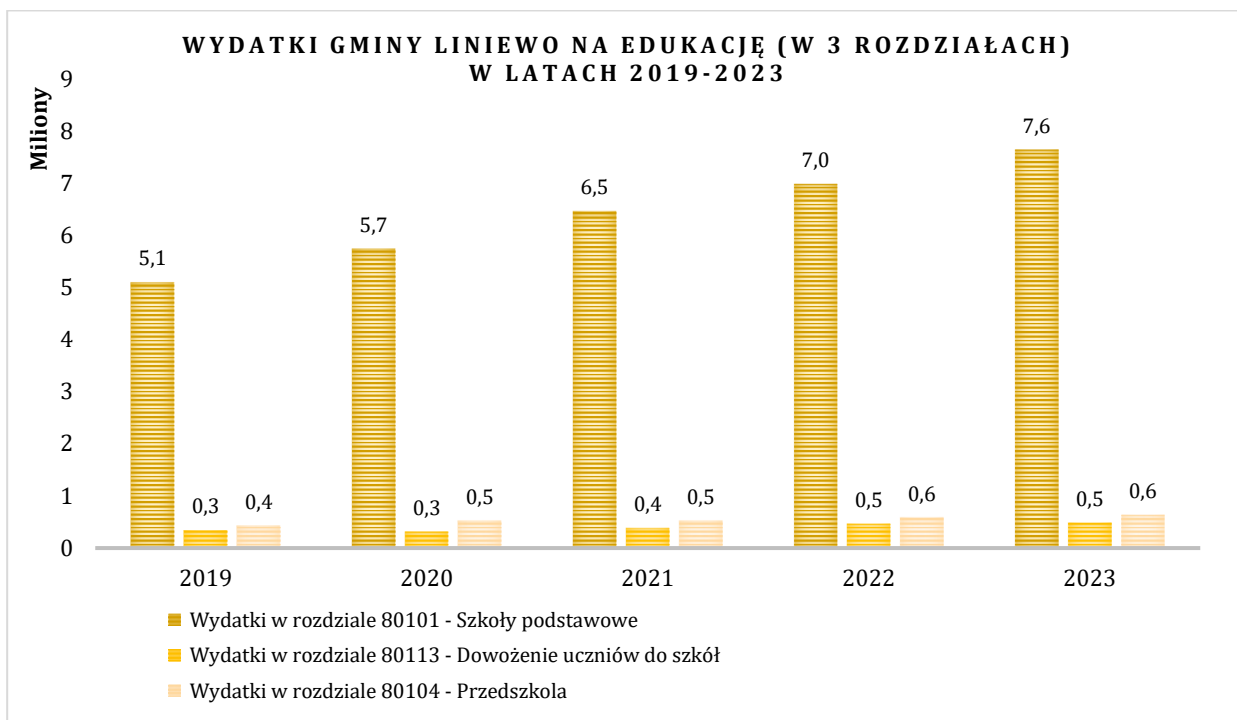
(źródło: BDL GUS)

(źródło: BDL GUS)

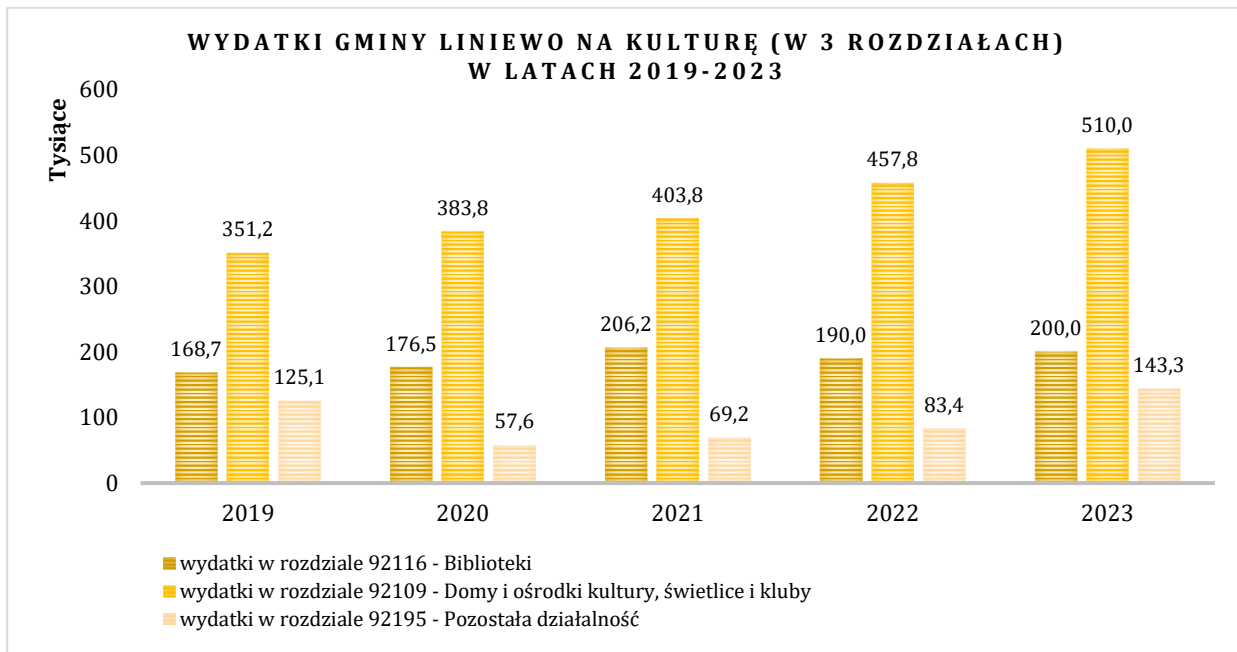
Gminna Biblioteka Publiczna prowadzi również działania oraz akcje promujące i popularyzujące książkę oraz czytelnictwo (np. zajęcia z głośnego czytania, lekcje biblioteczne, zajęcia literacko - plastyczne, manualne, konkursy i wystawy).

W Gminie Liniewo systematycznie rosły wydatki na edukację (w 3 rozdziałach: 80101 - Szkoły podstawowe, 80113 - Dowożenie uczniów do szkół oraz 80104 - Przedszkola)- z poziomu 5,87 mln w 2019 r. do 8,77 mln w 2023 r. (o 49%). Największy przyrost dotyczył przy tym wydatków kierowanych na szkoły podstawowe (wzrost o 50%).

(źródło: BDL GUS)

Wydatki z zakresu kultury są przeznaczane przede głównie na działalność GOKSiR oraz świetlic i klubów (w 2023 r. było to 510 tys.). Funkcjonowanie bibliotek pochłonęło w 2023 r. 200 tys., a pozostała działalność 143 tys. zł. Łącznie, wydatki na kulturę stanowią ok 2% wszystkich wydatków budżetowych Gminy Liniewo (w 2019 r. było to 2,1%, a w 2023 r. 2%).

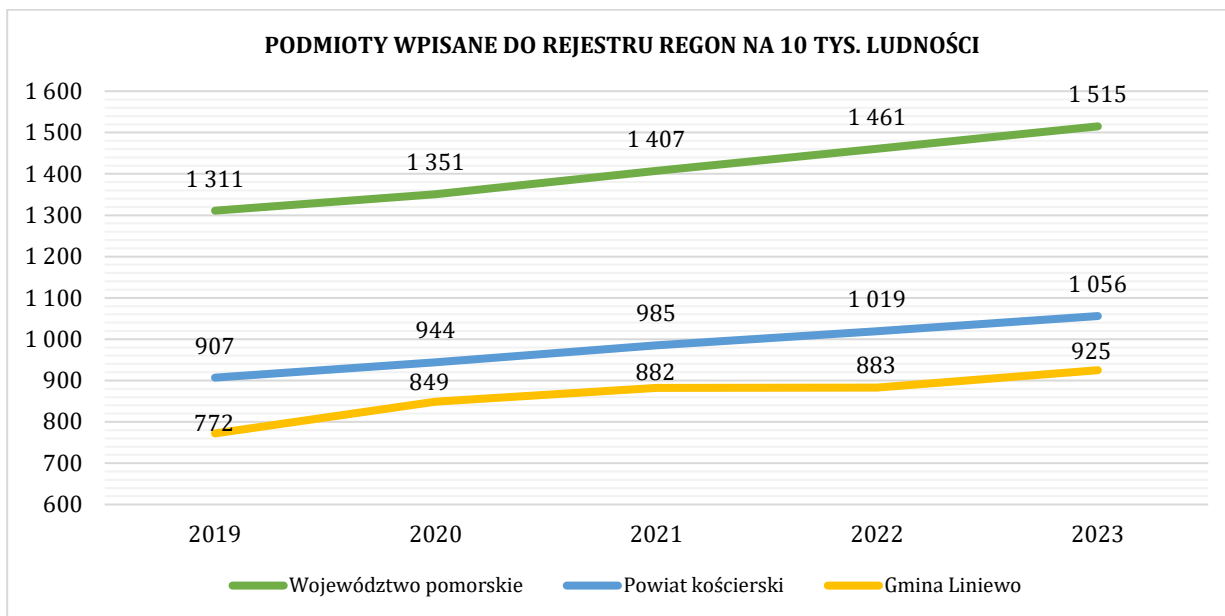

(źródło: BDL GUS)

Oprócz oświaty mocno rozwinięta jest także działalność Ochotniczych Straży Pożarnych. Działalność OSP skupiona jest w czterech jednostkach z tego dwóch w systemie krajowym (Wysin i Liniewo).

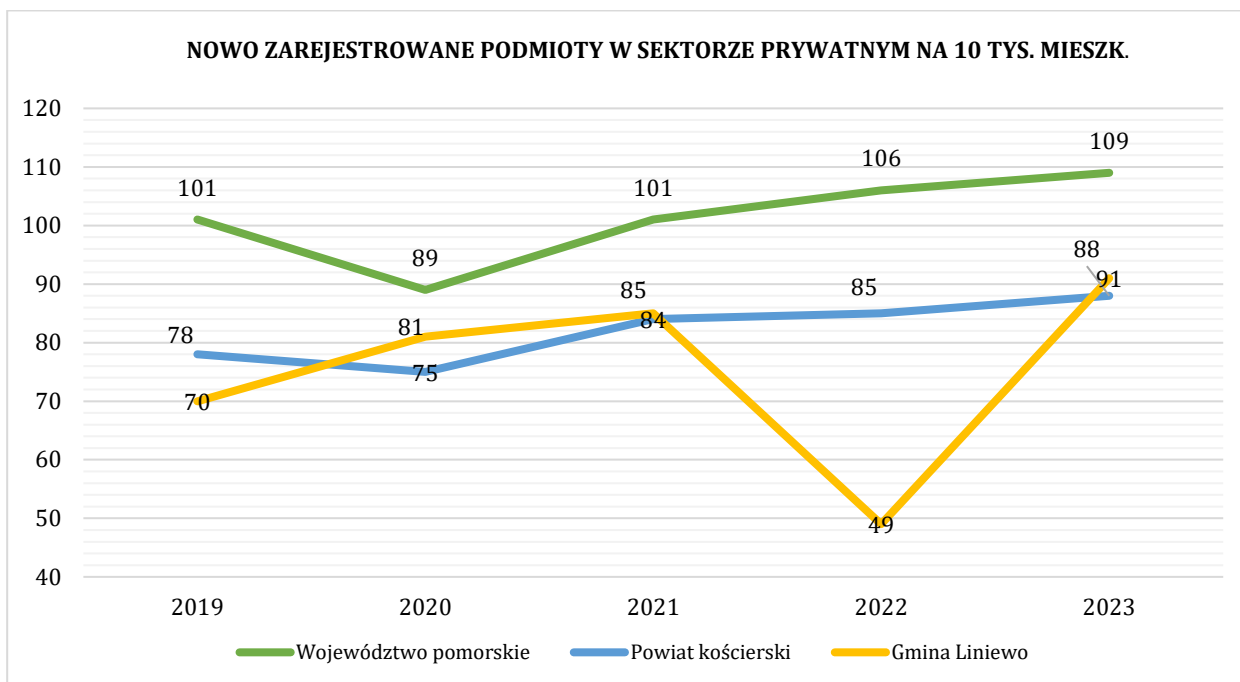
GOSPODARKA

W 2023 r. w Gminie Liniewo działało w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców 925 podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Jest to nieco mniej niż w powiecie kościerskim (1056) i znacznie mniej niż w województwie pomorskim (1515). Pozytywny jest przy tym trend rosnący w okresie 2019-2023 (wzrost o 20%), który jest zgodny z trendem w powiecie kościerskim i w województwie pomorskim.

(źródło: BDL GUS)

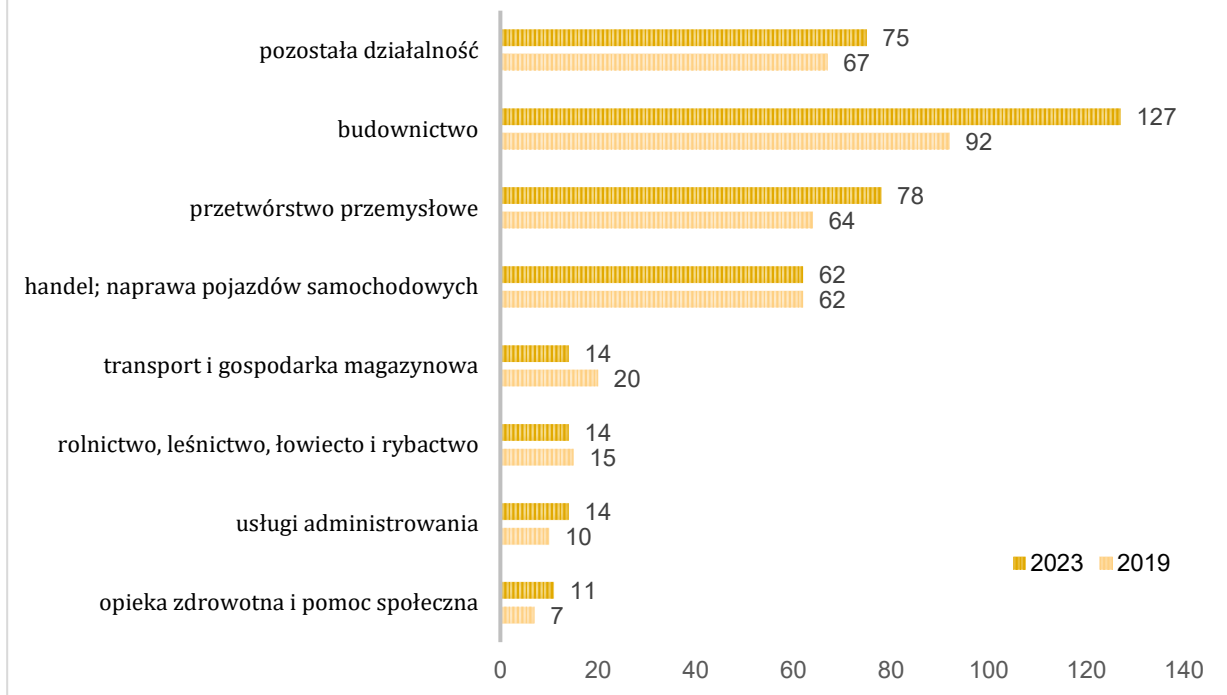
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w sektorze prywatnym na 10 tys. ludności w 2023 r. wyniosła 91, co było wynikiem wyższym niż w powiecie kościerskim (88) ale niższym niż w województwie pomorskim (109). Wskaźnik ten był wyższy w Gminie Liniewo niż w powiecie kościerskim także w 2020 r. i 2021 r., co może świadczyć o znacznej aktywności gospodarczej w sektorze prywatnym (wyjątkiem był 2022 r., kiedy liczba nowo zarejestrowanych podmiotów spadła do 49).

(źródło: BDL GUS)

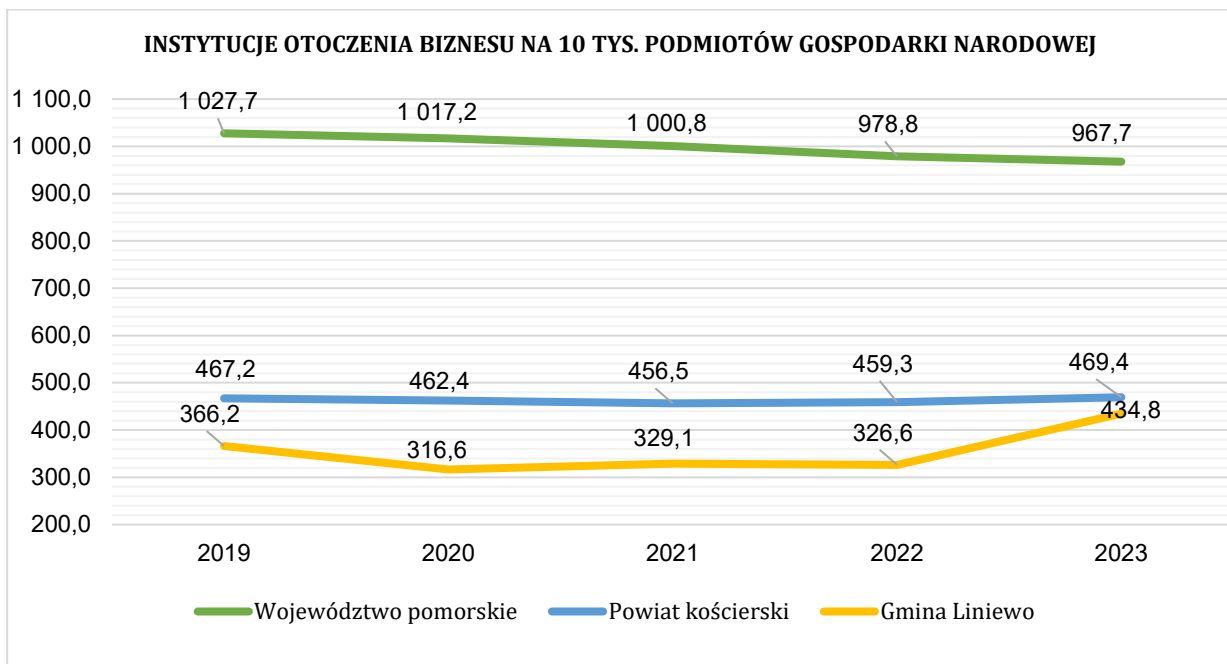
Najwięcej prywatnych przedsiębiorstw w gminie było zarejestrowanych w sekcji budownictwa (głównie w 2 grupach: roboty budowlane specjalistyczne i roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków). W 2019 r. były to 92 podmioty, a w 2023 r. 127 podmiotów. Drugim najbardziej popularnym obszarem działalności było przetwórstwo przemysłowe (głównie w 2 grupach: produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń oraz produkcja pozostałego sprzętu transportowego). W 2019 r. w tej sekcji działały 64 podmioty, a w 2023 r. 78 podmiotów. Trzecią największą grupę podmiotów prywatnych skupiała sekcja handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (62 podmioty w 2019 r. i 2023 r.). Pozostałe, poszczególne sekcje skupiały w 2023 r. po mniej niż 15 podmiotów. Należy podkreślić, że łączna liczba prywatnych przedsiębiorstw w każdym kolejnym roku rosła: w 2019 r. zarejestrowanych było 337 podmiotów, w 2020 r. było to 361 podmiotów, w 2021 r. - 377 podmiotów, w 2022 r. - 380 podmiotów, a w 2023 r. - 395 firm.

**PODMIOTY WG SEKCJI PKD 2007
DZIAŁAJĄCE W GMINIE LINIEWO W 2019 R. I 2023 R.**

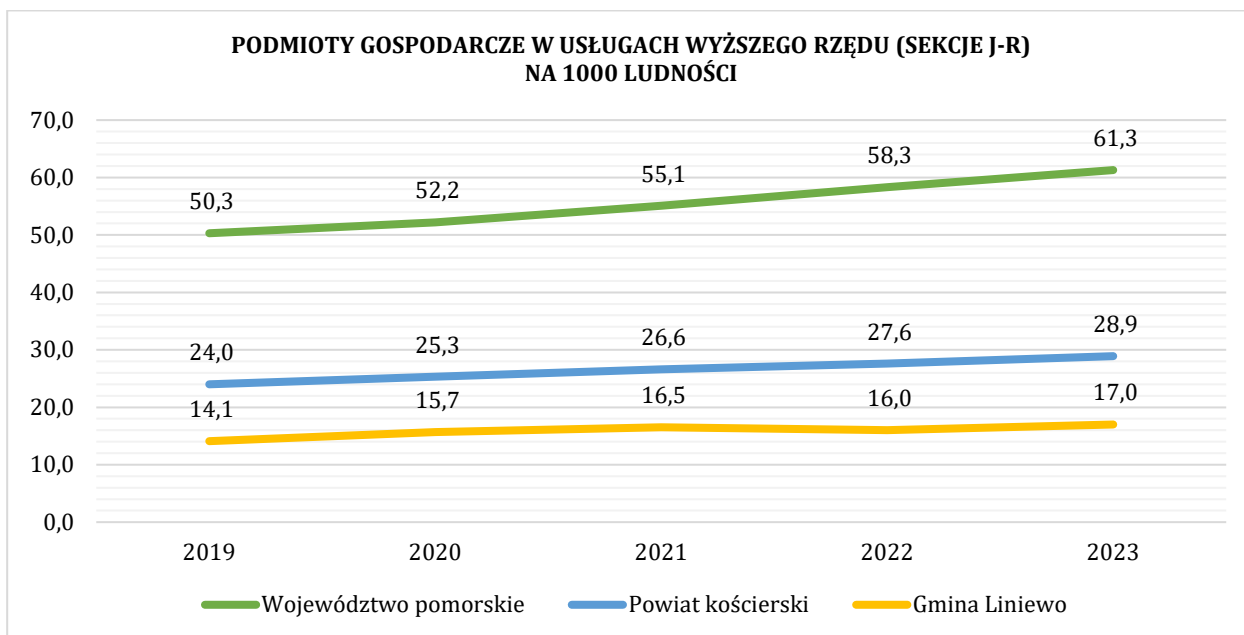

(źródło: BDL GUS)

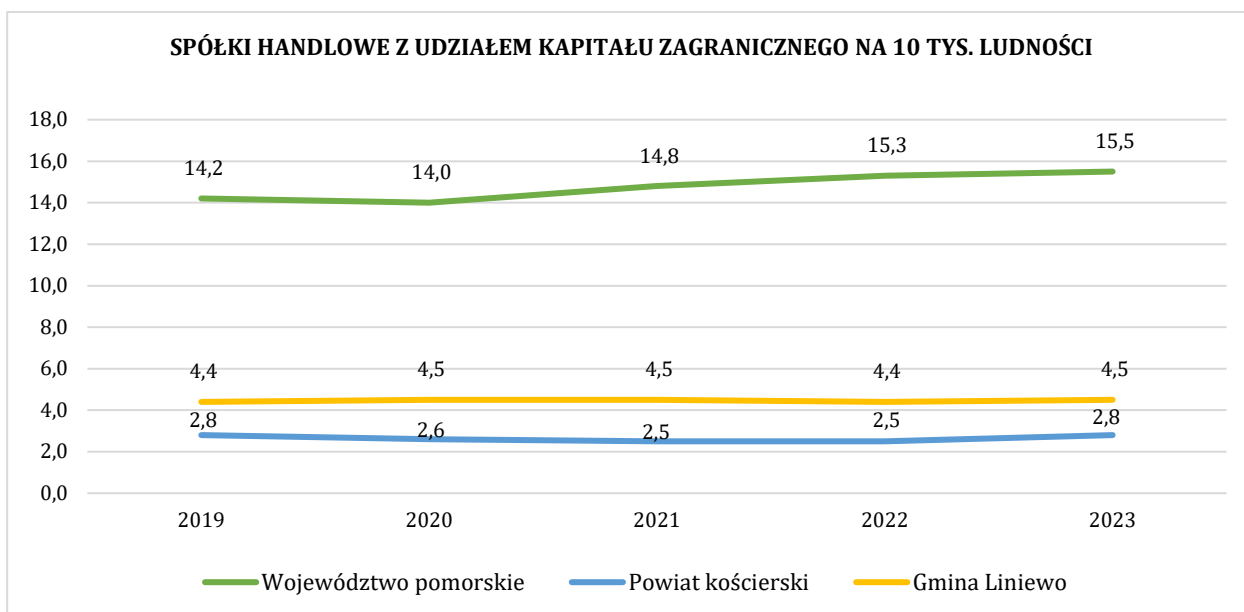
Gmina Liniewo charakteryzuje się dość niską (w porównaniu do całego województwa pomorskiego) ale zbliżoną do średniej powiatowej liczbą instytucji otoczenia biznesu w przeliczeniu na 10 tys. podmiotów gospodarczych, która w 2023 r. wyniosła 434.

(źródło: BDL GUS)

(źródło: BDL GUS)

(źródło: BDL GUS)

Na terenie gminy zlokalizowany jest teren inwestycyjny Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Sopocie. Obejmuje on 18,4 ha gruntów przeznaczonych pod inwestycje z branży: budowlanej, przetwórstwa rolno-spożywczego, budownictwa i wyrobów z drewna oraz odnawialnych źródeł energii. Od 2010 r. obszar gminy jest objęty także tzw. Doliną Logistyczną (łącznie z miastem Gdynia, Rumia, Reda, Wejherowo, Gminą Kosakowo i Wejherowo). Inwestycje publiczne realizowane w gminie służą przede wszystkim zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej. W ujęciu wartościowych poziom inwestycji komunalnych w 2019 r. wyniósł 6,4 mln zł, po czym spadł do 1,14 mln w 2020 r. (z powodu pandemii Covid 19). W kolejnych latach notowany był ciągły wzrost inwestycji, aż do rekordowego poziomu 14,5 mln w 2023 r.

Tabela 4. Poziom inwestycji komunalnych w latach 2021- 2023 (w mln zł)

2019	2020	2021	2022	2023
6,40	1,14	4,43	8,54	14,5

(źródło: Raporty o stanie Gminy Liniewo za 2023 rok, 2022 rok i 2021 rok)

Gmina Liniewo realizuje zadania wynikające z aktualnej sytuacji i potrzeb przede wszystkim w zakresie: przedsięwzięć dotyczących budowy, przebudowy i remontów infrastruktury drogowej; przedsięwzięć dotyczących infrastruktury wodociągowo - kanalizacyjnej oraz przedsięwzięć dotyczących zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz podniesienia efektywności energetycznej. Do najważniejszych ostatnich projektów zrealizowanych z dofinansowaniem rządowym/unijnym należą:

1. Doposażenie 6 świetlic w miejscowościach: Chrósty Wysieńskie, Chrtowo, Deka, Łłownica, Orle Sobącz" (dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie);
2. Rozwój infrastruktury Turystyczno- rekreacyjnej w Liniewie (dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszar wiejskie);
3. Zmiana układu komunikacyjnego na ulicy Dworcowej i Nasiennej w Liniewie wraz z zagospodarowaniem terenu pokolejowego przy ulicy Dworcowej (wsparcie finansowe z Rządowego Funduszu Polski Ład);
4. Odbudowa Układu Komunikacyjnego w miejscowościach Łłownica, Wysin, Chrósty Wysieńskie (wsparcie finansowe z Rządowego Funduszu Polski Ład).

Gmina Liniewo osiągnęła w 2023 r. dobry wynik w Rankingu Gmin Województwa Pomorskiego. Jego celem jest promowanie gmin wyróżniających się pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego (miejsce w rankingu to wynik kilkunastu syntetycznych wskaźników obrazujących różne sfery życia wspólnot lokalnych). Gmina Liniewo zajęła 43. pozycję wśród 119 gmin w województwie i 3. pozycję w powiecie kościerskim².

² Metodologia rankingu i wyniki dostępne na stronie: <https://gdansk.frdl.pl/inicjatywy/ranking-gmin-województwa-pomorskiego-2023>

RYNEK PRACY

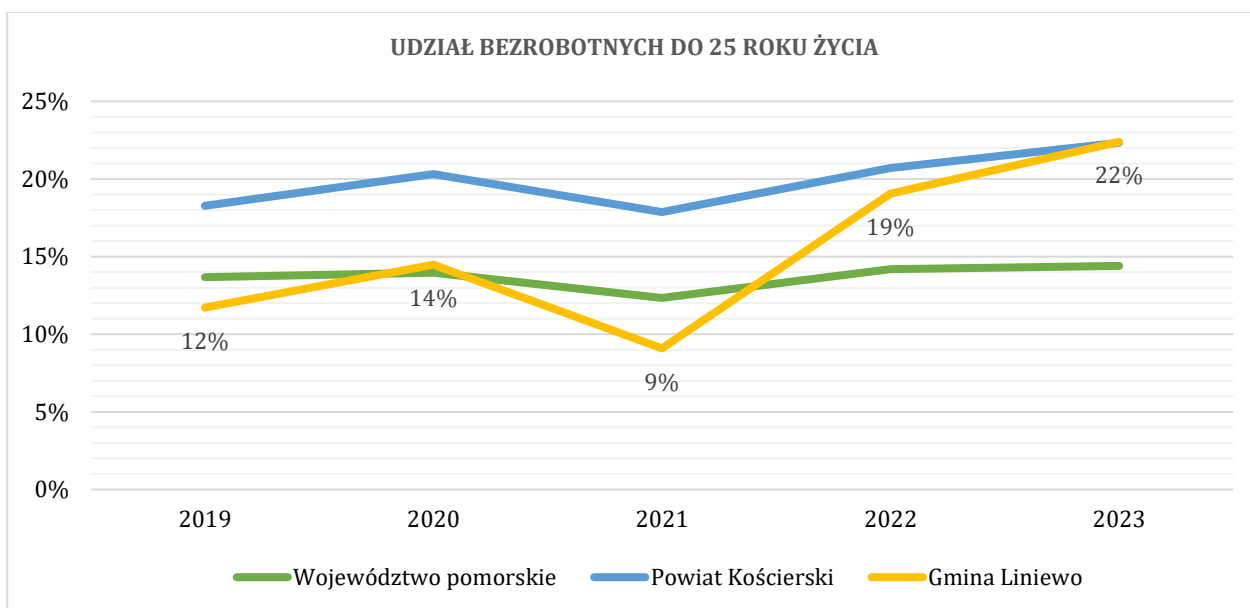
Według stanu na 31 grudnia 2023 r. stopa bezrobocia w Gminie Liniewo wyniosła 5,43%, a więc mniej niż stopa bezrobocia dla powiatu (7,4%) i nieco więcej niż dla województwa (4,6%). Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Liniewo w 2023 r. wynosiła 134 osoby. Sytuacja ta była nieco gorsza niż na koniec 2022 r., kiedy stopa bezrobocia w Gminie Liniewo wyniosła 4,61 % (i była równa stopie wojewódzkiej i znacznie niższa niż w powiecie kościerskim). W każdym roku zdecydowaną większość bezrobotnych stanowiły kobiety (w 2024 r. było to 59%).

Tabela 5. Liczba bezrobotnych w Gminie Liniewo w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	128	152	132	126	134
kobiety	80	92	79	80	80
mężczyźni	48	60	53	46	54

(źródło: PUP w Kościerzynie)

Niepokojący trend widoczny jest w odniesieniu do udziału bezrobotnych do 25 roku życia w relacji do całej grupy bezrobotnych. W 2021 r. wskaźnik ten był znacznie niższy niż w powiecie kościerskim i województwie pomorskim, ale w kolejnych latach rósł, przekraczając w 2023 r. poziom dla województwa jak i dla powiatu.

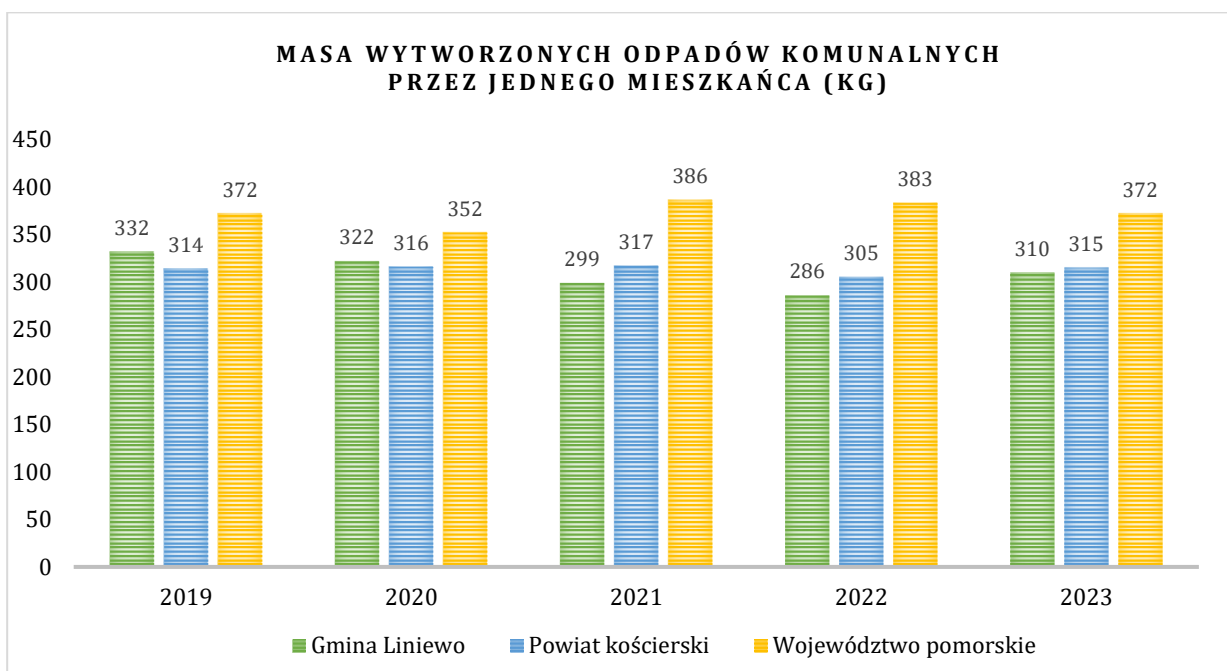
(źródło: BDL GUS)

Zgodnie z wynikami Barometru zawodów w powiecie kościerskim, największy deficyt poszukujących pracy dotyczy kierowców samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych. Na kościerskim rynku pracy brakuje ponadto pracowników w zawodach związanych z budownictwem, a także nauczycieli, sprzedawców, mechaników samochodowych, magazynierów, fryzjerów czy pracowników gastronomii (źródło: PUP w Kościerzynie).

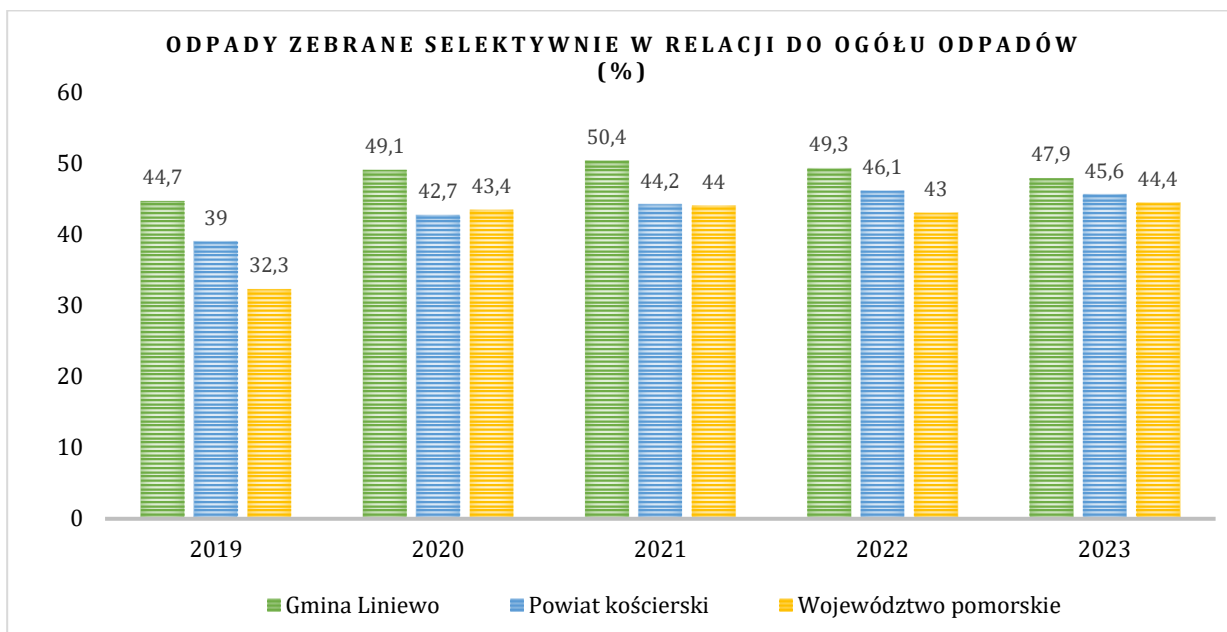
GOSPODARKA ODPADAMI, SIĘĆ WODNO-KANALIZACYJNA, ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ I CIEPŁO

Od 1 stycznia 2017 r. Gmina Liniewo samodzielnie realizuje obowiązki dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę. Odbiorem odpadów komunalnych od mieszkańców gminy zajmuje się wyłoniony w drodze przetargu właściwy podmiot. W ramach systemu prowadzony jest następujący sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych: metale i tworzywa sztuczne, szkło, papier, odpady biodegradowalne, niesegregowane (zmieszane) oraz odpady wielogabarytowe (odbierane bezpośrednio od właścicieli), sprzęt elektryczny i elektroniczny, opony, chemikalia, leki, baterie, akumulatory (odbierane w PSZOK-u w Orlu).

W 2023 r. w Gminie Liniewo zebrano łącznie 1393 tony odpadów (w 2019 r. było to 1526 ton), w tym 667 ton odpadów zebranych selektywnie (682 tony w 2019 r.). Masa odpadów komunalnych wytworzonych przez jednego mieszkańca w 2023 r. wyniosła więc 310 kg (w 2019 r. było to 332 kg), a odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów stanowiły 47,9% (w 2019 r. było 44,7%). Dla porównania, w powiecie kościerskim masa odpadów komunalnych wytworzonych przez jednego mieszkańca w 2023 r. była nieco wyższa i wynosiła 315 kg, a województwie pomorskim wielkość ta była znacznie wyższa (372 kg). Korzystniej niż w powiecie kościerskim i województwie pomorskim kształtował się też odsetek odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych (w powiecie wyniósł on 45,6%, a w województwie 44,4%). W 2023 r. Gmina Liniewo zrealizowała wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

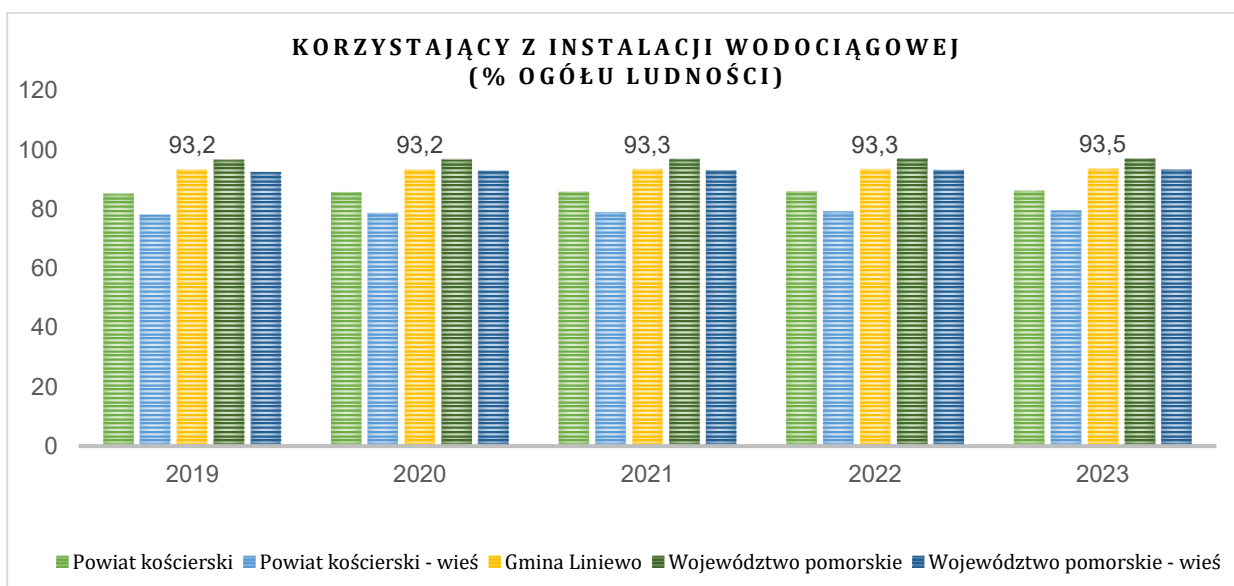

(źródło: BDL GUS)

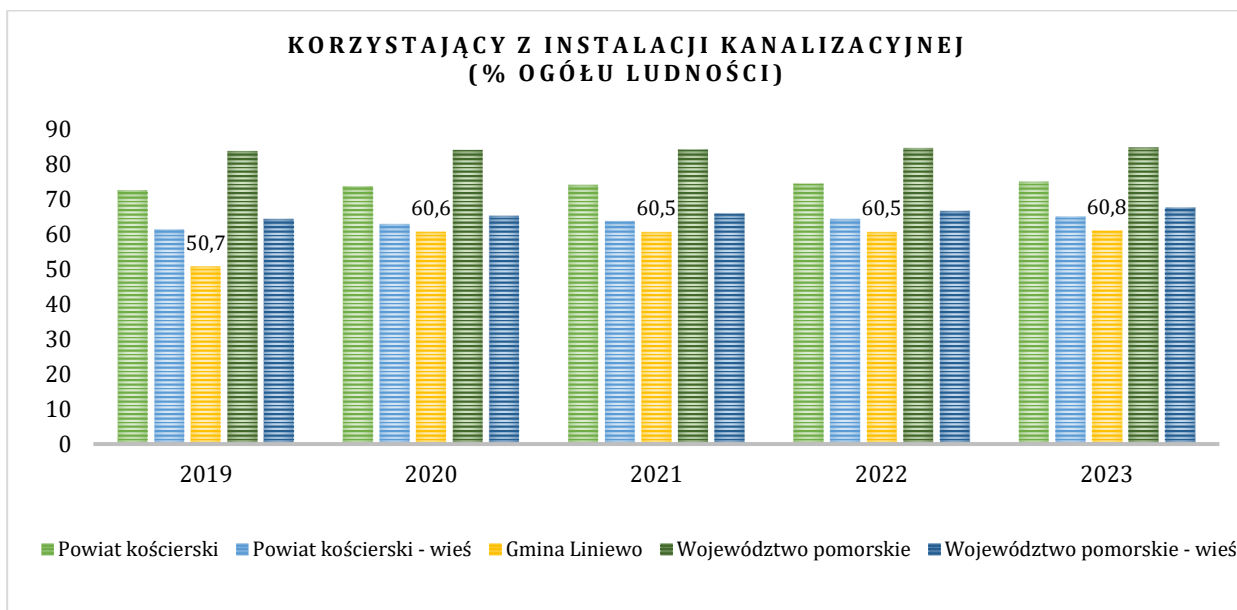
(źródło: BDL GUS)

Odsetek mieszkańców korzystających z infrastruktury sieciowej jest dość zróżnicowany. Udział osób korzystających z sieci wodociągowej w Gminie Liniewo w 2023 r. wyniósł 93,5% (od 2019 r. praktycznie się nie zmienił). Poziom ten był równy wskaźnikowi dla obszarów wiejskich w całym województwie pomorskim i wyższy niż wskaźnik dla obszarów wiejskich powiatu kościerskiego i dla całego powiatu.

(źródło: BDL GUS)

Z kolei odsetek mieszkańców Gminy Liniewo korzystających z sieci kanalizacyjnej wyniósł w 2023 r. 60,8%. W tym samym roku wskaźnik dla obszarów wiejskich powiatu kościerskiego wyniósł 64,9% a dla obszarów wiejskich całego województwa pomorskiego 67,4%. Wyznaczona na terenie gminy Liniewo aglomeracja ściekowa spełnia wymagania Dyrektywy Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG).

(źródło: BDL GUS)

Tabela 6. Zagospodarowanie nieczystości ciekłych w Gminie Liniewo w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
zbiorniki bezodpływowe, szt. (stan na 31 grudnia)	197	199	199	200	391
oczyszczalnie przydomowe, szt. (stan na 31 grudnia)	190	190	190	190	217

(źródło: BDL GUS)

Gmina Liniewo prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na podstawie Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ewidencji gminnej na koniec 2023 r. znajdowało się 391 zbiorników bezodpływowych oraz 217 przydomowych oczyszczalni ścieków. Zezwolenie na prowadzenie na terenie gminy działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych posiadało 7 podmiotów. Odbiorem odpadów komunalnych na terenie gminy do 31.01.2022 r. zajmował się PreZero Północ, natomiast od 01-02-2022 zajmuje się Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

Tabela 7. Zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych

Rok	Liczba ogółem zezwoleń w danym roku	Liczba wydanych zezwoleń w danym roku
2019	5	1 nowe zezwolenie
2020	5	0
2021	5	1 zmiana zezwolenia
2022	7	4 nowe zezwolenia
2023	7	1 wygaszenie zezwolenia
2024	7	2 nowe zezwolenia

(źródło: dane Urzędu Gminy Liniewo)

Tabela 8. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Liniewo

Rok	Zbiorniki bezodpływowe	Przydomowe oczyszczalnie ścieków
2019	199	190
2020	199	190
2021	199	190
2022	199	190
2023	406	219
18.11.2024	577	233

(źródło: dane Urzędu Gminy Liniewo)

Zgodnie z Projektem założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Liniewo na lata 2022–2037, sieć przesyłowa gazu ziemnego w Polsce obejmuje gazociągi wysokiego ciśnienia, należące do Krajowego Operatora Przesyłowego GAZ-SYSTEM S.A. oraz innych podmiotów. Przez północną część Gminy Liniewo, w rejonie wsi Chrósty Wysińskie, przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia. Gmina Liniewo nie posiada jednak własnej sieci dystrybucji gazu ziemnego - jest gminą niezgazyfikowaną. Potrzeby cieplne w gospodarce komunalno-bytowej, zwłaszcza w gospodarstwach domowych, zaspokajane są głównie poprzez wykorzystanie gazu płynnego dostarczanego w butlach gazowych.

System ogrzewania na terenie gminy opiera się przede wszystkim na indywidualnych kotłowniach zasilanych paliwami stałymi - węglem i drewnem. Jedynie w dwóch miejscowościach, Głodowie i Orlu, funkcjonują lokalne sieci ciepłownicze obsługujące budynki wielorodzinne. Z ciepła sieciowego korzysta łącznie około 700 mieszkańców, co stanowi ok. 15% populacji gminy. W miejscowości Orle działa ciepłownia o mocy 1800 kW, zasilająca 11 budynków wielorodzinnych (118 lokali), zamieszkałych przez ok. 450 osób, czyli około połowę populacji wsi. Sieć ciepłownicza w Orlu ma długość ok. 1,3 km, a jej stan oceniany jest jako umiarkowany. Druga ciepłownia zlokalizowana jest w Głodowie. Jej moc wynosi 500 kW, a z dostarczanego przez nią ciepła korzysta ok. 250 mieszkańców czterech budynków wielorodzinnych, co stanowi ok. 42% ludności miejscowości. Długość sieci ciepłowniczej wynosi ok. 0,2 km, a jej stan techniczny oceniany jest jako dobry. Obie ciepłownie wykorzystują miał węglowy jako paliwo, a wytwarzana energia cieplna wykorzystywana jest głównie do ogrzewania budynków mieszkalnych, obiektów usługowych i przemysłowych, podgrzewania wody użytkowej oraz do celów technologicznych zakładów. Na terenie gminy funkcjonuje ponadto szereg lokalnych kotłowni obsługujących zakłady przemysłowe, usługowe i publiczne. Należą do nich m.in.: Urząd Gminy Liniewo, Urząd Pocztowy Liniewo, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Orlewianka” w Orlu, kotłownia GR Orle, przedsiębiorstwo produkcyjno-handlowe „Kros” sp. z o.o., F.U.H. Auto Service – Stacja Demontażu Pojazdów Jan Borzyszkowski, Zakład Produkcyjno-Handlowo-Transportowy „ELAR” Arkadiusz Marszałek, Zespół Oświatowy w Garczynie (przedszkole), Zespół Oświatowy w Liniewie, Szkoła Podstawowa w Głodowie, Szkoła Podstawowa im. ks. Józefa Sobisza w Wysinie, Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku (jednostka terenowa), Piekarnia–Cukiernia Paweł Kropidłowski. System ciepłowniczy w gminie ma zatem charakter rozproszony, z dominacją indywidualnych kotłowni węglowych. Istniejące lokalne sieci w Orlu i Głodowie obejmują niewielką część mieszkańców, lecz ich stan techniczny można uznać za zadowalający.

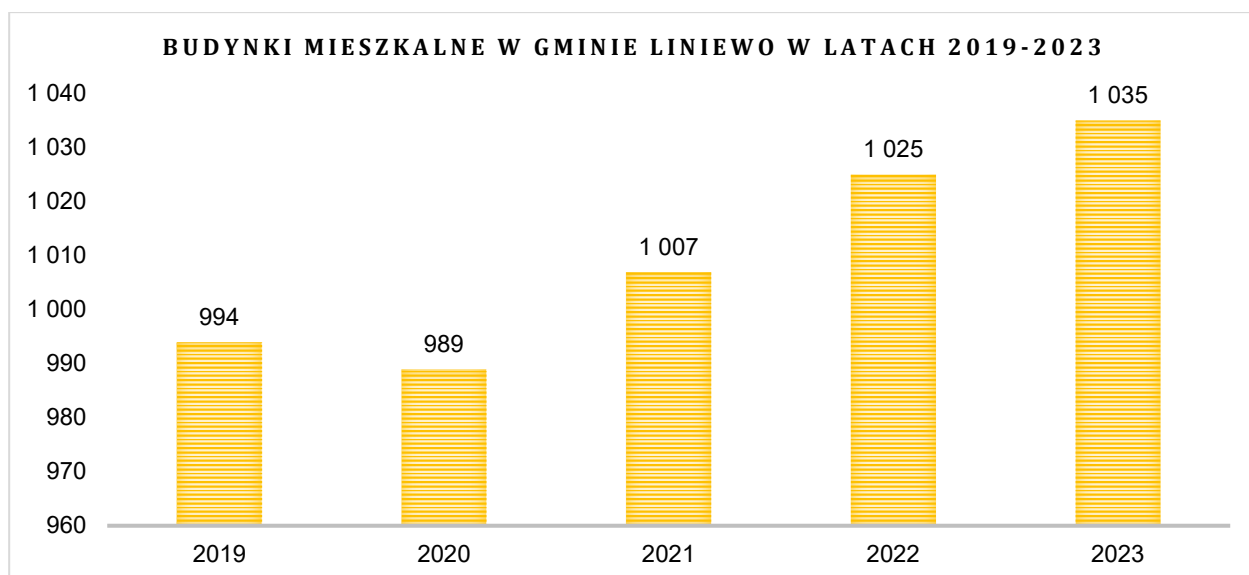
Na terenie Gminy Liniewo nie przebiegają linie przesyłowe należące do Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. Za dostarczanie energii elektrycznej odpowiada Energa-Operator S.A..

Zgodnie z przywołanym projektem planu, gmina zasilana jest z dwóch Głównych Punktów Zasilania (GPZ) 110/15 kV - w Kościerzynie i Skarszewach. Stan techniczny linii średniego napięcia (SN), zarówno kablowych, jak i napowietrznych, oceniany jest jako dobry. Na obszarze gminy funkcjonują również stacje transformatorowe 15/0,4 kV - słupowe, wieżowe i wewnętrzne. Większość z nich została wybudowana w latach 80. i 90., jednak sukcesywnie podlega modernizacji, w tym wyposażaniu w systemy zdalnego sterowania obsługiwane przez Regionalną Dyspozycję Mocy w Gdańsku. Ich stan techniczny oceniany jest jako dobry. Sieć niskiego napięcia (nn, 0,4 kV), obejmująca zarówno linie kablowe, jak i napowietrzne, również pozostaje w dobrym stanie technicznym, zapewniając stabilne i bezawaryjne dostawy energii elektrycznej dla mieszkańców i przedsiębiorstw. Poziom skablowania sieci elektroenergetycznej w gminie można uznać za relatywnie wysoki, choć w przypadku linii średniego napięcia nadal istnieje potrzeba ich dalszej modernizacji i rozbudowy.

Na terenie Gminy Liniewo nie funkcjonują duże instalacje produkujące energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii (OZE). Jedynie pojedyncze obiekty publiczne, takie jak oczyszczalnia ścieków w Orlu oraz remiza strażacka w Wysinie, wyposażone są w panele fotowoltaiczne wykorzystywane na potrzeby własne. Zastosowanie technologii OZE wśród mieszkańców i przedsiębiorców jest obecnie ograniczone - z kolektorów słonecznych korzysta około 0,4% gospodarstw domowych oraz 0,8% firm. Pomimo niskiego poziomu wykorzystania energii odnawialnej, obserwuje się rosnące zainteresowanie inwestycjami w przydomowe mikroinstalacje, w szczególności systemy fotowoltaiczne i kolektory słoneczne. Dotychczas w gminie nie realizowano kompleksowych programów wsparcia dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, jednak zauważalny trend wzrostowy oraz sprzyjające warunki naturalne wskazują na znaczny potencjał rozwoju sektora OZE w przyszłości.

MIESZKALNICTWO

Mieszkalnictwo jest jednym z głównych obszarów działalności gminy. W Gminie Liniewo dominuje zabudowa jednorodzinna, co jest typowe dla gmin o charakterystyce rolniczej i turystycznej. W 2023 roku w gminie było 1035 budynków mieszkalnych. Przyrost liczby budynków zaobserwowano w okresie po pandemicznym - w 2021 i 2022 roku, kiedy liczba ta wzrosła o 18 sztuk w stosunku do poprzedniego roku, a w 2023 roku o kolejne 10. Łącznie, od 2020 roku w gminie przybyło 46 nowych nieruchomości.

(źródło: BDL GUS)

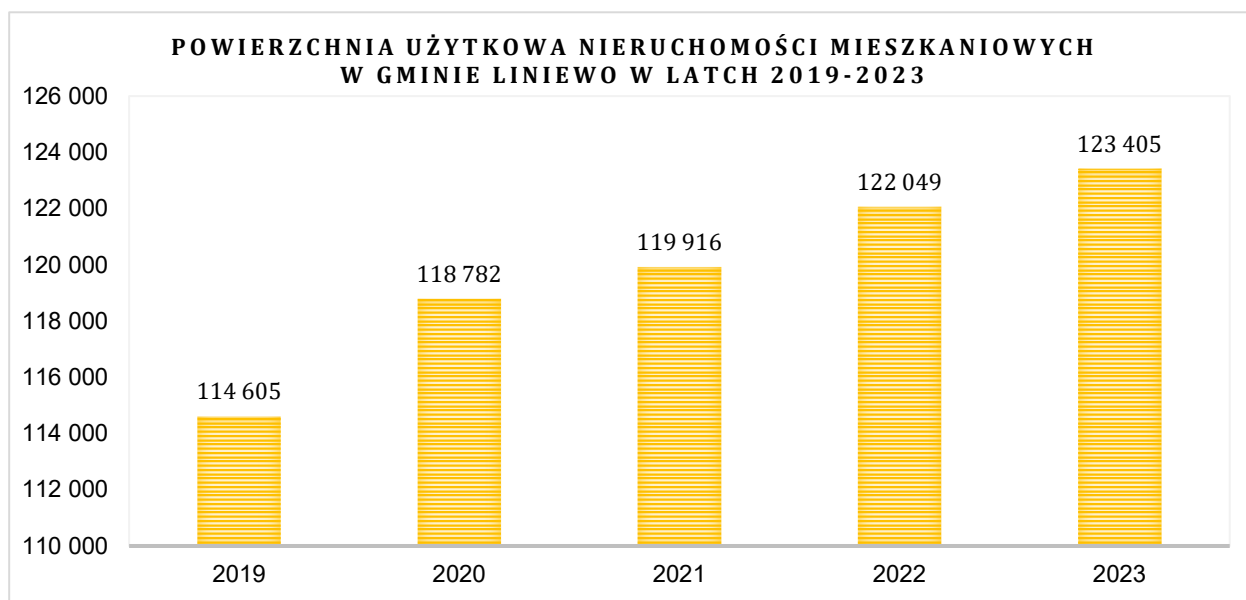
Przyrost liczby budynków mieszkalnych spowodował wzrost powierzchni użytkowej nieruchomości mieszkalnych, która w latach 2019-2023 zwiększyła się o 8800 m².

W 2023 r. ponad 97% nieruchomości miało w dostęp do wody z sieci, ponad 85% nieruchomości miało dostęp do centralnego ogrzewania, natomiast w łazienkę wyposażonych jest 9 na 10 nieruchomości. W Gminie Liniewo w zasadzie nie ma dostępu do zasilania gazem z sieci gazowej.

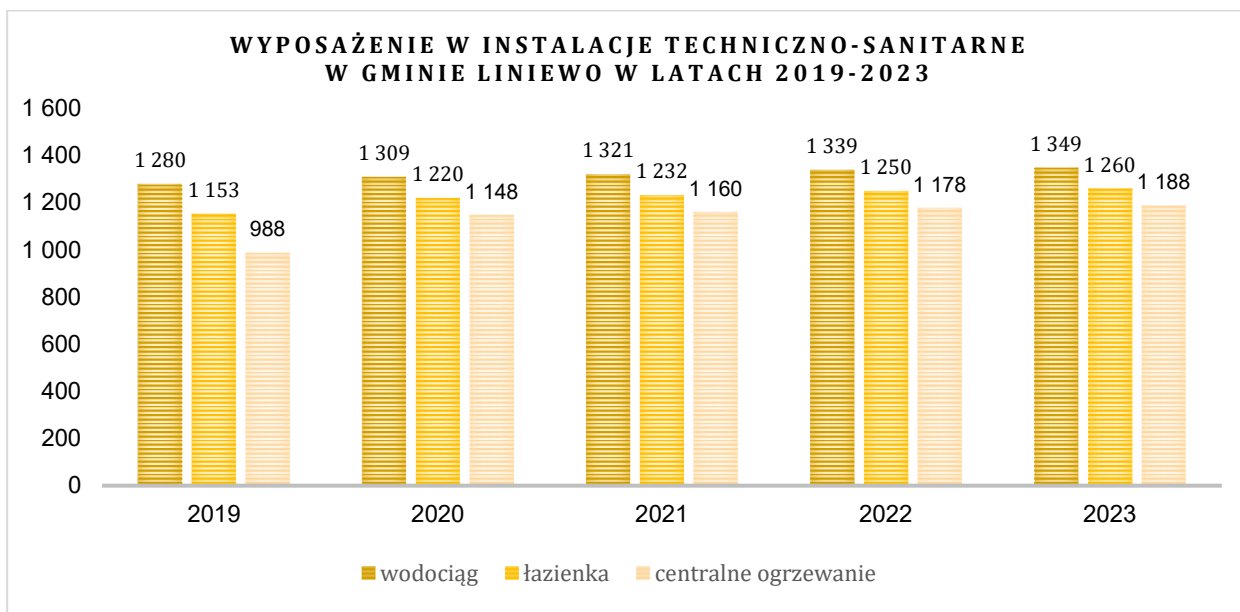
Tabela 9. Mieszkania wyposażone w instalacje (% ogółu mieszkań) w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
wodociąg	97,3	97,3	97,3	97,3	97,3
centralne ogrzewanie	75,1	85,3	85,4	85,6	85,7
łazienka	87,6	90,6	90,7	90,8	90,9
ustęp splukiwany	92,1	94,1	94,1	94,2	94,2
gaz sieciowy	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0

(źródło: BDL GUS)

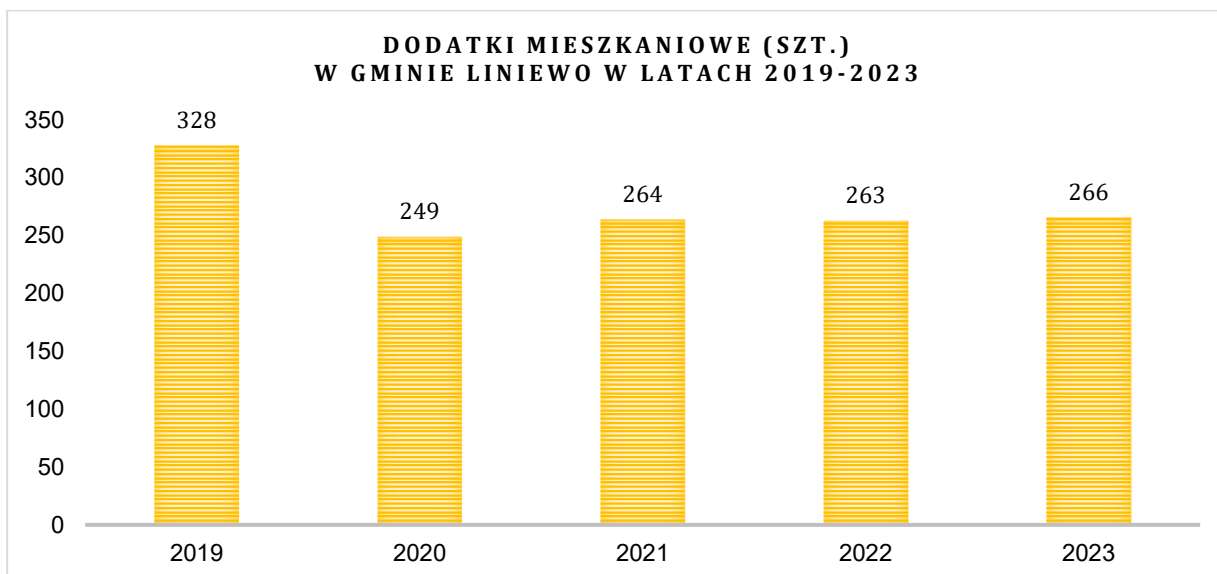

(źródło: BDL GUS)

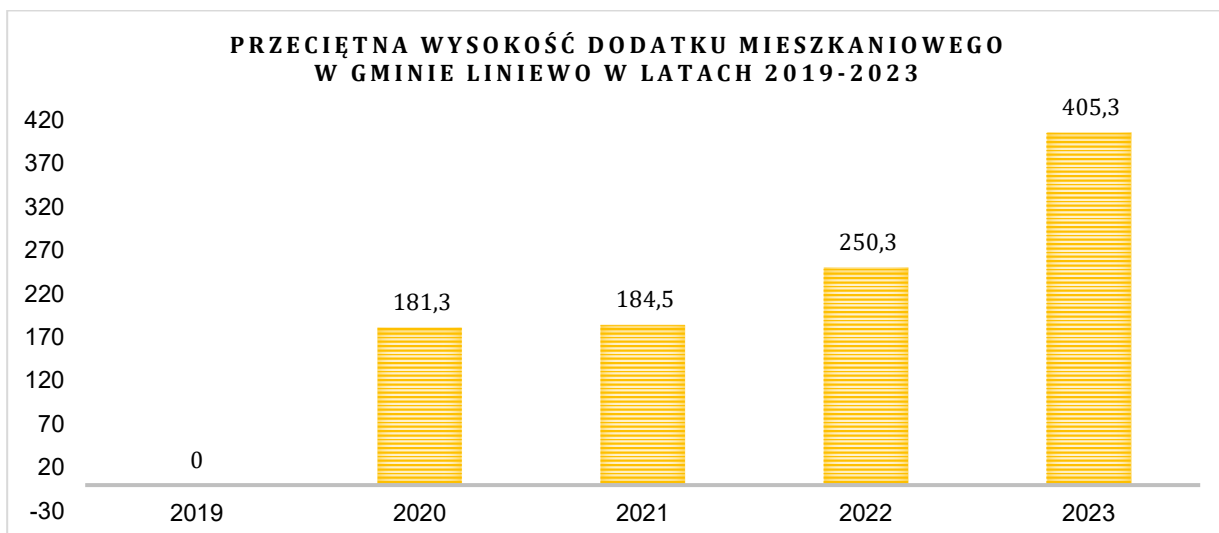

(źródło: BDL GUS)

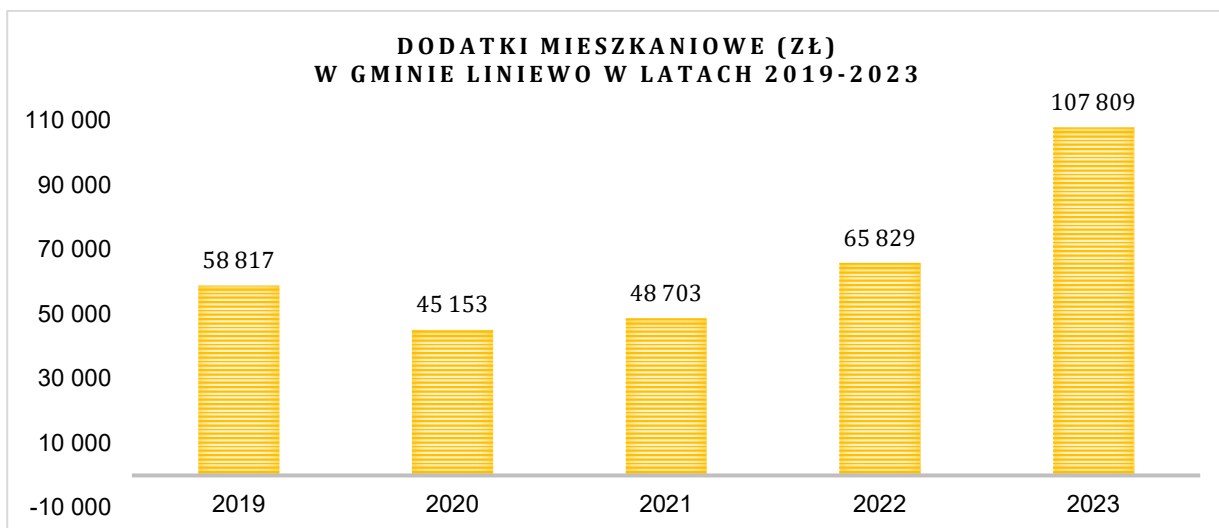
W Gminie Liniewo dodatki mieszkaniowe w roku 2023 otrzymywało 266 rodzin, a wypłacona kwota stanowiła ponad 100 000 zł. Przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego znacznie wzrosła w okresie 2019-2023, wynosząc w 2023 roku ponad 400 zł.

(źródło: BDL GUS)

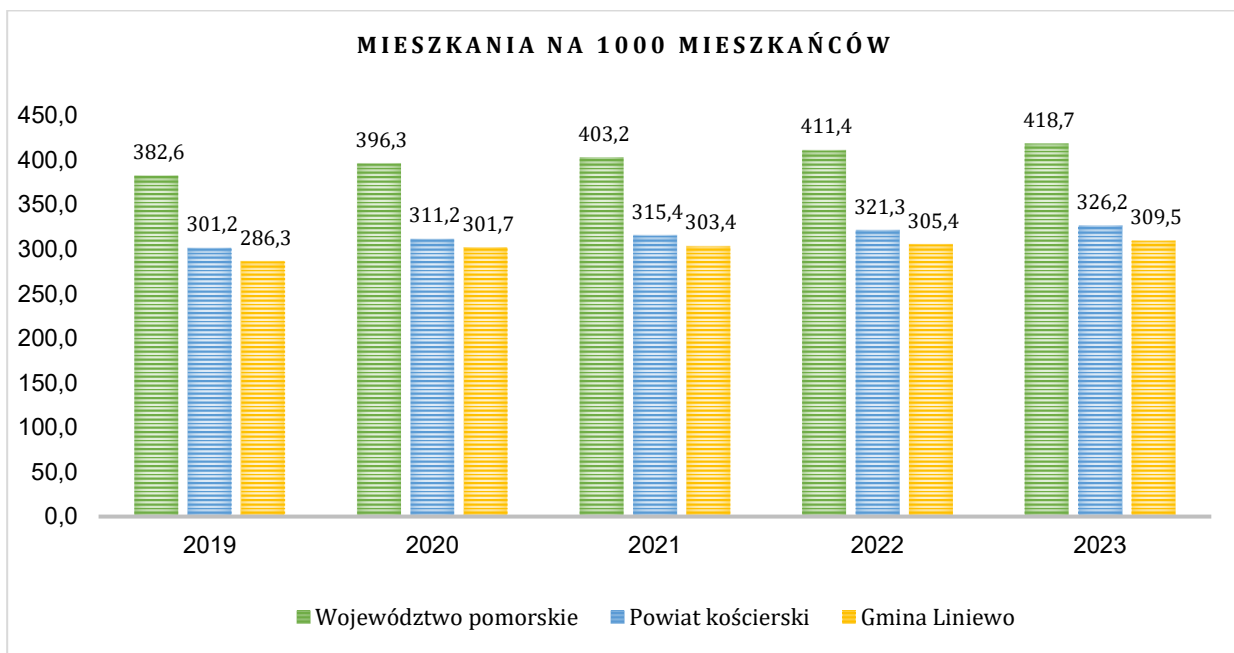

(źródło: BDL GUS)

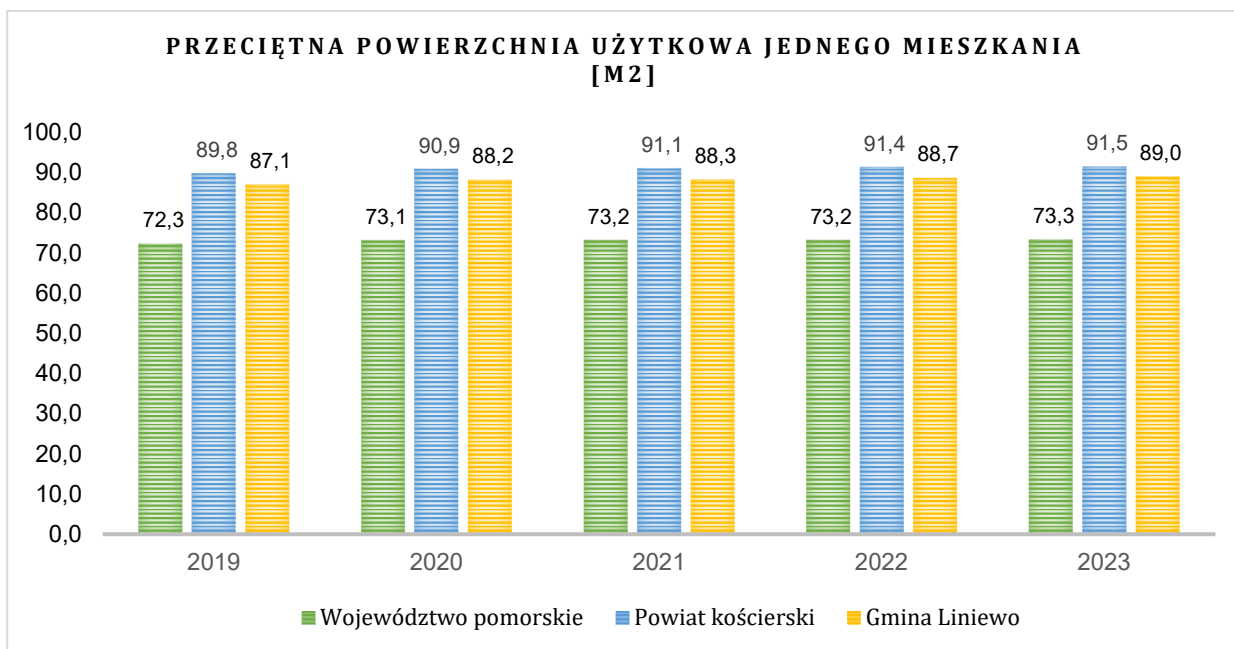

(źródło: BDL GUS)

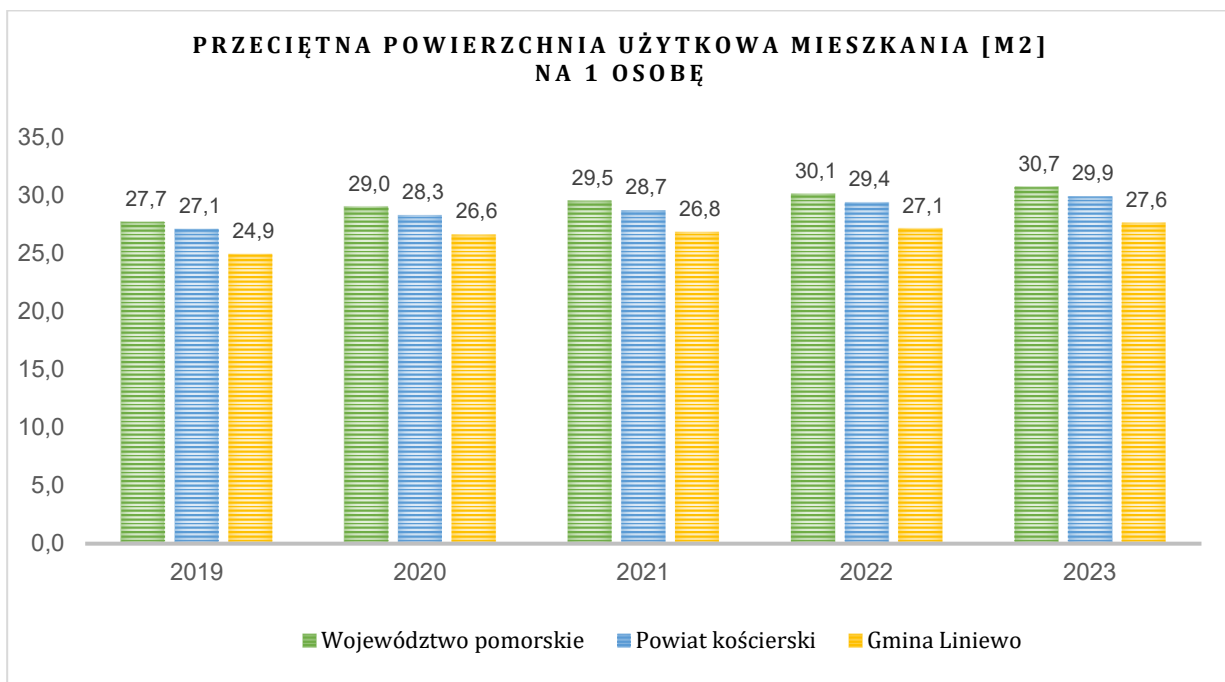
W Gminie Liniewo w 2023 roku przypadało ok. 310 mieszkań na 1000 mieszkańców. Nasycenie liczbą mieszkań jest mniejsze nie tylko w powiecie kościerskim, ale także w porównaniu do średniej województwa pomorskiego i średniej krajowej (wynoszącej 426 mieszkań). Z kolei przeciętna powierzchnia mieszkania w gminie jest dość duża i wynosi 89 m kwadratowych. Jest to wskaźnik większy niż średnia krajowa, która wynosiła w 2023 roku 75,5 m².

(źródło: BDL GUS)

(źródło: BDL GUS)

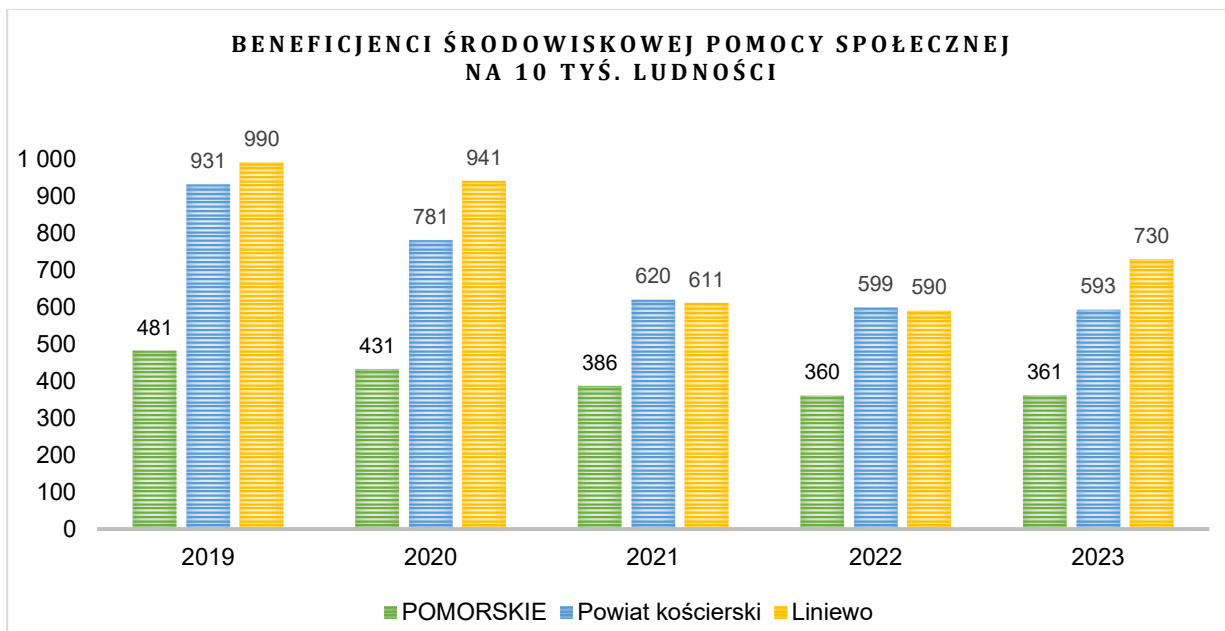

(źródło: BDL GUS)

Zgodnie z raportem o stanie gminy za rok 2023 „kwoty, które można planować na utrzymanie zasobów mieszkalnych gminy, pozwalają wyłącznie na ich zachowanie w stanie pozwalającym na ich użytkowanie, usuwanie niezbędnych do eksploatacji awarii. Podstawowym źródłem finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach będą wpływy z dokonywanych wpłat czynszów przez osoby zamieszkujące w lokalach na podstawie umów najmu. Z uwagi na bardzo niskie dochody gmina nie jest w stanie zaplanować z nich żadnych środków na gospodarkę mieszkaniową. W przypadkach, jeżeli trzeba będzie dokonać napraw albo remontów mieszkań dla zachowania stanu technicznego umożliwiającego ich dalsze zamieszkanie, a wydatki na pokrycie dokonywanych napraw przekroczą wysokością wpływy z czynszów, gmina pokryje różnice ze środków zaplanowanych na inne cele”.

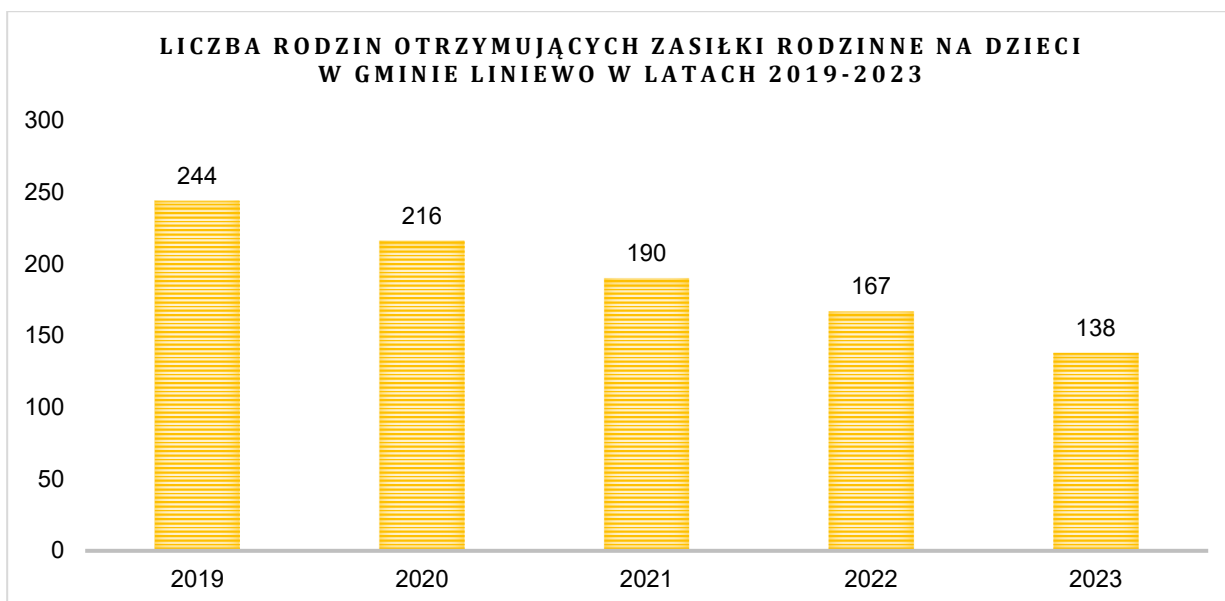
POMOC SPOŁECZNA I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW

Zgodnie z Raportem o stanie gminy w 2023 r., na przestrzeni lat 2020 - 2023 zaobserwowano znaczny wzrost kosztów przeznaczonych na usługi opiekuńcze oraz pobyt w domach pomocy społecznej. Przyczyną tego stanu są procesy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa. W Gminie Liniewo utrzymuje się dość wysoki odsetek osób objętych środowiskową pomocą społeczną. W latach 2019-2023 odsetek ten był zawsze wyższy niż w województwie pomorskim i w powiecie kościerskim.

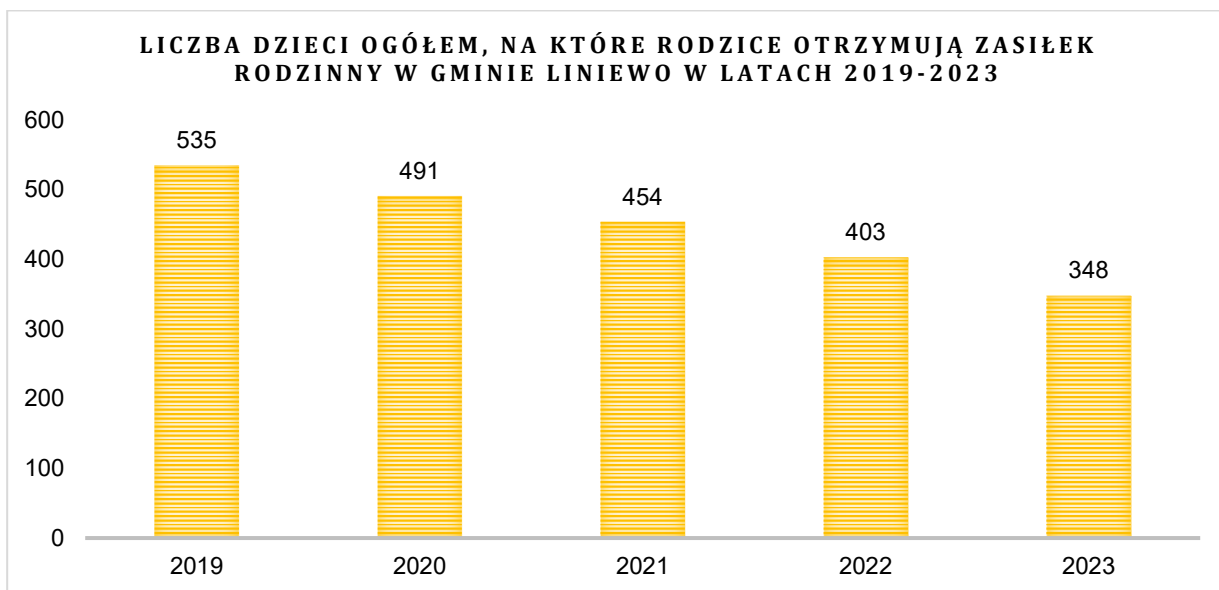

(źródło: BDL GUS)

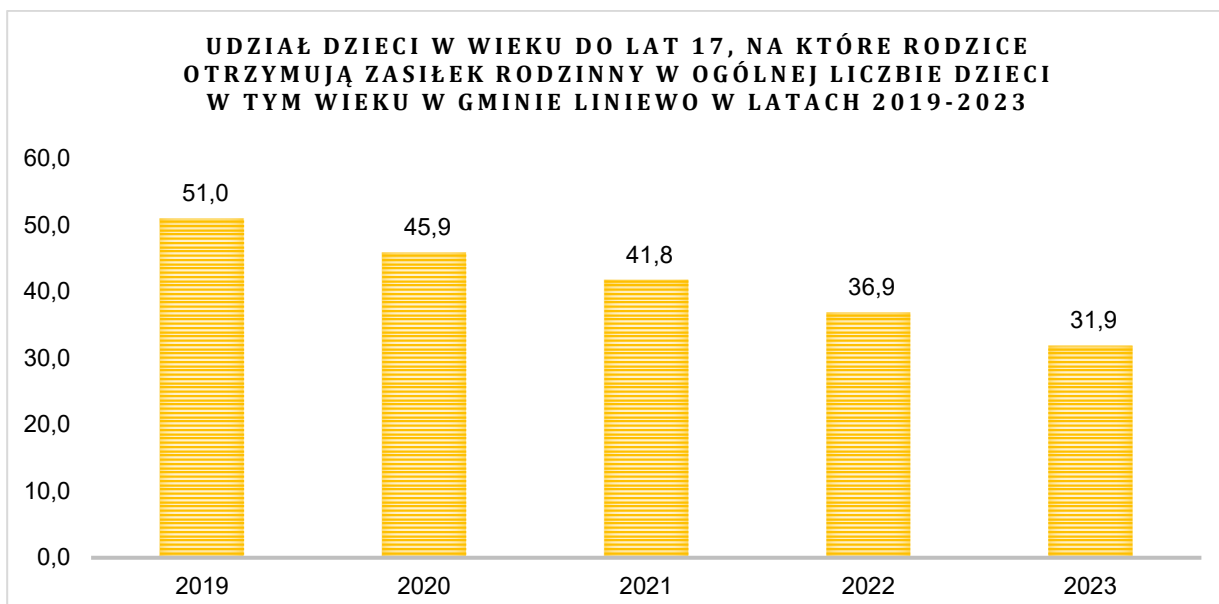
W latach 2019-2023 zmniejszyła się liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci (o 77%) i liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny (o 54%). Liczba dzieci do 17 roku życia, których rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci wyniosła w 2023 roku 31,9%. Wskaźnik ten spadł od 2019 roku o 19,1 pkt. proc.

(źródło: BDL GUS)

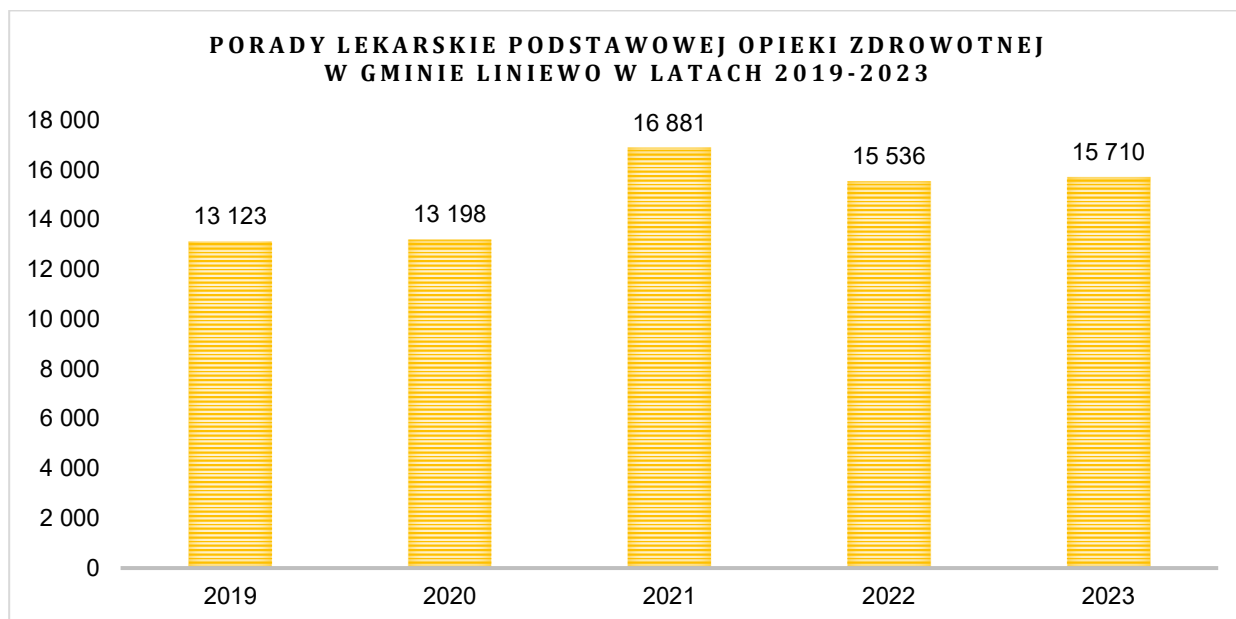
(źródło: BDL GUS)

(źródło: BDL GUS)

Na terenie Gminy Liniewo prowadzone są dwie świetlice opiekuńcze - w Liniewie i Orlu, do których w 2023 r. uczęszczało 30-cioro dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Dzieci mogą tam odrabiać lekcje, bawić się i porozmawiać o swoich problemach z wykwalifikowanymi pedagogami. Świetlica była czynna 3 godziny dziennie dwa razy w tygodniu.

Średnioroczna liczba konsultacji lekarskich w Gminie Liniewo (dla lat 2019-2023) wyniosła 14 890, przy czym wzrost zanotowano od 2021 r., co było związane z pandemią Covid-19. W 2023 roku na jednego mieszkańca przypadało 3,5 porady lekarskiej.

(źródło: BDL GUS)

W 2023 r. w Gminie Liniewo istniały następujące organizacje zrzeszające mieszkańców:

- Fundacje: Sprawni Inaczej, Słoneczna Galeria i Kreatywny Umysł - oddział w Wysinie;
- OSP Liniewo, OSP Lubieszyn, OSP w Głodowie i OSP w Wysinie;
- 6 Kół Gospodyń Wiejskich ;
- Gminne Koło Wędkarskie "Żuraw";
- Stowarzyszenia: Małej Szkoły w Wysinie, Rozwoju i Promocji Wsi Wysin oraz Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Liniewo

Współpraca finansowa gminy z organizacjami pozarządowymi może być realizowana poprzez zlecenia organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 Ustawy realizacji zadań - na zasadach określonych w wyżej wymienionej ustawie w formach:

- a. powierzania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
- b. wspierania takich zadań wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji,
- c. dofinansowanie wkładu własnego organizacji do projektów współfinansowanych ze środków europejskich i innych źródeł zewnętrznych, a służące realizacji zadań gminy.

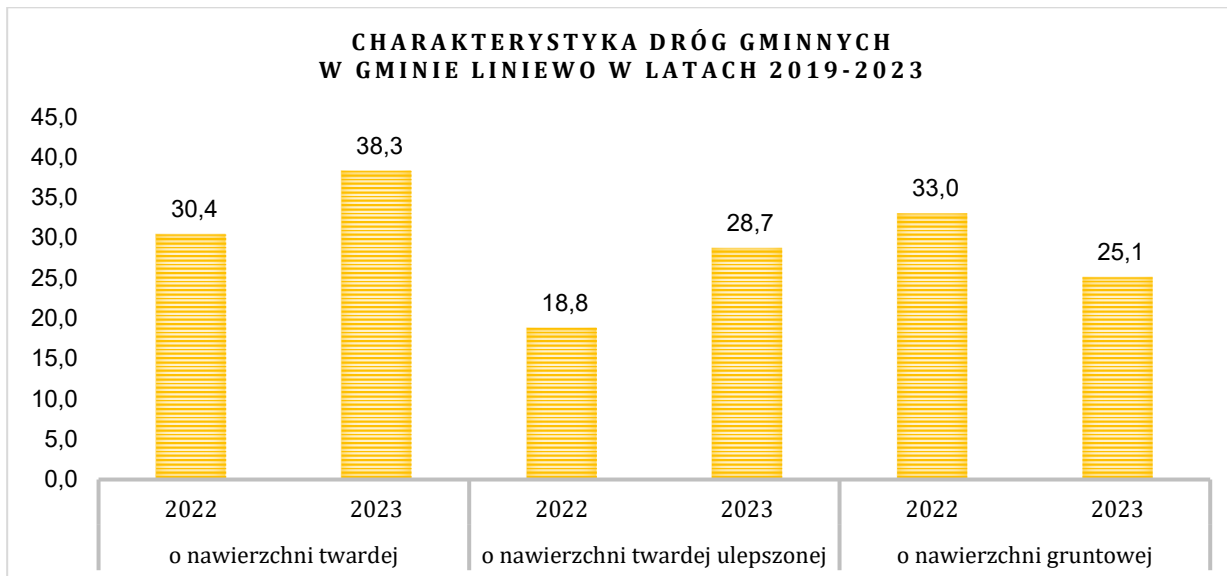
Współpraca pozafinansowa może natomiast obejmować:

1. wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu podejmowania wspólnych działań;
2. użyczanie sprzętu, udostępnianie sal urzędu, itp.;
3. organizowanie otwartych spotkań przedstawicieli organizacji z przedstawicielami gminy;
4. wspólne rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej i wspólne planowanie działań służących zaspokojeniu potrzeb społecznych;
5. promowanie przez Gminę Liniewo działalności organizacji pozarządowych.

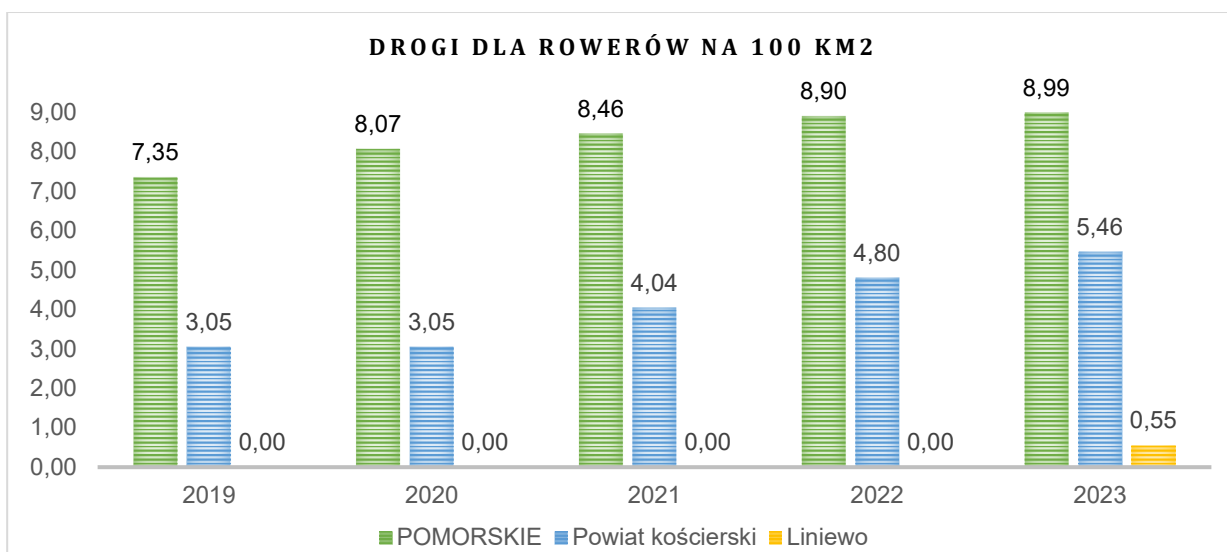
INFRASTRUKTURA DROGOWA

Na terenie Gminy Liniewo zlokalizowane są następujące drogi:

1. Droga wojewódzka 224
2. Drogi powiatowe: 2408G, 2411G, 2413G, 2415G, 2417G, 2418G, 2419G,
3. Drogi gminne o numerach od 196001G do numeru 196034G

(źródło: BDL GUS)

(źródło: BDL GUS)

W Gminie Liniewo w latach 2022-2023 nastąpiła zmiana w zakresie stosowanej nawierzchni dróg gminnych. Wzrósł udział dróg o nawierzchni twardej - o 7,9 pkt. proc. i dróg o nawierzchni twardej ulepszonej - o 9,9 pkt. proc. Zmniejszył się natomiast udział dróg o nawierzchni gruntowej. W Gminie Liniewo nie istnieją w zasadzie szlaki o statusie dróg rowerowych.

3. WNIOSKI Z DIAGNOZY I BADAŃ SPOŁECZNYCH

3.1 Wnioski z diagnozy

ŚRODOWISKO I KLIMAT

Gmina Liniewo położona jest w mezoregionie Pojezierza Kaszubskiego, na pograniczu Kociewia i Kaszub, w obrębie wielofunkcyjnej strefy pojeziernej o charakterze rolniczo-leśno-turystycznym. Jej środowisko przyrodnicze charakteryzuje się wysoką różnorodnością krajobrazową oraz znacznym udziałem terenów o wysokich walorach ekologicznych. Zróżnicowana rzeźba terenu, liczne jeziora rynnowe, doliny rzeczne Wietcisy i Rutkownicy oraz liczne mokradła i zagłębienia bezodpływowe tworzą unikalny, spójny system przyrodniczy o istotnym znaczeniu dla zachowania bioróżnorodności i równowagi ekologicznej. Kluczowym atutem gminy są obszary chronione, takie jak trzy rezerваты przyrody chroniące okazałe starodrzewy dębowe i bukowe, oraz nowo utworzony torfowiskowy rezerwat „Jeziorka”. Ich uzupełnieniem jest 16 pomników przyrody. Duży udział terenów leśnych (24,6%), zbiorników wodnych i mokradeł zapewnia gminie naturalny potencjał do retencjonowania wody, łagodzenia skutków suszy oraz pełnienia funkcji naturalnych „pochłaniaczy” gazów cieplarnianych. W strukturze przestrzennej istotną rolę pełnią lokalne korytarze ekologiczne, zapewniające łączność siedlisk i przepływ gatunków pomiędzy kompleksami leśnymi, dolinami cieków i terenami rolniczymi.

Jednocześnie, gmina znajduje się w strefie rosnących wyzwań środowiskowych, wynikających ze zmian klimatycznych. Obserwuje się tendencje wzrostu temperatur, częstsze okresy bezopadowe, obniżenie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych oraz wysychanie małych zbiorników wodnych, a także występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych. W kontekście rolniczym wyzwaniem jest dominacja gleb niskiej jakości (klasy V i VI), co ogranicza ich przydatność rolniczą, ale jednocześnie stwarza potencjał dla rozwoju rolnictwa przyjaznego środowisku, ekoturystyki i zalesień. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest tzw. niska emisja pochodząca z indywidualnych źródeł ogrzewania budynków, co wymaga działań naprawczych zgodnych z Programem ochrony powietrza województwa pomorskiego. Rosnąca presja inwestycyjna w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo stanowi zagrożenie dla spójności ekologicznej, dlatego kluczowe dla dalszego rozwoju gminy jest wzmocnienie zielonej i błękitnej infrastruktury, ochrona jakości wód oraz zachowanie równowagi pomiędzy funkcjami gospodarczymi a ochroną zasobów naturalnych.

DEMOGRAFIA

Liczba ludności w latach 2019–2023 pozostaje względnie stabilna, utrzymując poziom około 4,5 tys. mieszkańców. Jednocześnie zmienia się struktura demograficzna - rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym, a spada udział osób w wieku produkcyjnym. Zjawisko to wpisuje się w ogólny trend starzenia się społeczeństwa, obserwowany w województwie pomorskim i w całym kraju. Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym może ograniczać potencjał siły roboczej, natomiast wzrost liczby osób starszych będzie generował rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne, zdrowotne i opiekuńcze.

W ostatnich latach w Gminie Liniewo odnotowano ujemny przyrost naturalny, jednak w porównaniu do innych gmin wiejskich regionu liczba mieszkańców pozostaje stabilna. Dane wskazują na stopniowy napływ mieszkańców z Trójmiasta i okolic, szczególnie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 224. Zjawisko to wpisuje się w ogólny trend migracji z dużych miast na tereny spokojne i atrakcyjne przyrodniczo, jak Pojezierze Kaszubskie. Migracje te mogą przyczynić się do zwiększenia lokalnego rynku pracy, wzmocnienia potencjału młodych rodzin oraz wsparcia dla rozwoju edukacji i usług publicznych. Konieczne jest zatem tworzenie warunków sprzyjających osiedlaniu się nowych mieszkańców, rozwojowi mieszkalnictwa i wspieraniu młodych rodzin. Jest to szczególnie istotne w kontekście rosnącej atrakcyjności Pojezierza Kaszubskiego, gdzie rozwój turystyki generuje zapotrzebowanie na nowych mieszkańców i pracowników obsługujących ruch turystyczny.

EDUKACJA I KULTURA

Gmina Liniewo dysponuje czterema placówkami oświatowymi, w których w 2023 roku uczyło się 357 uczniów. W latach 2019-2023 odnotowano spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych, co jest konsekwencją malejącej liczby dzieci w wieku szkolnym. Wyniki egzaminów ósmoklasisty z 2023 roku są niższe niż średnia dla powiatu kościerskiego i województwa pomorskiego, co wskazuje na potrzebę wzmocnienia jakości nauczania, szczególnie w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz języka angielskiego. W tym kontekście istotne staje się rozwijanie oferty edukacyjnej oraz zajęć pozalekcyjnych wspierających kompetencje kluczowe uczniów.

Wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli wskazuje z kolei na konieczność dalszego rozwoju infrastruktury wychowania przedszkolnego oraz dostosowania jej do potrzeb młodych rodzin. Inwestycje w tę sferę mogą przyczynić się nie tylko do poprawy warunków edukacji najmłodszych, ale także do zwiększenia atrakcyjności gminy jako miejsca osiedlania się młodych mieszkańców.

Biblioteka Gminna w Liniewie obsługuje ponad 400 czytelników, a liczba książek przypadających na 1 000 mieszkańców jest wyższa od średniej w regionie. Wydatki na edukację w gminie wzrosły o 49% w latach 2019–2023, natomiast na kulturę przeznaczane jest około 2% całkowitego budżetu. Rozwój oferty bibliotecznej oraz promowanie czytelnictwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, mogą stanowić ważny element wspierania kompetencji kulturowych i społecznych mieszkańców.

Gmina Liniewo posiada aktywnie działające instytucje kulturalne. Kluczową rolę w organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych odgrywa Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji (GOKSiR), który prowadzi także działalność edukacyjną w zakresie sztuki, muzyki i tańca. W 2023 roku w zajęciach organizowanych przez ośrodek uczestniczyło 196 osób, co potwierdza utrzymujące się zainteresowanie ofertą kulturalną. Działalność GOKSiR, oparta na współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami – Kołami Gospodyń Wiejskich, Klubami Seniora i Kołami Łowieckimi - sprzyja integracji mieszkańców i wzmocnieniu lokalnej tożsamości.

RYNEK PRACY

Sytuacja na rynku pracy w Gminie Liniewo w 2023 roku była umiarkowanie stabilna. Stopa bezrobocia utrzymywała się na poziomie niższym niż średnia w powiecie, choć nieco wyższym niż w całym województwie. W porównaniu do 2022 roku odnotowano niewielki wzrost liczby osób bezrobotnych, co może świadczyć o wyhamowaniu dotychczas korzystnych tendencji.

W strukturze bezrobotnych przeważały kobiety, a szczególną uwagę zwraca rosnący udział młodych osób do 25. roku życia, których liczba wyraźnie wzrosła w ostatnich latach. Problemem pozostaje również niedopasowanie kompetencji do potrzeb rynku pracy – w regionie odczuwalny jest deficyt kierowców, pracowników budowlanych, nauczycieli, sprzedawców oraz przedstawicieli zawodów usługowych.

W związku z tym istotne jest lepsze dostosowanie lokalnego systemu edukacji i szkoleń zawodowych do realnych potrzeb gospodarki, tak aby zwiększyć szanse młodych osób na zatrudnienie i wzmocnić potencjał siły roboczej gminy. Działania w tym obszarze powinny obejmować zarówno wsparcie w kształceniu zawodowym, jak i rozwój programów aktywizacji zawodowej, współpracę z pracodawcami oraz promowanie lokalnych ścieżek kariery zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy.

GOSPODARKA

Gospodarka Gminy Liniewo wykazuje pozytywne trendy, czego dowodem jest stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych, co wskazuje na rosnącą aktywność lokalnych przedsiębiorców. Najważniejsze obszary działalności gospodarczej w gminie to sektor budowlany, przetwórstwo przemysłowe oraz handel, co sugeruje ich znaczenie dla lokalnego rynku pracy i zapotrzebowanie na usługi w tych branżach. Z drugiej strony, liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców pozostaje niższa niż średnia dla powiatu kościerskiego i województwa, co oznacza, że gospodarka gminy wciąż znajduje się w fazie rozwoju, a tym samym stwarza perspektywę dalszego wzrostu.

Gmina Liniewo dysponuje ograniczoną liczbą instytucji wspierających przedsiębiorczość. Istnieją jednak istotne możliwości rozwoju dzięki funkcjonowaniu na jej terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz Doliny Logistycznej. Wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców, w tym zwiększenie dostępności instytucji otoczenia biznesu, mogłoby przyczynić się do szybszego wzrostu liczby podmiotów gospodarczych oraz poprawy warunków funkcjonowania istniejących firm.

W ostatnich latach gmina systematycznie zwiększała skalę inwestycji komunalnych, ograniczając je jedynie w okresie pandemii COVID-19. Wydatki te koncentrują się na zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej – od modernizacji dróg, przez rozbudowę infrastruktury społecznej, po rozwój obiektów użyteczności publicznej. Działania te przyczyniają się zarówno do poprawy jakości życia mieszkańców, jak i do tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju działalności gospodarczej.

W dalszej perspektywie istotne jest kontynuowanie polityki wspierania lokalnej przedsiębiorczości, rozwijanie powiązań z regionalnymi strefami ekonomicznymi oraz inwestowanie w infrastrukturę komunalną i społeczną, aby zwiększyć atrakcyjność gminy dla inwestorów i mieszkańców oraz sprzyjać zrównoważonemu rozwojowi gospodarczemu

MIESZKALNICTWO I GOSPODAROWANIE ODPADAMI

W Gminie Liniewo dominującą formą zabudowy mieszkaniowej pozostaje budownictwo jednorodzinne, charakterystyczne dla gmin o profilu rolniczym i turystycznym. W ostatnich latach, zwłaszcza po pandemii, obserwuje się stopniowy przyrost liczby budynków mieszkalnych oraz zwiększającą się powierzchnię użytkową mieszkań, co świadczy o rozwoju osadnictwa. Mimo tego, nasycenie mieszkaniem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest nadal niższe niż średnia w powiecie, województwie i kraju, choć przeciętna powierzchnia lokalu pozostaje stosunkowo wysoka. Gmina powinna co najmniej wyrównać liczbę przypadających mieszkań na 1000 mieszkańców do poziomu średniej w powiecie.

Utrzymanie zasobów mieszkaniowych gminy opiera się głównie na wpływach z czynszów, które wystarczają jedynie na pokrycie bieżących kosztów - brak jest środków na większe inwestycje czy modernizacje, co może stanowić wyzwanie w przyszłości. Standard wyposażenia mieszkań w podstawowe media i instalacje jest zadowalający. Ponad 90% mieszkańców korzysta z wodociągu, a blisko 61% z kanalizacji. Dostęp do sieci gazowej jest całkowicie wykluczony, co odróżnia gminę od szerszego kontekstu wojewódzkiego.

Gmina Liniewo samodzielnie realizuje obowiązki dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę (mieszkańcy mają dostęp do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Orlu). W ostatnich latach widoczna jest tendencja spadkowa ogólnej ilości wytwarzanych odpadów, a jednocześnie rośnie udział odpadów zbieranych selektywnie. W porównaniu do średnich powiatowych i wojewódzkich, gmina wypada korzystnie zarówno pod względem masy odpadów przypadających na jednego mieszkańca, jak i poziomu selektywnej zbiórki.

POMOC SPOŁECZNA I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW

Gmina Liniewo stoi przed wyzwaniami związanymi ze starzeniem się społeczeństwa, co przekłada się na rosnące potrzeby w zakresie usług opiekuńczych oraz pobytów w domach pomocy społecznej. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej jest wyższy niż średnia w regionie, co wskazuje na konieczność dalszego rozwijania form wsparcia skierowanych do seniorów i osób wymagających opieki. Jednocześnie spada liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych, co może być konsekwencją zmian demograficznych i społecznych w gminie.

W ostatnim czasie odnotowano wzrost liczby konsultacji lekarskich, szczególnie po pandemii, co wskazuje na zwiększone zapotrzebowanie na opiekę zdrowotną. Gmina aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, oferując wsparcie finansowe i rzeczowe oraz promując ich działalność, co sprzyja budowaniu zaangażowanej wspólnoty lokalnej. W związku z tym istotne jest tworzenie warunków umożliwiających rozwój usług społecznych i opiekuńczych, zarówno poprzez wsparcie instytucjonalne, jak i współpracę z organizacjami pozarządowymi. Jednocześnie ważne jest wprowadzanie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do rodzin, seniorów i osób w trudnej sytuacji życiowej, aby skutecznie reagować na rosnące potrzeby mieszkańców gminy.

FINANSE GMINY

Gmina Liniewo odnotowuje systematyczny wzrost dochodów budżetowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, co świadczy o stabilnej sytuacji finansowej jednostki samorządowej. Jednocześnie wydatki ogółem w przeliczeniu na mieszkańca pozostają wysokie - w 2023 roku wyniosły ponad 9 400 zł, co znacząco przekraczało wartości notowane w powiecie i województwie. Znaczna część budżetu gminy przeznaczana jest na finansowanie zadań oświatowych, co znajduje odzwierciedlenie w relatywnie wysokim poziomie wydatków w tym obszarze na tle powiatu i województwa.

Wydatki na kulturę wykazywały umiarkowaną tendencję wzrostową, pozostając jednak na niższym poziomie niż w jednostkach samorządu terytorialnego o wyższym stopniu urbanizacji. Na szczególną uwagę zasługuje natomiast wysoki udział wydatków inwestycyjnych w strukturze budżetu gminy - w 2023 roku osiągnął on rekordowy poziom 35%, znacząco przekraczając średnią dla gmin wiejskich w Polsce.

W dalszej perspektywie istotne jest utrzymanie stabilności finansowej gminy, przy jednoczesnym racjonalnym kształtowaniu wydatków bieżących i inwestycyjnych. Wysoki udział inwestycji w budżecie stwarza możliwości dalszego rozwoju infrastruktury komunalnej, społecznej i edukacyjnej, co może sprzyjać zwiększeniu atrakcyjności gminy dla mieszkańców i przedsiębiorców. Ważne jest również dalsze monitorowanie efektywności wydatków, w szczególności w obszarze oświaty i kultury, aby zapewnić ich optymalne wykorzystanie oraz wspierać rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

3.2 Wnioski z badań ankietowych

OCENA DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH W GMINIE

Mieszkańcy Gminy Liniewo dostrzegają potrzebę dalszego wzmocnienia działań rozwojowych, szczególnie w obszarach związanych z rynkiem pracy, wsparciem dla lokalnej przedsiębiorczości, przyciąganiem inwestorów oraz rozwojem turystyki. Relatywnie lepiej ocenione zostały takie aspekty jak dostęp do instytucji usługowych, Internetu czy e-administracji, co może świadczyć o skutecznych krokach podejmowanych w tych obszarach. Wśród badanych obszarów najkorzystniej oceniono działania związane ze wspieraniem rolnictwa, co wskazuje na wyraźnie dostrzegalne efekty podejmowanych inicjatyw.

STAN I POTENCJAŁ TURYSTYCZNY GMINY

Mieszkańcy potwierdzają, że Gmina Liniewo posiada znaczący potencjał turystyczny, zwłaszcza na obszarze przyrody i krajobrazu - zdecydowana większość respondentów wysoko oceniła stan środowiska naturalnego oraz walory krajobrazowe. Jednocześnie sygnalizują potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury towarzyszącej turystyce, w tym bazy noclegowej, gastronomicznej i sieci ścieżek rowerowych, które obecnie oceniane są jako niewystarczające. Umiarkowanie pozytywne opinie pojawiły się także w kontekście dostępności produktów lokalnych i ekologicznych, co może stanowić ciekawy kierunek dalszych działań.

DOSTĘP DO USŁUG PUBLICZNYCH W GMINIE I ICH JAKOŚĆ

Opinie mieszkańców na temat usług publicznych w Gminie Liniewo są zróżnicowane, choć przeważają oceny umiarkowanie pozytywne. Najlepiej oceniane są usługi edukacyjne, zarówno w zakresie edukacji przedszkolnej, jak i szkolnej, a także funkcjonowanie opieki społecznej, administracji publicznej i infrastruktury wodociągowej (te obszary zostały ocenione w większości jako dobre lub bardzo dobre). Zauważalnie pozytywnie odebrano również poziom bezpieczeństwa. Jednocześnie, mieszkańcy sygnalizują potrzebę poprawy w takich obszarach jak transport publiczny, opieka zdrowotna oraz infrastruktura sportowo-rekreacyjna i kulturalna - w tych kategoriach dominują oceny negatywne, co może wskazywać na niedostateczny dostęp lub niską jakość oferowanych usług.

GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY

Wśród głównych problemów społecznych Gminy Liniewo mieszkańcy wskazali przede wszystkim bezrobocie oraz trudną sytuację finansową, która dotyczy wielu rodzin. Istotnym wyzwaniem jest także starzejąca się populacja oraz wzrost liczby osób chorych i niepełnosprawnych. W mniejszym stopniu wskazano na problemy związane z przestępczością i brakiem integracji społecznej, co sygnalizuje potrzebę działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców oraz wsparcia osób w trudnej sytuacji.

DZIAŁANIA WPŁYWAJĄCE NA ROZWÓJ GMINY I JAKOŚĆ ŻYCIA

W odpowiedziach na pytanie o najpilniejsze działania, które mogłyby przyczynić się do rozwoju gminy i poprawy jakości życia jej mieszkańców, najczęściej wskazywano na rozwój turystyki, w tym rozbudowę infrastruktury, bazy noclegowej i gastronomicznej, a także na modernizację dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych, co świadczy o potrzebie poprawy komunikacji w gminie. Kolejne ważne działania to poprawa dostępu do opieki zdrowotnej, rozwój sieci internetowej, w tym szerokopasmowej oraz modernizacja i doposażenie przedszkoli i szkół, które mają kluczowe znaczenie dla podniesienia jakości życia mieszkańców i zapewnienia przyszłości młodemu pokoleniu. Wskazano również na konieczność udogodnień dla przedsiębiorców, takich jak ulgi i tereny pod inwestycje, co może wspierać rozwój gospodarczy gminy.

ŹRÓDŁA DUMY GMINY LINIEWO

Gmina Liniewo może być dumna z kilku kluczowych aspektów, które mają wpływ na jej rozwój i tożsamość. Do najważniejszych wymienianych cech należały:

- piękne walory krajobrazowe i naturalne, które stanowią jej największy atut turystyczny;
- zaangażowanie społeczności lokalnej - mieszkańcy angażują się w różnorodne inicjatywy, a gmina może poszczycić się aktywnością klubów seniora, organizowaniem wydarzeń oraz współpracą sołectw;
- wyniki sportowe młodzieży - młodzież gminy osiąga wysokie miejsca w zawodach sportowych, mimo braku profesjonalnego zaplecza sportowego;
- działalność Ochotniczej Straży Pożarnej i aktywność kulturalna - gmina promuje kulturę i angażuje się w organizowanie wydarzeń, choć niektórzy wskazują na brak wydarzeń skierowanych do młodszych grup wiekowych.

3.3 Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi kluczowy element procesu planowania strategicznego, umożliwiając kompleksową ocenę mocnych i słabych stron gminy, a także identyfikację szans i zagrożeń, które mogą wpływać na dalszy rozwój jednostki. W kontekście Gminy Liniewo, analiza SWOT pozwala na określenie jej aktualnej sytuacji, zarówno w odniesieniu do zasobów wewnętrznych, jak i czynników zewnętrznych, które kształtują jej potencjał i możliwości.

S MOCNE STRONY (Strengths)

to atuty, które ma gmina i które mogą być wykorzystywane w realizacji jej celów

W SŁABE STRONY (Weaknesses)

wskazują na obszary, które wymagają poprawy, aby zwiększyć efektywność działań

O SZANSE (Opportunities)

obejmują zewnętrzne czynniki, które mogą przyczynić się do rozwoju gminy

T ZAGROŻENIA (Threats)

to wyzwania i ryzyka, jakie mogą stanąć na drodze do realizacji planów rozwoju.

S MOCNE STRONY

WALORY KRAJOBRAZOWE I ŚRODOWISKOWE

Malownicze jeziora, bogata sieć wodna, różnorodne formy ochrony przyrody oraz unikalne rezerваты. Te zasoby mogą stanowić istotny fundament do rozwoju turystyki przyrodniczej, ekologicznej i aktywnej. Walory przyrodnicze gminy są nie tylko atrakcyjne dla turystów, ale także stanowią cenne zasoby dla mieszkańców, poprawiając jakość życia i sprzyjając aktywnemu wypoczynkowi. Wysoki udział terenów zielonych i zalesionych, liczne ciekі wodne oraz naturalne obniżenia terenu sprzyjają retencji wody i łagodzeniu skutków zmian klimatu. Gmina dysponuje znacznym potencjałem w zakresie rozwoju działań adaptacyjnych - takich jak mała retencja, odnawialne źródła energii czy rozwiązania oparte na przyrodzie. Korzystne warunki środowiskowe oraz niska presja urbanizacyjna sprzyjają utrzymaniu wysokiej jakości powietrza i różnorodności biologicznej. Liniewo może stać się przykładem gminy, która w sposób zrównoważony łączy rozwój społeczno-gospodarczy z ochroną klimatu i środowiska.

POŁOŻENIE

Gmina leży w pobliżu rozwijającej się infrastruktury drogowej wojewódzkiej i krajowej. Jest dość dobrze skomunikowana z większymi miastami, co stwarza możliwość rozwoju gospodarczego oraz przyciągania nowych mieszkańców, szczególnie z obszarów miejskich. Bliskość aglomeracji metropolitalnych, takich jak Gdańsk, może czynić gminę atrakcyjną dla osób poszukujących cichszych i spokojniejszych miejsc do życia, a jednocześnie zapewniającym łatwy dostęp do większych ośrodków.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Mieszkańcy gminy angażują się w życie społeczne, czego przykładem są liczne inicjatywy kulturalne, takie jak działalność kół seniora oraz Koła Gospodyń Wiejskich. Takie formy aktywności sprzyjają integracji mieszkańców i budują więzi społeczne.

BEZPIECZEŃSTWO

Gmina Liniewo cieszy się bezpieczeństwem, co pozytywnie wpływa na jakość życia i wizerunek gminy jako miejsca do życia i inwestowania. Posterunek w miejscowości gminnej zapewnia stałą obecność służb porządkowych. Z kolei dzięki odpowiedniemu doposażeniu oraz aktywności OSP, mieszkańcy mają poczucie ochrony przed zagrożeniami, a gmina jest dobrze przygotowana do reagowania w sytuacjach kryzysowych.

POPRAWIAJĄCA SIĘ JAKOŚĆ DRÓG GMINNYCH

W ostatnich latach Gmina Liniewo zainwestowała w poprawę stanu dróg gminnych, co sprzyja płynności komunikacyjnej, zmniejsza czas podróży oraz poprawia komfort życia mieszkańców. Dobre drogi są fundamentem zarówno dla codziennych potrzeb, jak i dla rozwoju gospodarczego, szczególnie w kontekście przyciągania inwestorów.

ROZWIĘTA SIĘC HANDLOWA

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć sklepów i punktów usługowych, co sprzyja lokalnej gospodarce, a także poprawia komfort życia mieszkańców.

W SŁABE STRONY

NIEKORZYSTNA DEMOGRAFIA

Gminę dotyka problem starzejącego się społeczeństwa. Spadająca liczba młodych ludzi może skutkować w niedalekiej przyszłości brakiem odpowiednich zasobów ludzkich do pracy, a także zmniejszeniem liczby uczniów w szkołach i obniżeniem aktywności społecznej. Młodsze pokolenie często wyjeżdża do większych miast w poszukiwaniu lepszych perspektyw zawodowych i edukacyjnych, co prowadzi do dalszego zmniejszania się liczby mieszkańców i wyzwania w utrzymaniu aktywności gospodarczej.

NIEDOSTATECZNA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I REKREACYJNA

Chociaż gmina posiada atrakcyjny krajobraz przyrodniczy, ograniczony zasób infrastruktury turystycznej (szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, bazy noclegowej) sprawia, że jej potencjał w tym zakresie nie jest wykorzystywany.

WYZWANIA INFRASTRUKTURALNE

Infrastruktura rowerowa i piesza jest niewystarczająca. Brak odpowiedniej ilości ścieżek sprawia, że mieszkańcy są zmuszeni korzystać z dróg, co zwiększa ryzyko wypadków oraz ogranicza możliwość aktywnego spędzania czasu i negatywnie wpływa na jakość życia. Ogranicza też rozwój turystycznego potencjału gminy.

Mimo poprawy jakości dróg gminnych, wciąż istnieją problemy z utrzymaniem dróg w dobrym stanie, szczególnie tych, które są mniej uczęszczane. Ponadto, brak pełnej sieci kanalizacyjnej w niektórych miejscowościach oraz konieczność dalszych inwestycji w infrastrukturę drogową i wodociągową stanowią poważne wyzwania rozwojowe.

W niektórych częściach gminy występują trudności z dostępem do szybkiego Internetu, co utrudnia nie tylko codzienne życie mieszkańców, ale także rozwój biznesów i dostęp do edukacji online.

SŁABE POŁĄCZENIA KOMUNIKACYJNE I BRAK TRANSPORTU PUBLICZNEGO

Gmina Liniewo zmaga się z problemem niewystarczających połączeń komunikacyjnych między wsiami, a także do dużych miast takich jak Gdańsk czy Starogard Gdański. Zbyt mała liczba kursów autobusowych, zwłaszcza w weekendy, stanowi poważne wyzwanie dla mieszkańców, szczególnie młodszych.

OGRANICZONY DOSTĘP DO SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI MEDYCZNEJ

Problem z dostępnością lekarzy specjalistów na NFZ oraz utrudniony dostęp do rehabilitacji stanowi poważną słabość, zwłaszcza dla osób starszych, które mogą mieć większe potrzeby w zakresie opieki medycznej.

NISKA LICZBA PRZEDSIĘBIORCÓW I ROZWÓJ GOSPODARCZY

Położenie gminy poza głównymi trasami komunikacyjnymi spowalnia rozwój lokalnej przedsiębiorczości i utrudnia przyciąganie nowych inwestorów. Przekłada się to na trudniejszy proces wzrostu i rozwoju gospodarczego w gminie.

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

W gminie okresowo występują problemy z jakością powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym, co wynika z użytkowania przestarzałych źródeł ciepła, niskiego poziomu termomodernizacji budynków oraz ograniczonej kontroli nad emisjami zanieczyszczeń. Dodatkowym wyzwaniem są zjawiska związane ze zmianami klimatu - zwiększone ryzyko suszy rolniczej i lokalnych podtopień w dolinach rzek, niewystarczająca mała retencja oraz presja zabudowy na obszary przyrodnicze i rolnicze.

O SZANSE

SZANSE SYSTEMOWE I INSTYTUCJONALNE

Dostępność funduszy unijnych oraz krajowych na inwestycje infrastrukturalne, środowiskowe, edukacyjne i społeczne stwarza możliwość pozyskania środków m.in. na organizację wydarzeń kulturalnych, rozbudowę infrastruktury turystycznej (np. budowa wieży widokowej, ścieżek turystycznych i rowerowych) oraz rozwój obiektów noclegowych. Tego typu inwestycje mogłyby znacznie wzbogacić ofertę kulturalną gminy.

SZANSE GOSPODARCZE WYNIKAJĄCE Z TRENDÓW TURYSTYCZNYCH

Szansą na tworzenie nowych źródeł dochodu i miejsc pracy jest rozwój agroturystyki i turystyki przyrodniczej. Szansa ta wynika z położenia Gminy Liniewo na pograniczu Kaszub i Kociewia, które charakteryzują się silną tożsamością kulturową, bogatą historią i unikalnymi tradycjami. Wzrastające zainteresowanie turystów autentycznymi, lokalnymi doświadczeniami oraz zmęczenie zatłoczonymi, komercyjnymi atrakcjami masowymi sprzyja promocji mniej oczywistych, ale unikalnych kierunków. Jednocześnie coraz większa grupa świadomych ekologicznie turystów poszukuje miejsc, gdzie może nie tylko wypocząć blisko natury, ale również nabyć lokalne, zdrowe produkty - co stwarza szansę dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i krótkich łańcuchów dostaw. Rozwój takiego zintegrowanego modelu - łączącego dziedzictwo, przyrodę i lokalną produkcję - może przynieść wymierne korzyści gospodarcze oraz przyczynić się do promocji gminy jako atrakcyjnego miejsca „z duszą”.

SZANSE DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNE I ROZWÓJ MIESZKALNICTWA

Obserwowany ogólnopolski trend migracji z miast na tereny wiejskie, spotęgowany rosnącą popularnością pracy zdalnej, stwarza realną szansę na wzrost liczby mieszkańców Gminy Liniewo. Gmina może stać się atrakcyjnym miejscem do życia, oferującym spokój i naturalne otoczenie, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości aktywności zawodowej w dużych ośrodkach miejskich. Zjawisko to ma potencjał przełożenia się na wzrost wpływów z podatku PIT oraz ogólny impuls rozwojowy.

Napływ ludności oraz związany z nim rozwój mieszkalnictwa i przekształcanie terenów pod zabudowę stanowią istotną szansę zewnętrzną dla rozwoju gminy Liniewo. Proces suburbanizacji, wyraźnie widoczny w regionie pomorskim, sprzyja wzrostowi zainteresowania osiedlaniem się w mniejszych, spokojniejszych miejscowościach położonych w pobliżu większych ośrodków. Liniewo, dzięki swojemu położeniu i dobrej dostępności komunikacyjnej, może skutecznie przyciągać nowych mieszkańców poszukujących tańszych terenów pod zabudowę oraz wyższego standardu życia w otoczeniu przyrody.

Napływ migrantów, zwłaszcza z obszaru Trójmiasta, może pobudzać lokalny rynek nieruchomości, zwiększać popyt na usługi, handel i infrastrukturę społeczną, a w konsekwencji przyczynić się do wzrostu dochodów własnych gminy oraz ożywienia gospodarczego. W dłuższej perspektywie rozwój mieszkalnictwa sprzyjać może także tworzeniu nowych miejsc pracy w sektorach budownictwa, usług i edukacji, co czyni z tego trendu ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego Liniewa.

SZANSE INFRASTRUKTURALNE I TRANSPORTOWE

Szansą na zwiększenie dostępności komunikacyjnej jest odbudowa linii kolejowej oraz rozwój dróg wojewódzkich i krajowych w otoczeniu gminy. Wpłyne to na poprawę mobilności i warunków do inwestowania. Bliskość większych miast sprzyja też napływowi turystów, którzy mogą szukać alternatywnych form wypoczynku w mniejszych gminach, takich jak Liniewo i wzmocnić zapotrzebowanie na usługi kulturalne i społeczne.

SZANSE ŚRODOWISKOWE I KLIMATYCZNE

W obszarze poprawy jakości środowiska i klimatu szansę stanowi dostęp do krajowych i unijnych programów wspierających transformację energetyczną, modernizację źródeł ciepła oraz inwestycje w odnawialne źródła energii (np. fotowoltaika, biogazownie, pompy ciepła). Możliwość realizacji projektów związanych z rozwojem zielonej i błękitnej infrastruktury sprzyja zwiększeniu retencji wód opadowych, poprawie mikroklimatu oraz ograniczeniu skutków suszy i podtopień. Dodatkową szansą jest wdrażanie rozwiązań opartych na przyrodzie (nature-based solutions), zwiększenie powierzchni terenów zielonych i rekultywacja obszarów zdegradowanych. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz rozwój turystyki przyrodniczej i ekologicznej mogą wzmocnić prośrodowiskowy wizerunek gminy i wspierać zrównoważony rozwój lokalny.

T ZAGROŻENIA

WOJNA I KRYZYS GEOPOLITYCZNY

Zagrożenie wynikające z sytuacji geopolitycznej, w tym wojny, kryzysów gospodarczych i epidemiologicznych, które mogą wpłynąć na bezpieczeństwo oraz stabilność gminy.

DEPOPULACJA I ODPLÝW LUDNOŚCI

Postępujące procesy migracji ludności do większych ośrodków miejskich, w połączeniu z negatywnymi trendami demograficznymi (starzenie się społeczeństwa, niski wskaźnik urodzeń), stanowią zagrożenie dla trwałości rozwoju Gminy Liniewo. Utrata mieszkańców może prowadzić do zmniejszenia wpływów z podatków, osłabienia lokalnego rynku pracy oraz pogorszenia dostępności i opłacalności usług publicznych, szczególnie dla osób starszych.

UZALEŻNIENIE OD ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH I CENTRALNYCH DECYZJI

Gmina Liniewo w dużej mierze opiera swój budżet na środkach przekazywanych z budżetu centralnego. Zmiany w polityce podatkowej państwa (np. ulgi w PIT) bez mechanizmów rekompensujących mogą powodować realny ubytek dochodów, a tym samym ograniczać zdolność gminy do realizacji własnych zadań i inwestycji.

RYZIKO NIEPOŻĄDANYCH INWESTYCJI

Brak precyzyjnych mechanizmów kontroli nad jakością i kierunkiem inwestycji może prowadzić do pojawienia się działań niepożądanych społecznie lub środowiskowo, np. inwestycji o wysokim stopniu uciążliwości, ingerujących w lokalny krajobraz, środowisko naturalne lub tożsamość kulturową gminy. Może to skutkować spadkiem atrakcyjności turystycznej oraz obniżeniem jakości życia mieszkańców.

OGRANICZONA BAZA PODATKOWA I SŁABA ELASTYCZNOŚĆ DOCHODOWA

Wiejski charakter gminy, niska gęstość zaludnienia i brak dużych podmiotów gospodarczych ograniczają możliwości generowania znaczących dochodów z podatków lokalnych (PIT, CIT, podatek od nieruchomości). Gmina nie ma realnych narzędzi do kształtowania lokalnej polityki podatkowej, co utrudnia reagowanie na potrzeby mieszkańców. Ponadto, nakładane obowiązki - szczególnie w obszarach edukacji czy pomocy społecznej - mogą nie być w pełni finansowane z budżetu państwa, co dla niewielkiej gminy jak Liniewo oznaczać może konieczność „dopłacania” z własnych środków kosztem inwestycji rozwojowych lub jakości usług lokalnych.

RYZIKO ZWIĄZANE Z KONKURENCYJNYM DOSTĘPEM DO ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH

Dofinansowanie inwestycji ze źródeł zewnętrznych (środki krajowe i unijne) wymaga odpowiedniego przygotowania projektów, zabezpieczenia wkładu własnego oraz zasobów kadrowych. Mniejsze gminy, takie jak Liniewo, mogą mieć trudność z uzyskaniem dofinansowania w związku z rywalizacją o środki z większymi samorządami, lepiej przygotowanymi organizacyjnie.

ZMIANA PRIORYTETÓW POLITYKI UE I SPADEK ŚRODKÓW NA POLITYKĘ SPÓJNOŚCI

Dotychczasowe inwestycje infrastrukturalne, społeczne czy środowiskowe w znacznej mierze opierały się na wsparciu funduszy unijnych. Planowane przesunięcie akcentów finansowania w stronę globalnych wyzwań (np. transformacja energetyczna, bezpieczeństwo, migracje) oraz większa koncentracja środków na poziomie krajowym może oznaczać ograniczenie dostępności wsparcia dla mniejszych, wiejskich gmin. Dodatkowo, coraz większy nacisk na innowacyjność i cyfryzację prowadzi do faworyzowania ośrodków miejskich kosztem mniejszych samorządów.

WZROST KOSZTÓW USŁUG PUBLICZNYCH I PRESJA NA WYDATKI BIEŻĄCE

W warunkach rosnących kosztów energii, usług oraz wynagrodzeń, coraz trudniejsze staje się utrzymanie poziomu usług publicznych. Dla Gminy Liniewo może to oznaczać ryzyko ograniczenia niektórych działań społecznych, kulturalnych czy inwestycyjnych.

WYZWANIA ŚRODOWISKOWE I REGULACYJNE

Wzrost wymagań regulacyjnych wynikających z polityki klimatycznej i środowiskowej Unii Europejskiej (m.in. w zakresie redukcji emisji, gospodarki wodnej czy jakości powietrza) może stanowić istotne obciążenie dla lokalnych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Ograniczone zasoby i możliwości adaptacyjne gmin wiejskich utrudniają szybkie dostosowanie się do rosnących wymogów.

DEGRADACJA ŚRODOWISKA I NIEWŁĄCZIWA GOSPODARKA ODPADAMI

Zagrożeniem dla gminy są także zjawiska związane z nieodpowiednim gospodarowaniem odpadami komunalnymi oraz zaśmiecaniem lasów, terenów zielonych i obszarów przy jeziorach. Takie działania obniżają walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy oraz mogą zniechęcać turystów i inwestorów dbających o jakość otoczenia.

ZMIANY KLIMATU I PRESJA PRZESTRZENNA NA ŚRODOWISKO

Postępujące zmiany klimatu prowadzą do wzrostu częstotliwości i intensywności zjawisk ekstremalnych, takich jak susze, podtopienia czy gwałtowne opady, co może powodować szkody w rolnictwie, infrastrukturze i gospodarce wodnej. Dodatkowym zagrożeniem jest presja inwestycyjna na tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym rozpraszanie zabudowy na obszarach rolnych i leśnych. Zmniejszanie powierzchni biologicznie czynnych oraz fragmentacja siedlisk mogą obniżyć odporność gminy na skutki zmian klimatu i prowadzić do utraty bioróżnorodności.

4. ZAŁOŻENIA ROZWOJOWE I PLANISTYCZNE

4.1 Wizja i misja rozwoju Gminy Liniewo

Wizja rozwoju to kluczowy element każdej strategii. Określa ona pożądaną obraz przyszłości, do którego gmina zmierza, stanowiąc kierunkowskaz zarówno dla władz samorządowych, mieszkańców, przedsiębiorców, jak i wszystkich partnerów społecznych. Wizja nie tylko wskazuje ambicje i aspiracje wspólnoty lokalnej, ale także mobilizuje do działania oraz daje podstawę do wyznaczania celów i priorytetów. Ma charakter inspirujący, a jednocześnie realny i osadzony w lokalnych uwarunkowaniach:

**„Gmina Liniewo - zielone pogranicze Kaszub i Kociewia,
miejsce przyjazne do życia, wypoczynku i inwestowania,
budujące swoją przyszłość na dziedzictwie kulturowym, wysokiej jakości życia,
rozwoju ekologicznego rolnictwa i wspieraniu lokalnych gospodarstw
- w duchu zrównoważonego rozwoju.”**

Wizja ta podkreśla kilka kluczowych elementów, które będą kształtować rozwój Gminy Liniewo w perspektywie najbliższych lat:

1. tożsamość i unikalność - Gmina Liniewo pragnie wzmocnić swoją rozpoznawalność jako miejsce zakorzenione w tradycji Kaszub i Kociewia, oferując autentyczne doświadczenia kulturowe, pielęgnując dziedzictwo historyczne i przyrodnicze;
2. wypoczynek i turystyka - wykorzystując walory przyrodnicze i kulturowe, gmina zamierza rozwijać ofertę turystyki aktywnej - pieszej i wodnej, ekologicznej i kulturowej, przyciągając zarówno mieszkańców regionu, jak i turystów szukających ciszy, natury i autentyczności;
3. dobra jakość życia - gmina dąży do podnoszenia standardu życia mieszkańców poprzez poprawę infrastruktury, dostępność usług publicznych, wspieranie inicjatyw społecznych i dbałość o czyste środowisko;
4. zrównoważony rozwój - priorytetem jest harmonijne łączenie potrzeb gospodarki, społeczności lokalnej oraz środowiska naturalnego, zgodnie z ideą rozwoju, który nie ogranicza szans przyszłych pokoleń;
5. rozwój rolnictwa ekologicznego - istotnym elementem wizji jest wspieranie zrównoważonego, ekologicznego rolnictwa, które nie tylko służy ochronie środowiska, ale także wpisuje się w rosnące zainteresowanie świadomych konsumentów produktami lokalnymi i wysokiej jakości. Promocja lokalnych gospodarstw i krótkich łańcuchów dostaw może stać się jednym z filarów rozwoju turystyki wiejskiej oraz wzmocnienia tożsamości Gminy Liniewo jako miejsca zdrowego, naturalnego życia;
6. atrakcyjność inwestycyjna - Gmina Liniewo będzie tworzyć warunki sprzyjające powstawaniu nowych inwestycji oraz rozwojowi przedsiębiorczości, w szczególności w sektorach zgodnych z lokalnym potencjałem i ideą zrównoważonego rozwoju, a także osiedlania się przez rozwój mieszkalnictwa

Wizja Gminy Liniewo to obraz miejsca wiernego swoim korzeniom, rozwijającego się w sposób przemyślany, z troską o człowieka, środowisko i lokalne dziedzictwo.

Wizja Gminy Liniewo (podobnie jak misja, i cele) została sformułowana w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej, badania ankietowe mieszkańców, analizę SWOT oraz konsultacje społeczne. Odzwierciedla zarówno potrzeby obecnych mieszkańców, jak i wyzwania przyszłości, z uwzględnieniem kluczowych wartości: zrównoważonego rozwoju, poszanowania środowiska naturalnego, pielęgnowania lokalnej tożsamości oraz dążenia do poprawy jakości życia.

Misja rozwoju stanowi syntetyczne wyrażenie nadrzędnego celu, do którego zmierza Gmina Liniewo, oraz określa podstawowe wartości, którymi kieruje się we wszystkich swoich działaniach. Jest fundamentem całej strategii, wyznacza kierunek działań, mobilizuje mieszkańców i partnerów do wspólnej pracy na rzecz osiągnięcia wizji oraz pozwala konsekwentnie budować spójną tożsamość samorządu.

Przyjęta misja brzmi:

**Tworzyć nowoczesną, przyjazną i zintegrowaną wspólnotę lokalną,
w której jakość życia mieszkańców, ochrona środowiska,
rozwój gospodarczy i troska o dziedzictwo kulturowe
współtworzą zrównoważoną przyszłość
- wspierając lokalne gospodarstwa, przedsiębiorczość i mieszkalnictwo**

Realizacja tej misji zakłada zrównoważony rozwój wszystkich kluczowych sfer życia społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Priorytetem jest jednak tworzenie warunków do stabilnego i bezpiecznego życia mieszkańców poprzez: wysoką jakość usług publicznych, wsparcie lokalnej gospodarki, w tym gospodarstw rolnych, ochronę zasobów przyrodniczych i kulturowych, integrację wspólnoty wokół wspólnych celów i wartości. Przyjęta misja obejmuje cztery główne filary, które będą wyznaczać strategiczne działania gminy w nadchodzących latach:

1. Przyjazna wspólnota lokalna i dobra jakość życia

Budowanie silnej, aktywnej i zintegrowanej społeczności mieszkańców jest podstawą trwałego rozwoju. Gmina Liniewo stawia na współpracę, wzajemne wsparcie, partycypację społeczną oraz tworzenie warunków sprzyjających zaangażowaniu obywatelskiemu. Wspólnota oparta na wzajemnym szacunku, otwartości i współodpowiedzialności pozwoli na skuteczne reagowanie na zmiany i wykorzystanie potencjału każdego mieszkańca. Poprawa warunków życia mieszkańców obejmuje rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, podniesienie standardów edukacji, zdrowia i opieki społecznej, a także zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych oraz rozwój mieszkalnictwa. Priorytetem jest tworzenie bezpiecznego, zdrowego i przyjaznego środowiska, które będzie atrakcyjne zarówno dla obecnych, jak i nowych mieszkańców.

2. Rozwój turystyki oparty na dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym

Turystyka staje się kluczową szansą rozwojową gminy. Rosnące w Polsce zainteresowanie lokalnymi, autentycznymi doświadczeniami oraz ekoturystyką sprzyja wykorzystaniu unikalnych zasobów Gminy Liniewo: jezior, gospodarstw, szlaków pieszo-rowerowych, a także dziedzictwa Kaszub i Kociewia. Gmina zamierza rozwijać infrastrukturę turystyczną, promować lokalne produkty oraz kształtować ofertę odpowiadającą na potrzeby świadomych, ekologicznych turystów.

3. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój

Gmina zamierza kontynuować działania na rzecz ochrony walorów przyrodniczych. Zachowanie różnorodności biologicznej oraz podejmowanie inicjatyw proekologicznych to integralne elementy zrównoważonej przyszłości. Ważnym aspektem misji jest także budowanie lokalnej gospodarki opartej na endogenicznych zasobach gminy. Rozwój sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, rozwój turystyki będą wzmacniać potencjał gospodarczy gminy. Integralną częścią tych działań będzie rozwój ekologicznego rolnictwa i promocja lokalnych produktów, stanowiące odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie turystów i konsumentów świadomych ekologicznie.

4. Zachowanie dziedzictwa kulturowego

Gmina będzie chronić i promować swoje dziedzictwo historyczne i kulturowe: zabytkowe kościoły, kapliczki, tradycyjną architekturę i lokalne zwyczaje, tworząc ofertę edukacyjną i turystyczną opartą na autentyczności i bogatej historii regionu Kaszub i Kociewia.

Misja Gminy Liniewo zakłada spójne i zrównoważone podejście do rozwoju - takie, które uwzględnia równowagę między wzrostem gospodarczym, ochroną środowiska, integracją społeczną i dbałością o lokalną tożsamość. Jest to wizja odpowiedzialna, nowoczesna i perspektywiczna, odpowiadająca na globalne trendy, takie jak zmiany klimatyczne, rozwój technologii, urbanizacja czy potrzeba ochrony dziedzictwa kulturowego. Gmina Liniewo ma szansę stać się miejscem nie tylko atrakcyjnym do zamieszkania i inwestowania, ale także przykładem dla innych samorządów, jak łączyć tradycję z nowoczesnością oraz lokalne potrzeby ze współczesnymi wyzwaniami rozwojowymi.

**Zrównoważony rozwój Gminy Liniewo to synergia:
środowiska naturalnego, społeczeństwa obywatelskiego i lokalnej gospodarki.
" Pielęgnowujemy wspólnotę, dbamy o naturę, inwestujemy w przyszłość."**

4.2 Cele strategiczne rozwoju i kierunki działań w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Wyznaczenie celów strategicznych pozwala na uporządkowanie działań samorządu i społeczności lokalnej, wytycza priorytety oraz kierunki rozwoju. Każdy z celów uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju, która łączy dbałość o środowisko naturalne, jakość życia mieszkańców oraz odpowiedzialny rozwój gospodarczy.

Cele strategiczne zostały uporządkowane według 3 podstawowych wymiarów rozwoju:

- społecznego- obejmującego jakość życia, integrację społeczną, dostęp do usług publicznych i bezpieczeństwo mieszkańców,
- gospodarczego - odnoszącego się do przedsiębiorczości, rolnictwa, turystyki i inwestycji,
- przestrzennego - dotyczącego ładu przestrzennego, infrastruktury technicznej i ochrony środowiska.

CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY LINIEWO W WYMIARZE SPOŁECZNYM

Wymiar społeczny stanowi fundament jakości życia mieszkańców Gminy Liniewo. Kluczowe znaczenie ma tu poprawa warunków życia, integracja społeczna, a także wsparcie mieszkańców w różnych aspektach ich życia. W związku z tym, w obszarze społecznym zostały zidentyfikowane pewne problemy, które wymagają podjęcia konkretnych działań w celu poprawy jakości życia i integracji społecznej. Celem nadrzędnym w wymiarze społecznym jest:

Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców gminy poprzez rozwój dostępnych usług publicznych, infrastruktury społecznej, deinstytucjonalizację usług społecznych, wzmacnianie integracji społecznej i więzi lokalnych oraz zwiększanie atrakcyjności gminy jako miejsca do życia.

W ramach nadrzędnego celu sformułowano cztery komplementarne cele strategiczne.

Pierwszym z nich jest rozwój dostępnych i wysokiej jakości usług publicznych, obejmujący utrzymanie i modernizację infrastruktury edukacyjnej oraz poprawa jakości nauczania, modernizację infrastruktury zdrowotnej, rozwój infrastruktury społecznej, rozwój oferty kulturalnej, sportowej oraz opieki senioralnej, ze szczególnym uwzględnieniem deinstytucjonalizacji usług społecznych w oparciu m.in. o metropolitalne standardy. Celem jest stworzenie warunków, w których każdy mieszkaniec - niezależnie od wieku i sytuacji życiowej - będzie mógł korzystać z odpowiadających na jego potrzeby usług publicznych.

Drugi cel strategiczny to wzmacnianie integracji społecznej i budowanie wspólnoty lokalnej. Gmina stawia na aktywizację mieszkańców, wspieranie inicjatyw oddolnych oraz tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych. Wspólne działania, wydarzenia integracyjne czy wsparcie dla organizacji pozarządowych pomogą w budowie więzi społecznych i wzmacnianiu tożsamości lokalnej.

Trzecim celem jest podnoszenie atrakcyjności Gminy Liniewo jako miejsca do życia, co wiąże się z troską o estetykę przestrzeni, bezpieczeństwo publiczne oraz promowanie gminy jako miejsca przyjaznego rodzinom, młodym i seniorom. Podejmowane działania mają sprawić, że Liniewo będzie postrzegane jako gmina nowoczesna, zielona i sprzyjająca codziennemu życiu.

Czwarty cel strategiczny koncentruje się na wspieraniu kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. Gmina będzie wspierać rozwój umiejętności zawodowych, cyfrowych i społecznych mieszkańców, prowadzić działania edukacyjne i integracyjne, a także zapewniać równość szans, w tym dla osób w trudnej sytuacji życiowej.

Gmina poprzez strategię rozwoju przewiduje realizację polityk równościowych i będzie wdrażać m.in. metropolitalne standardy minimum OMGGS na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, w celu wzmocnienia integracji i budowy wspólnoty lokalnej będzie realizować programy integracji migrantów i cudzoziemców w lokalnej społeczności, edukacji i rynku pracy z wykorzystaniem metropolitalnych standardów i partnerstw instytucjonalnych.

Tabela 10. Cele strategiczne i kierunki działań w wymiarze społecznym w Gminie Liniewo

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>Poprawa dostępności i jakości usług publicznych, rozwój infrastruktury społecznej oraz deinstytucjonalizacja usług społecznych w oparciu m.in. o metropolitalne standardy</p>	 Utrzymanie i modernizacja infrastruktury edukacyjnej oraz poprawa jakości nauczania Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do różnych grup wiekowych. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych i opiekuńczych. Wzmacnianie opieki senioralnej i działań na rzecz osób starszych i potrzebujących wsparcia. Rozwój kompetencji cyfrowych
<p>Wzmacnianie integracji społecznej i budowanie wspólnoty lokalnej, także z migrantami i cudzoziemcami z wykorzystaniem metropolitalnych standardów i partnerstw instytucjonalnych</p>	 Organizowanie wydarzeń integracyjnych, kulturalnych i sportowych. Tworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających budowie więzi społecznych. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz organizacji pozarządowych. Rozwój programów wspierających aktywność obywatelską Rozwój kultury jako kluczowego elementu budowania kapitału społecznego i jakości życia mieszkańców oraz wsparcie dla grup szczególnych
<p>Podnoszenie atrakcyjności Gminy Liniewo jako miejsca do życia</p>	 Promowanie gminy jako miejsca przyjaznego rodzinom, młodzieży i seniorom. Rewitalizacja centrów wsi oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych. Poprawa bezpieczeństwa publicznego i dbałość o zdrowie mieszkańców. Rozwój rozwiązań sprzyjających estetyce i funkcjonalności przestrzeni, w tym budowa dróg rowerowych
<p>Wspieranie kompetencji społecznych, zawodowych i przeciwdziałanie wykluczeniu</p>	 Współpraca z instytucjami edukacyjnymi i rynku pracy. Organizacja szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe czy rozwijające kompetencje cyfrowe

CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY LINIEWO W WYMIARZE GOSPODARCZYM

Gospodarka lokalna opiera się przede wszystkim na małych firmach, rolnictwie oraz potencjale inwestycyjnym, który należy odpowiednio rozwijać, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiskowych i dziedzictwa kulturowego. Wymiar gospodarczy rozwoju Gminy Liniewo opiera się więc na budowie zróżnicowanej, lokalnej gospodarki, która w pełni wykorzystuje swoje wewnętrzne zasoby - zarówno ludzkie, jak i środowiskowe - w duchu zrównoważonego rozwoju. Kluczowe znaczenie mają: ekologiczne rolnictwo oraz przemyślane wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych w celu rozwoju turystyki przyjaznej środowisku. Dążeniem gminy jest też wzmacnianie konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych oraz zapewnienie trwałych podstaw dla rozwoju społeczno-ekonomicznego. Realizacja celów gospodarczych będzie służyć nie tylko wzrostowi gospodarczemu, ale także podniesieniu jakości życia mieszkańców oraz promocji Gminy Liniewo jako miejsca przyjaznego do życia, pracy i inwestowania.

Celem nadrzędnym w wymiarze gospodarczym jest:

**Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego gminy
poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości,
modernizację rolnictwa, rozwój turystyki
oraz podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej gminy.**

Rozwój gospodarczy Gminy Liniewo oparty jest na wspieraniu lokalnego potencjału, budowaniu przedsiębiorczości oraz efektywnym wykorzystaniu zasobów naturalnych i kulturowych w duchu zrównoważonego rozwoju. Gmina dąży do stworzenia stabilnych warunków dla działalności gospodarczej, oferując jednocześnie atrakcyjne otoczenie do życia i pracy. W szczególności podkreśla się znaczenie rozwoju turystyki opartej na lokalnej tożsamości, ekologii i autentyczności, która może stać się jednym z kluczowych motorów wzrostu.

Istotnym celem jest rozwój turystyki zrównoważonej - aktywnej, ekologicznej i kulturowej - jako jednego z filarów lokalnej gospodarki. Gmina Liniewo, ze względu na swoje walory przyrodnicze, położenie w sercu Kaszub i Kociewia oraz bogate dziedzictwo kulturowe, ma naturalne predyspozycje do przyciągania turystów szukających ciszy, kontaktu z naturą oraz autentycznych doświadczeń. Planowane działania obejmują rozbudowę infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (ścieżki rowerowe, punkty widokowe, miejsca wypoczynku), wspieranie lokalnych inicjatyw turystycznych oraz rozwój zintegrowanych produktów turystycznych, powiązanych z tradycją i lokalną kuchnią.

Kolejnym obszarem wsparcia będzie nowoczesne i ekologiczne rolnictwo. Gmina będzie promować i wspierać modele produkcji przyjazne środowisku, oparte na lokalnych zasobach i krótkich łańcuchach dostaw. Współpraca z instytucjami rolniczymi oraz wykorzystanie funduszy krajowych i unijnych umożliwią podniesienie konkurencyjności sektora rolnego i jego lepsze powiązanie z lokalnym rynkiem.

Strategicznym kierunkiem jest również wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie przyjaznego klimatu dla lokalnych przedsiębiorstw. Gmina będzie wspierać rozwój firm rodzinnych, działalności usługowej i rzemieślniczej a także rozwój przestrzeni wspierających przedsiębiorczość. Szczególny nacisk położony zostanie na promocję lokalnych produktów i usług, także poprzez wykorzystanie potencjału ekonomii społecznej i organizacji pozarządowych. Gmina będzie także podejmować działania w celu rozwoju mieszkalnictwa, przyrostu liczby mieszkańców gminy i rozwoju rynku pracy.

Ważnym kierunkiem i fundamentem poprzednich celów jest rozwój infrastruktury gospodarczej i transportowej, sprzyjającej aktywności inwestycyjnej. Poprawa jakości dróg lokalnych, uzbrojenie terenów inwestycyjnych oraz zapewnienie mieszkańcom i przedsiębiorcom dostępu do nowoczesnych technologii,

w tym Internetu szerokopasmowego, stworzy fundament dla dalszego rozwoju gospodarczego. Gmina planuje aktywnie pozyskiwać inwestorów, zwłaszcza w obszarach zgodnych z ideą zrównoważonego rozwoju i gospodarki niskoemisyjnej. Gmina Liniewo, choć położona na obrzeżach Obszaru Metropolitalnego Gdańsk–Gdynia–Sopot, posiada istotny potencjał. Dzięki swojemu położeniu w pobliżu głównych korytarzy transportowych oraz planowanemu usprawnieniu mobilności w ramach Planu Zrównoważonej Mobilności OMGGS, gmina zyska lepsze połączenia z Trójmiastem, co przełoży się na większą dostępność rynku pracy, usług i rynków zbytu. Jednocześnie Trójmiasto może korzystać z zaplecza terenowego i gospodarczego, jakie oferuje Liniewo. Gmina dysponuje także wolnymi terenami inwestycyjnymi, które mogą zostać zagospodarowane pod działalność usługową, produkcyjną czy logistyczną. Duże znaczenie ma także potencjał rolniczy gminy, który może zostać wykorzystany do rozwijania sektora rolno-spożywczego, wspierającego lokalne rynki żywnościowe oraz krótkie łańcuchy dostaw dla Trójmiasta.

Tabela 11. Cele strategiczne i kierunki działań w wymiarze gospodarczym w Gminie Liniewo

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>Rozwój turystyki jako sektora wspierającego lokalną gospodarkę</p>	 <p>Rozwijanie oferty turystyki aktywnej, ekologicznej i kulturowej w oparciu o lokalne walory przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe.</p> <p>Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (drogi rowerowe, punkty widokowe, miejsca odpoczynku).</p> <p>Promocja gminy jako miejsca wypoczynku dla osób szukających ciszy, natury i autentycznych doświadczeń.</p> <p>Wspieranie lokalnych inicjatyw w zakresie agroturystyki, usług noclegowych i gastronomii z wykorzystaniem produktów lokalnych.</p>
<p>Modernizacja i zrównoważony rozwój rolnictwa</p>	 <p>Wspieranie przejścia na rolnictwo ekologiczne i przetwórstwo lokalne.</p> <p>Promocja produktów regionalnych i tworzenie krótkich łańcuchów dostaw.</p> <p>Podnoszenie kwalifikacji rolników oraz wsparcie innowacyjnych technologii w rolnictwie</p>
<p>Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, mieszkalnictwa i tworzenia miejsc pracy</p>	 <p>Tworzenie przestrzeni i warunków dla rozwoju działalności gospodarczej (np. strefa aktywności gospodarczej).</p> <p>Wspieranie mikro i małych firm poprzez programy doradcze i promocyjne</p>
<p>Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i metropolii</p>	 <p>Rozwój infrastruktury technicznej (drogi lokalne, sieci wodno-kanalizacyjne) wspierającej rozwój gospodarczy.</p> <p>Promowanie Gminy Liniewo jako miejsca przyjaznego inwestorom (np. przygotowanie terenów pod inwestycje).</p> <p>Współpraca z instytucjami wspierającymi rozwój regionalny i pozyskiwanie funduszy</p>

CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY LINIEWO W WYMIARZE PRZESTRZENNYM

Ład przestrzenny stanowi fundament zrównoważonego rozwoju lokalnego - wpływa na jakość życia mieszkańców, atrakcyjność inwestycyjną oraz rozwój społeczny i gospodarczy. Gmina Liniewo charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Brak zurbanizowanych ośrodków miejskich sprawia, że planowanie przestrzenne musi uwzględniać przede wszystkim potrzeby społeczności wiejskich, ochronę środowiska oraz potencjał rozwoju turystyki ekologicznej i kulturowej. W tym kontekście polityka przestrzenna Gminy Liniewo powinna koncentrować się na harmonijnym kształtowaniu krajobrazu wiejskiego, zachowaniu ładu przestrzennego i promowaniu zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych.

Celem nadrzędnym w wymiarze przestrzennym jest:

**tworzenie harmonijnej, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni wiejskiej,
wspierającej ochronę środowiska, lokalną tożsamość
oraz zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i adaptację do zmian klimatycznych.**

Osiągnięcie tego celu wymaga realizacji kilku wzajemnie uzupełniających się celów strategicznych. Kluczowym kierunkiem jest ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i adaptację do zmian klimatycznych. Obejmuje to zarówno zabezpieczenie terenów cennych ekologicznie przed degradacją, jak i tworzenie zielonej infrastruktury - ścieżek, miejsc wypoczynku czy punktów edukacyjnych - umożliwiającej kontakt z naturą i rozwój turystyki ekologicznej. Równie ważne jest kształtowanie estetycznej, funkcjonalnej przestrzeni wiejskiej, tj. porządkowanie i rewitalizacja centrów wsi czy tworzenie przyjaznych miejsc spotkań i integracji społecznej, które budują tożsamość i autentyczność lokalnego krajobrazu.

Szczególny nacisk należy położyć na rozwój turystyki wiejskiej i kulturowej w sposób zrównoważony, zgodny z zapisami wizji Gminy Liniewo. Tworzenie oferty turystycznej powinno koncentrować się na aktywności blisko natury - turystyce pieszej, rowerowej, kajakowej, oraz promować dziedzictwo kulturowe regionu poprzez ekspozycję zabytków i wspieranie lokalnych inicjatyw. Przemysłane planowanie przestrzeni umożliwi jednocześnie zaspokojenie potrzeb mieszkańców i gości, ochronę zasobów naturalnych oraz wzmocnienie lokalnej tożsamości.

Wreszcie, istotny jest rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, m.in. dalsza modernizacja lokalnych dróg, rozwijanie bezpiecznych tras rowerowych i pieszych oraz inwestowanie w ekologiczne rozwiązania w zakresie energii, wody i odpadów.

Tabela 12. Cele strategiczne i kierunki działań w wymiarze przestrzennym w Gminie Liniewo

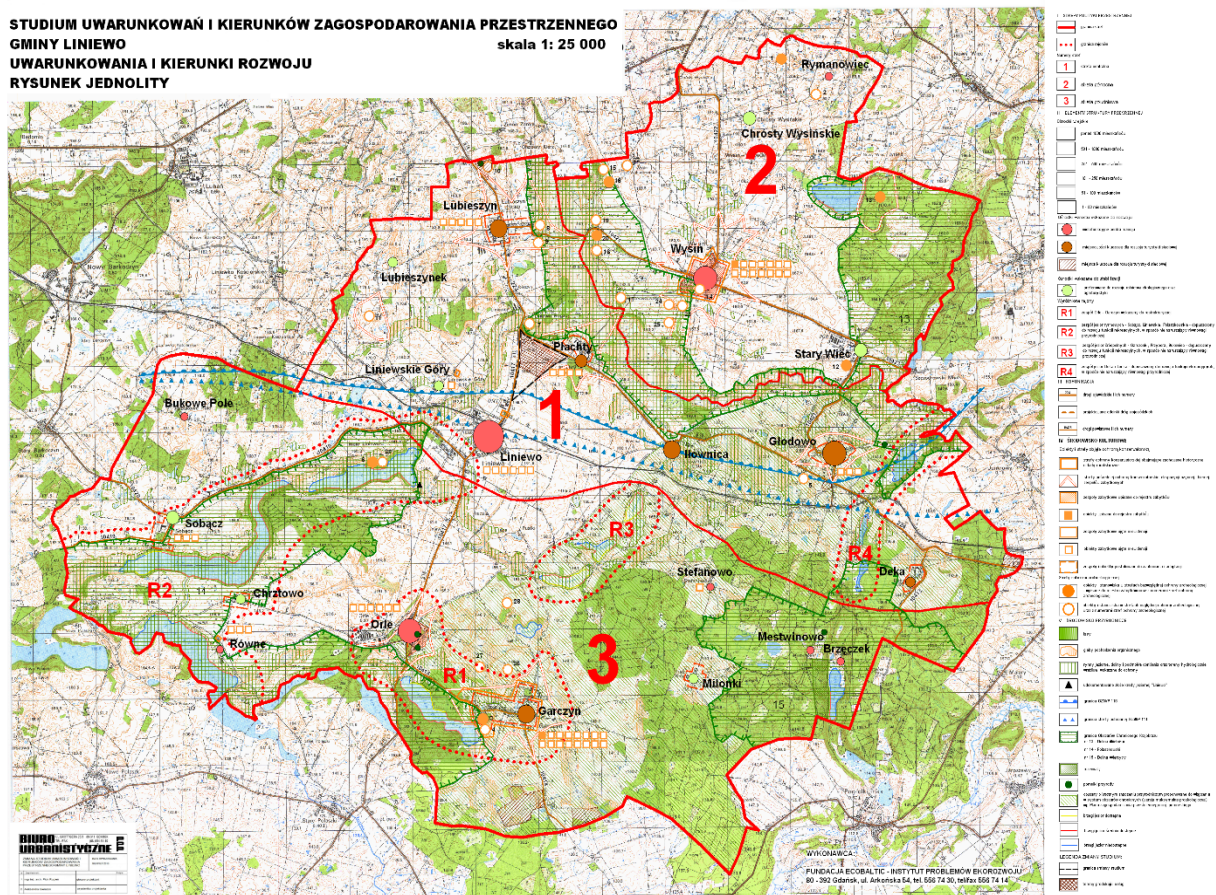
CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
<p>Ochrona i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych</p>	 Zabezpieczenie obszarów cennych przyrodniczo (jeziora, rzeki, rezerваты, lasy) przed presją inwestycyjną i degradacją. Rozwój zielonej infrastruktury (ścieżki przyrodnicze, punkty widokowe, tereny rekreacyjne). Wspieranie różnych form turystyki ekologicznej - rowerowej, pieszej i przyrodniczej. Edukacja ekologiczna i promocja lokalnych zasobów przyrodniczych
<p>Kształtowanie spójnej, estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni wiejskiej</p>	 Rewitalizacja centrów wsi, zagospodarowanie placów, skwerów i terenów wspólnych sprzyjających integracji Rozwój małej infrastruktury rekreacyjnej z poszanowaniem krajobrazu.
<p>Wsparcie zrównoważonego rozwoju turystyki wiejskiej i kulturowej</p>	 Planowanie przestrzenne uwzględniające rozwój agroturystyki i ekologicznych gospodarstw turystycznych Rozwój oferty turystyki aktywnej Zagospodarowanie terenów krajobrazowo atrakcyjnych
<p>Rozwój infrastruktury wspierającej jakość życia i mobilność mieszkańców</p>	 Modernizacja i utrzymanie lokalnych dróg, rowerowych i pieszych Wspieranie rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i energetycznej z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. Poprawa dostępności transportu publicznego

5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

5.1 Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Liniewo

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Liniewo jest podstawą planowania rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zarządzania przestrzenią. Jej właściwe zdefiniowanie pozwala na efektywne ukierunkowanie inwestycji, poprawę dostępności usług oraz ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych.

Zdjęcie 7. Mapa ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Liniewo charakteryzuje się rozproszoną zabudową, typową dla obszarów wiejskich. Centralnym ośrodkiem jest miejscowość Liniewo, pełniąca funkcje administracyjne, usługowe oraz komunikacyjne dla całej gminy. Ośrodki lokalne, takie jak Wysin i Głódowo, stanowią ważne punkty wsparcia dla okolicznych sołectw, oferując podstawowe usługi edukacyjne, handlowe i religijne. Pozostałe miejscowości pełnią przede wszystkim funkcję mieszkaniową i rolniczą.

W gminie można wyróżnić trzy strefy polityki przestrzennej, które odzwierciedlają wewnętrzne zróżnicowanie wynikające z różnych uwarunkowań zewnętrznych (te uwarunkowania obejmują powiązania z innymi regionami, czynniki przyrodnicze wpływające na obecne i przyszłe funkcje poszczególnych części gminy, dziedzictwo historyczne kształtujące walory kulturowe oraz szanse rozwojowe związane z turystyką sieciową i koncentracją zagospodarowania):

Strefa 1 - centralna - jest przeznaczona do intensywnego rozwoju i aktywności, szczególnie w zakresie turystyki sieciowej o znaczeniu tranzytowym i lokalnym. Jej struktura przestrzenna opiera się na trzech głównych osiach o potencjale turystycznym, łączących Gminę Liniewo z Powiślem i centrum Kaszub. Są to: wojewódzka droga nr 224, uznana za drogę krajobrazową, potencjalny szlak turystyczny kolejowy lub rowerowy wykorzystujący nieczynną linię kolejową Pszczółki - Skarszewy - Kościerzyna, oraz szlak turystyki wodnej wzdłuż rzeki Więcisy,

Strefa 2 - północna, jest przeznaczona głównie do rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki, opartych na gospodarstwach farmerskich,

Strefa 3 - południowa - oprócz rozwoju rolnictwa ekologicznego i agroturystyki, może również sprzyjać rozwojowi turystyki pobytowej, pod warunkiem zachowania równowagi przyrodniczej wokół jezior.

W Gminie Liniewo ukształtował się następujący podział ośrodków:

Centrum gminy - Liniewo. Liniewo pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego, usługowego i społecznego całej gminy. Znajdują się tu siedziba władz gminnych, szkoła podstawowa, biblioteka, ośrodek zdrowia, placówki handlowo-usługowe oraz obiekty sportowe i kulturalne. Liniewo skupia główne funkcje publiczne i stanowi centrum obsługi dla okolicznych wsi.

Ośrodki lokalne - sołectwa o funkcji uzupełniającej. Obok Liniewa, w gminie funkcjonuje sieć mniejszych wsi o roli ośrodków lokalnych. Pełnią one funkcje mieszkaniowe i rolnicze, a także w ograniczonym zakresie usługowe - oferują podstawowe punkty handlowe, świetlice wiejskie, kaplice lub małe place zabaw. Te miejscowości to m.in. Orle, Głodowo, Lubieszyn, Sobącz, Wysin, Chrzutowo, Garczyn.

Mniejsze wsie i przysiółki - jednostki osadnicze o funkcji uzupełniającej. Najmniejsze elementy sieci osadniczej to wsie o rozproszonej zabudowie i przysiółki, które mają głównie funkcję rolniczą i mieszkaniową. Nie posiadają własnej rozbudowanej infrastruktury usługowej, a mieszkańcy korzystają z usług dostępnych w Liniewie i większych sołectwach.

Tabela 13. Struktura funkcjonalna - strefy dominujących funkcji w Gminie Liniewo

STREFA	LOKALIZACJA	GLÓWNE FUNKCJE
Strefa centralna usługowa	Liniewo	urząd gminy, szkoła, biblioteka, ośrodek zdrowia, apteka, placówka pomocy społecznej
Strefa rolnicza	Cała gmina poza centrami	produkcja rolnicza (zboża, bydło), przetwórstwo lokalne
Strefa rekreacyjno-przyrodnicza	Rejon jezior (Liniewskie, Sobackie, Polaszkowskie, Deka), tereny leśne	turystyka weekendowa, agroturystyka, wypoczynek indywidualny
Strefa aktywizacji gospodarczej	obrzeża Liniewa i przy głównych trasach (np. DW 224)	potencjalne tereny inwestycyjne, drobna produkcja, magazyny

W obrębie Gminy Liniewo wyodrębnia się kilka stref funkcjonalnych:

- strefa centralna usługowa w Liniewie, skupiająca urząd gminy, szkołę, placówki zdrowotne i kulturalne,
- strefa rolnicza, zajmująca znaczną część powierzchni gminy, gdzie dominuje produkcja rolnicza oraz drobne przetwórstwo,
- strefa rekreacyjno-przyrodnicza, zlokalizowana w pobliżu jezior i lasów, przeznaczona na agroturystykę i rekreację,
- strefa aktywizacji gospodarczej zlokalizowana przy głównych ciągach komunikacyjnych, przewidziana pod rozwój inwestycji i przedsiębiorczości.

System powiązań przyrodniczych Gminy Liniewo

System powiązań przyrodniczych zapewnia zachowanie ciągłości procesów ekologicznych, chroni siedliska roślin i zwierząt, zwiększa odporność krajobrazu na negatywne skutki zmian klimatycznych (retencja wody, ograniczenie erozji), pełni funkcję rekreacyjną i krajobrazową, wpływając na atrakcyjność.

System przyrodniczy Gminy Liniewo tworzy sieć powiązanych ze sobą elementów środowiska naturalnego, która obejmuje:

- obszary leśne i zadrzewienia śródpolne,
- użytki ekologiczne i łąki śródleśne,
- ciek wodny, rowy melioracyjne i towarzyszące im strefy roślinności,
- stawy i oczka wodne,
- tereny zieleni publicznej w obrębie wsi.

Podstawę systemu stanowią korytarze ekologiczne- pasma zadrzewień, ciek wodny i doliny rzek, które umożliwiają migrację zwierząt, rozprzestrzenianie roślin oraz wymianę genetyczną między populacjami. Główne korytarze to:

- doliny cieków przepływających przez obszar gminy (np. dolina Wierzycy na granicy gminy),
- mniejsze strumienie i rowy łączące oczka wodne i stawy,
- pasma lasów i zadrzewień śródpolnych.

Istotnymi punktami systemu są tzw. węzły ekologiczne, czyli większe kompleksy leśne i obszary o wysokiej bioróżnorodności. Pełnią one rolę miejsc schronienia, żerowisk i lęgów dla zwierząt. Na terenie gminy są to m.in.: zwarte obszary lasów, większe łąki i tereny podmokłe, strefy ochronne wokół cieków wodnych. Zachowanie spójności systemu przyrodniczego zwiększa odporność krajobrazu na skutki zmian klimatu, w tym ekstremalne opady, susze i erozję gleby. Korytarze ekologiczne i węzły przyrodnicze pełnią funkcję naturalnych obszarów retencyjnych, wspomagają magazynowanie wody w glebie i przeciwdziałają degradacji środowiska. Włączenie aspektu klimatycznego w planowanie przestrzenne pozwala na lepszą adaptację gminy do zmieniających się warunków pogodowych oraz wspiera utrzymanie bioróżnorodności i funkcji ekosystemów.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Sieć drogowa gminy obejmuje drogi wojewódzkie i powiatowe, przy czym kluczową oś komunikacyjną stanowi droga wojewódzka nr 224. Trasa ta odgrywa kluczową rolę w systemie transportowym województwa pomorskiego, stanowiąc jedną z głównych osi komunikacyjnych łączących centralne i południowe obszary regionu z jego częścią metropolitalną. Ma ona istotne znaczenie dla spójności terytorialnej Pomorza, ponieważ integruje tereny pozbawione bezpośredniego dostępu do autostrad i dróg ekspresowych, umożliwiając sprawną komunikację lokalną oraz obsługę transportu towarowego. Jest to również ważny czynnik rozwoju gospodarczego. Infrastruktura ta ułatwia funkcjonowanie przedsiębiorstw z branży rolno-spożywczej, drzewnej i logistycznej, które dzięki niej mają lepszy dostęp do portów trójmiejskich i krajowych szlaków komunikacyjnych. Droga posiada także walory turystyczne -

proceedzi przez atrakcyjne tereny Pojezierza Kaszubskiego, zapewniając dojazd do jezior, lasów i ośrodków wypoczynkowych. Dzięki swoim różnorodnym funkcjom - komunikacyjnym, gospodarczym i turystycznym - droga wojewódzka nr 224 stanowi fundamentalny element poprawy dostępności wewnętrznej województwa pomorskiego oraz integracji jego obszarów z Trójmiastem.

Podstawą układu transportowego Gminy Liniewo jest sieć dróg o znaczeniu lokalnym i regionalnym, która zapewnia połączenie z sąsiednimi gminami i większymi ośrodkami miejskimi w regionie pomorskim. Do kluczowych korytarzy drogowych należą drogi powiatowe - łączą sołectwa między sobą oraz z centrum administracyjnym w Liniewie oraz drogi gminne - stanowią gęstą sieć lokalnych połączeń obsługujących zabudowę mieszkaniową, tereny rolnicze oraz obiekty użyteczności publicznej. Ważnym uzupełnieniem układu drogowego jest rozwijająca się sieć ciągów pieszo-rowerowych:

Łącznie, przez teren Gminy Liniewo przebiegają następujące drogi:

• droga wojewódzka:

DW 224 relacji Sopieszyno-Kartuzy-Nowa Karczma-Skarszewy-Tczew (dł. na terenie gminy 11,8 km),

• drogi powiatowe:

DP 10413 - Deka - Pogódki - Góra (1,6 km na terenie gminy),

DP 10414 - Orle - Garczyn - Kobyle - Góra (4,0 km),

DP 10417 - Liniewo - Orle - Stara Kiszewa (6,5 km),

DP 10419 - Sarnowy - Niedamowo - Sobącz - Liniewo (7,2 km),

DP 10420 - Będomin - Barkoczin - Sobącz (1,2 km),

DP 10421 - Lubieszyn - Wysin - Głodowo (8,8 km),

DP 10422 - Wysin - Szatarpy (3,8 km),

DP 10423 - Stary Wiec - Szczodrowo - Porębska Huta (0,8 km)

• trasa rowerowa: nr 111 relacji Puck - Wejherowo - Kartuzy - Nowa Karczma - Skarszewy - Tczew.

System komunikacji publicznej w Gminie Liniewo opiera się głównie na regionalnych połączeniach autobusowych, które łączą Liniewo i okoliczne wsie z większymi miastami i węzłami komunikacyjnymi w regionie. Obszar ten jest obsługiwany przez sieć autobusów, które zapewniają dojazd do Kościerzyny i Starogardu Gdańskiego. Przystanki autobusowe znajdują się w miejscowościach takich jak Chrósty Wysińskie, Chrzutowo, Deka, Garczyn, Głodowo, Iłownica, Liniewo, Orle, Płachty, Sobącz, Stary Wiec i Wysin. Gmina znajduje się w strefie dwugodzinnego dojazdu autobusem do aglomeracji trójmiejskiej. Przez teren gminy przebiega również torowisko lokalnej linii kolejowej, która jest nieczynna od kilku lat i łączyła Pszczółki z Kościerzyną.

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej Gminy Liniewo

Zaopatrzenie w wodę i kanalizację

Na obszarze Gminy Liniewo zidentyfikowano jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPD), określone w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). Gmina Liniewo znajduje się w zlewni rzeki Wietcisy, będącej częścią JCWP o kodzie PLRW2000172146999 - Wietcisa od źródeł do Wierzycy (w systemie wodnym dorzecza Wisły).

W zakresie wód podziemnych Gmina Liniewo położona jest w obrębie JCWPD nr 36 - Pojezierze Kaszubskie, obejmującej główne piętra wodonośne wykorzystywane do zaopatrzenia w wodę pitną. Gmina znajduje się również w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 116 „Gołębiewo”, o zasobach dyspozycyjnych wynoszących około 1 730 m³/h (na obszarze gminy), natomiast w pełnym zasięgu zbiornika oszacowano zasoby na poziomie 24 960 m³/d. Zbiornik ten charakteryzuje się dobrymi cechami chemicznymi (klasa Ib), przy lokalnych podwyższeniach zawartości żelaza i manganu. W ramach GZWP nr 116 wyznaczono strefę ochronną, obejmującą obszary o zaostrożonych rygorach ochronnych.

Na terenie Gminy Liniewo funkcjonuje kilka ujęć wód podziemnych zaopatrujących mieszkańców w wodę pitną, zlokalizowanych w miejscowościach: Liniewo, Lubieszyn, Chrósty Wysińskie, Stary Wiec i Milonki. Ujęcia te wykorzystują wody z utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych, o dobrej jakości i stabilnych zasobach. Dla wszystkich ujęć ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej, natomiast strefy ochrony pośredniej nie zostały dotychczas wyznaczone. Zasoby eksploatacyjne ujęć są wystarczające do zaspokojenia obecnych potrzeb mieszkańców, a ich stan ilościowy i jakościowy jest regularnie monitorowany w ramach pozwoleń wodnoprawnych oraz ewidencji prowadzonej przez gminę. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Liniewo wprowadzono zapisy nakazujące, aby wszelkie inwestycje i działania techniczne uwzględniały potrzeby ochrony warstw wodonośnych – w szczególności poprzez stosowanie rozwiązań zabezpieczających przed zanieczyszczeniem wód podziemnych.

Na terenie Gminy Liniewo funkcjonuje sieć wodociągowa obejmująca większość miejscowości, zasilana z gminnych ujęć wody i stacji uzdatniania. Długość sieci wodociągowej wynosi 108,4 km. System kanalizacji sanitarnej jest rozwijany etapowo; nie wszystkie sołectwa są już skanalizowane. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 61,5 km. Planuje się dalszą rozbudowę sieci i budowę nowych oczyszczalni ścieków lub przydomowych oczyszczalni. Długość

Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz

Sieć elektroenergetyczna pokrywa całą gminę, jednak w niektórych miejscach wymaga modernizacji i zwiększenia mocy przyłączeniowej. Infrastruktura gazowa rozwinięta jest punktowo - głównie w centrum gminy i większych wsiach.

System zaopatrzenia w ciepło

Dominującą formą ogrzewania są indywidualne źródła ciepła (piece, kotły), w wielu przypadkach planuje się ich modernizację na bardziej ekologiczne. Gmina wspiera inwestycje w odnawialne źródła energii (fotowoltaika, pompy ciepła) i dąży do rozwoju mikroinstalacji OZE.

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne są zbierane selektywnie i odbierane zgodnie z gminnym systemem gospodarki odpadami, który obejmuje wszystkie miejscowości. Prowadzone są działania edukacyjne na rzecz ograniczenia ilości odpadów i promowania recyklingu.

Oświata i wychowanie

W gminie działają szkoły podstawowe i oddziały przedszkolne w Liniewie oraz Głodowie, Garczynie i Wysinie zapewniające edukację i opiekę nad dziećmi i młodzieżą.

Kultura i biblioteki

W gminie działają biblioteka gminna w Liniewie i jej filie w sołectwach - pełnią funkcję centrum edukacji, kultury i miejsca spotkań społeczności lokalnej. Organizowane są wydarzenia kulturalne, festyny, konkursy i warsztaty wspierające integrację mieszkańców.

Sport i rekreacja

Gmina posiada boiska sportowe, place zabaw, siłownie plenerowe i obiekty rekreacyjne dostępne dla mieszkańców i turystów. W planach jest modernizacja istniejącej bazy sportowej oraz budowa nowych obiektów (boiska wielofunkcyjne, ścieżki rekreacyjne, skatepark).

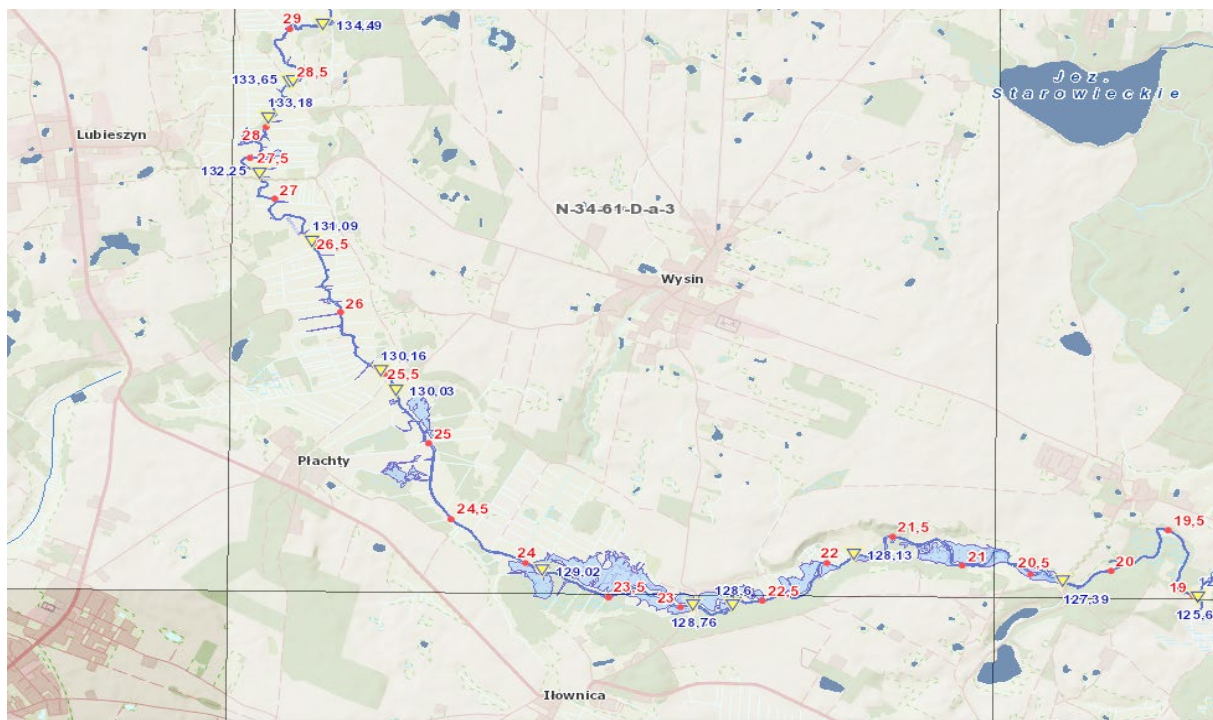
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje ośrodek zdrowia i gabinety lekarzy rodzinnych, które zabezpieczają podstawowe potrzeby mieszkańców w zakresie opieki medycznej. Gmina prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej wspierający osoby w trudnej sytuacji życiowej, seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami.

System wodny i zagrożenia hydrologiczne w Gminie Liniewo

Gmina Liniewo położona jest w zlewni rzeki Więcisy, stanowiącej element sieci hydrograficznej regionu. Koryto rzeki przebiega przez północną i środkową część gminy, wpływając na warunki przyrodnicze, rolnicze i osadnicze. Zgodnie z ustaleniami Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, część obszaru gminy znajduje się w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Więcisa - o średnim (1%) i wysokim (10%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi. Dane te pochodzą z aktualnych Map Zagrożenia Powodziowego i Map Ryzyka Powodziowego, udostępnianych na portalach www.powodz.gov.pl oraz www.hydroportal.pl

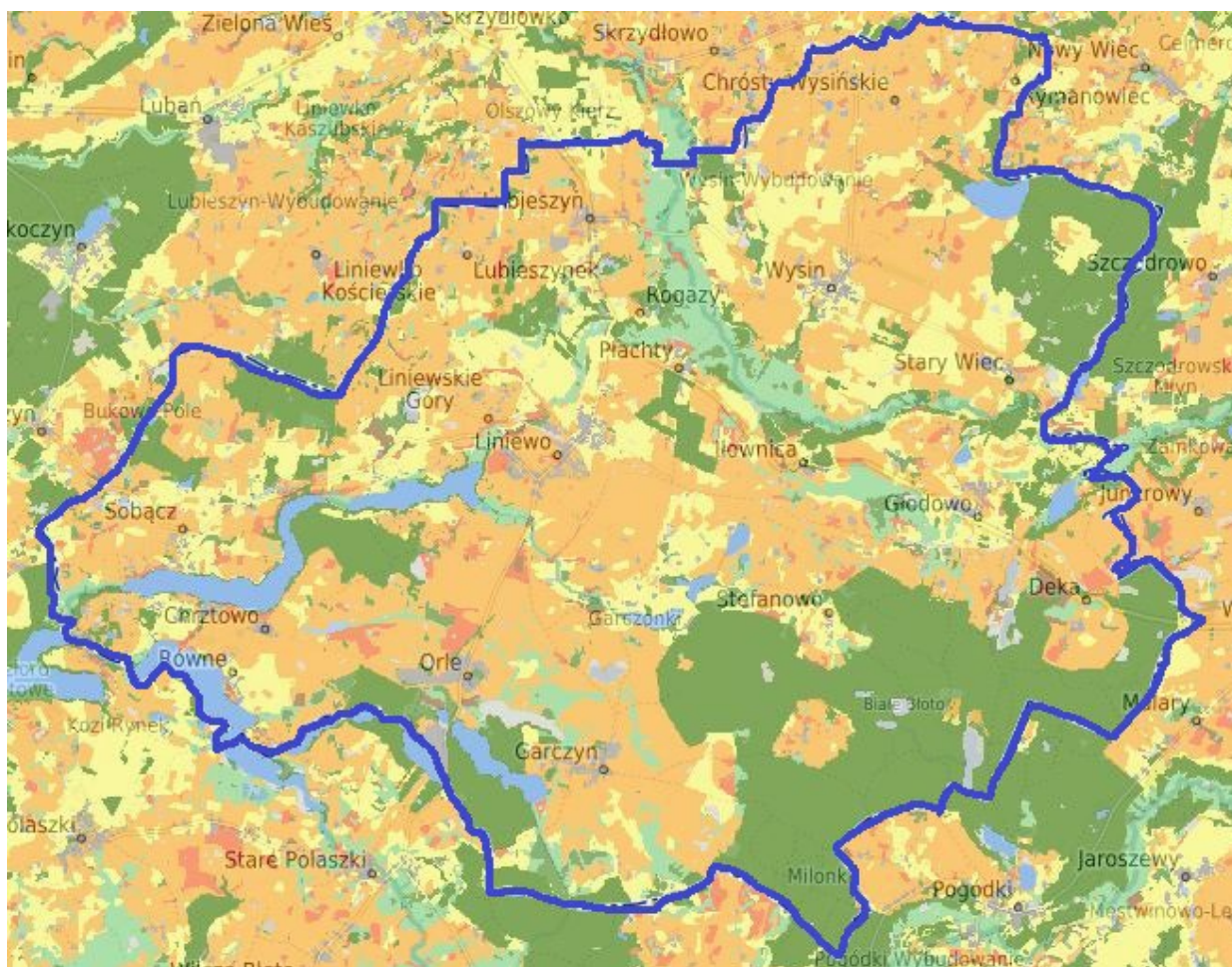
Zdjęcie 8. Mapa zagrożenia powodziowego w Gminie Liniewo (wzdłuż rzeki Więcisy)

(źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/)

Na terenie gminy występuje umiarkowane i wysokie ryzyko wystąpienia suszy rolniczej, szczególnie na obszarach użytkowanych rolniczo o glebach lekkich.

Zdjęcie 9. Mapa podatności gleb na suszę w Gminie Liniewo

(źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/)

Zmiany klimatu, w tym rosnące temperatury, zmienność opadów oraz występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, wpływają bezpośrednio na funkcjonowanie systemu wodnego gminy. Wydłużające się okresy suszy obniżają poziom wód gruntowych i powierzchniowych, zwiększając ryzyko degradacji gleb i ograniczając potencjał rolniczy. Z kolei gwałtowne opady mogą prowadzić do lokalnych powodzi i erozji, szczególnie w dolinach rzecznych i na obszarach o lekkich glebach.

Włączenie aspektu klimatycznego do planowania przestrzennego i gospodarki wodnej pozwala:

- wzmocnić naturalną retencję wód poprzez ochronę mokradel, stawów i oczek wodnych,
- zachować i odtworzyć strefy buforowe wzdłuż cieków i dolin rzecznych,
- planować infrastrukturę i zabudowę z uwzględnieniem ryzyka powodzi i suszy,
- wspierać adaptacyjne zarządzanie wodami w rolnictwie i przestrzeni publicznej (np. systemy zbierania wód opadowych, nawodnienia oszczędzające wodę).

Uwzględnienie tych działań zwiększa odporność gminy na skutki zmian klimatu, chroni bioróżnorodność i wspiera utrzymanie funkcji ekologicznych krajobrazu oraz bezpieczeństwa mieszkańców.

5.2 Rekomendacje dotyczące polityki przestrzennej

Gmina Liniewo dysponuje korzystnym położeniem oraz cennymi zasobami przyrodniczymi, które stanowią atut dla rozwoju turystyki i jakości życia mieszkańców. Jednocześnie wyzwaniem pozostają rozproszenie zabudowy, słaba infrastruktura techniczna w niektórych miejscach oraz demograficzne trendy starzenia się społeczności. Rekomendowane kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Liniewo zakładają zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, ochronę środowiska oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Kluczowe jest wzmocnienie funkcji centralnych i lokalnych ośrodków, jednoczesna ochrona walorów przyrodniczych oraz stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów i turystów.

Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu w Gminie Liniewo

Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych stanowi istotny element zrównoważonego rozwoju Gminy Liniewo. Wysoki udział obszarów chronionych (31,6% powierzchni gminy) oraz obecność cennych przyrodniczo dolin rzek Wierzycy i Wietcisy determinują kierunki polityki przestrzennej oraz lokalnych działań proekologicznych.

Zgodnie z ustaleniami Audytu Krajobrazowego Województwa Pomorskiego (Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 190/XVII/25 z dnia 29 lipca 2025 r.), Gmina Liniewo obejmuje fragmenty dwóch typów krajobrazów priorytetowych: krajobrazu rolniczo-leśnego wysoczyzn morenowych oraz krajobrazu dolin rzecznych (Wierzycy i Wietcisy). Wskazano w nich konieczność ochrony ładu przestrzennego, ciągłości korytarzy ekologicznych oraz ekspozycji krajobrazowych o wysokich walorach widokowych. W związku z powyższym, kierunki działań i rekomendacje są następujące:

- zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych, stanowiących kluczowy potencjał rozwojowy gminy,
- wzmocnienie systemu zielonej infrastruktury (zieleń przydrożna, pasy zadrzewień śródpolnych, parki wiejskie, tereny rekreacyjne),
- utrzymanie i ochrona układu lokalnych korytarzy ekologicznych, w szczególności w dolinach rzek Wierzycy i Wietcisy, poprzez wyłączenie ich spod zabudowy i ograniczenie fragmentacji siedlisk,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach rolnych i leśnych, w celu zachowania ciągłości krajobrazu rolniczego i leśnego,
- ochrona punktów i osi widokowych oraz dominant krajobrazowych na wysoczyznach morenowych,
- ograniczanie lokalizacji dużych obiektów kubaturowych i instalacji OZE (np. farm fotowoltaicznych i wiatrowych) w obszarach o wysokiej ekspozycji krajobrazowej,
- sukcesywne wyznaczanie nowych form ochrony przyrody dla terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
- ochrona dolin rzek i potoków poprzez utrzymanie ich naturalnego charakteru, renaturyzację i ograniczanie zabudowy na terenach zalewowych,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez pełne skanalizowanie zabudowy oraz ograniczenie dopływu zanieczyszczeń rolniczych,
- skuteczne egzekwowanie przepisów dotyczących istniejących form ochrony przyrody,
- ochrona wysokiej jakości gleb rolnych i lasów przed nieuzasadnionym przeznaczeniem pod zabudowę.

Rekomendacje dot. ochrony klimatu i poprawy jakości powietrza

Ochrona klimatu i poprawa jakości powietrza stanowią istotny element zrównoważonego rozwoju Gminy Liniewo. Działania w tym obszarze mają na celu zarówno ograniczenie emisji szkodliwych substancji, jak i adaptację gminy do zmian klimatu poprzez zwiększenie odporności ekosystemów i zabudowy na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych. Proponowane kierunki działań:

1. Redukcja emisji niskiej i lokalnej:

- modernizacja indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej (pieców węglowych, kotłów starego typu),
- wsparcie dla instalacji niskoemisyjnych systemów grzewczych (pomp ciepła, kotłów na biomasę, gazowych),
- rozwój i wsparcie odnawialnych źródeł energii (fotowoltaika, OZE w budynkach publicznych i prywatnych),
- programy dofinansowania termomodernizacji budynków.

2. Adaptacja do zmian klimatu:

- wprowadzanie rozwiązań ograniczających skutki suszy i powodzi, takich jak retencja wód opadowych, zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe, zielone dachy i nawierzchnie przepuszczalne,
- rozwój zielonej infrastruktury w przestrzeni publicznej i przydrożnej, w tym zadrzewienia śródpolne i parki wiejskie,
- utrzymanie i ochrona korytarzy ekologicznych oraz terenów zielonych o funkcjach chłonnych i klimatycznych.

3. Poprawa jakości powietrza:

- monitoring stężenia zanieczyszczeń powietrza i regularne raportowanie danych mieszkańcom,
- prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących ograniczania emisji z gospodarstw domowych i transportu,
- wspieranie transportu niskoemisyjnego (ścieżki rowerowe, elektryczny transport publiczny lub gminny).

4. Integracja z planowaniem przestrzennym i inwestycjami:

- uwzględnianie wymiaru klimatycznego przy planowaniu lokalizacji inwestycji i zabudowy,
- unikanie lokalizacji dużych obiektów o wysokiej emisji w rejonach szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenia powietrza,
- stosowanie przyjaznych dla klimatu i środowiska technologii w gminnych inwestycjach infrastrukturalnych.

Działania te w połączeniu z ochroną przyrody, krajobrazu i zasobów wodnych zwiększają odporność Gminy Liniewo na skutki zmian klimatu, poprawiają komfort życia mieszkańców oraz wspierają rozwój zrównoważony i atrakcyjny turystycznie.

Rekomendacje dot. gospodarowania wodami i ograniczania ryzyka powodzi oraz suszy

Gospodarka wodna i zarządzanie ryzykiem powodzi oraz suszy są kluczowymi elementami zrównoważonego rozwoju Gminy Liniewo. Odpowiednie planowanie i działania w tym obszarze pozwalają na zabezpieczenie mieszkańców, infrastruktury, terenów rolniczych oraz przyrody przed negatywnymi skutkami ekstremalnych zjawisk hydrologicznych. Uwzględnienie aspektu klimatycznego w gospodarowaniu wodami zwiększa odporność gminy na zmiany klimatu, takie jak okresy suszy, intensywne opady czy powodzie, oraz wspiera utrzymanie bioróżnorodności i funkcji ekosystemów wodnych i terenów zielonych. Rekomendacje zawarte w tej sekcji obejmują zarówno działania związane z ochroną i poprawą jakości wód, jak i działania adaptacyjne i zapobiegawcze mające na celu ograniczenie skutków powodzi i suszy:

1. Ochrona jakości i ilości wód

- ograniczanie zanieczyszczeń rolniczych i komunalnych,
- monitorowanie wpływu inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne,
- właściwe gospodarowanie odpadami i ściekami,

2. Zarządzanie ryzykiem powodzi i suszy

- uwzględnianie obszarów zagrożenia powodzią w planowaniu przestrzennym,
- zachowanie naturalnych terenów zalewowych,
- ograniczanie zabudowy na terenach zalewowych,
- zwiększanie retencji wodnej (mała retencja, zbiorniki, oczka wodne, tereny zieleni chłonnej),
- promowanie rozwiązań przyrodniczych (nature-based solutions).

3. Utrzymanie i modernizacja infrastruktury wodnej

- modernizacja i utrzymanie rowów, urządzeń melioracyjnych i koryt cieków w sposób sprzyjający retencji i jakości wód,
- racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie i przestrzeni publicznej, w tym nawodnienia oszczędzające wodę i ponowne wykorzystanie wód opadowych

4. Monitoring, współpraca i edukacja

- monitorowanie zagrożenia suszą i powodzią (portale hydroportal.pl i stopsuszy.pl),
- współpraca z Wodami Polskimi w zakresie utrzymania koryt cieków i planów zarządzania ryzykiem powodziowym,
- edukacja mieszkańców o ochronie zasobów wodnych i przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji

- unowocześnianie lokalnej sieci dróg gminnych oraz ich uzupełnianie o chodniki i ścieżki rowerowe, tak aby powstał spójny i bezpieczny system tras pieszo-rowerowych w całej gminie,
- zwiększenie dostępności komunikacyjnej poszczególnych sołectw i zapewnienie mieszkańcom wygodnego dojazdu do najważniejszych punktów usługowych i administracyjnych,
- ułatwienie połączeń między obszarami już zagospodarowanymi a głównymi drogami powiatowymi i wojewódzkimi, co poprawi powiązania zewnętrzne gminy,
- przebudowa, modernizacja i rozbudowa dróg, tak aby osiągnęły lepsze parametry techniczne i były bezpieczne oraz komfortowe w codziennym użytkowaniu.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- regularne aktualizowanie ewidencji obiektów zabytkowych, stanowisk archeologicznych i miejsc o wartości historycznej, kulturowej i krajobrazowej oraz prowadzenie systematycznej dokumentacji fotograficznej i opisowej,
- zachowanie autentyczności i integralności obiektów zabytkowych poprzez właściwe konserwacje, remonty i rewitalizacje zgodne z zasadami ochrony konserwatorskiej oraz zapobieganie degradacji i niewłaściwemu użytkowaniu obiektów chronionych,
- wspieranie adaptacji obiektów dziedzictwa kulturowego do współczesnych potrzeb społecznych, gospodarczych i kulturalnych, przy zachowaniu ich wartości historycznych i architektonicznych,
- wzmacnianie świadomości mieszkańców na temat wartości dziedzictwa kulturowego i udzielanie wsparcia doradczego i organizacyjnego właścicielom obiektów zabytkowych,
- uwzględnianie obszarów zabytkowych i stref ochrony konserwatorskiej w dokumentach planistycznych gminy i ochrona historycznego układu przestrzennego miejscowości i tradycyjnych elementów krajobrazu wiejskiego,
- promowanie dziedzictwa kulturowego poprzez tworzenie szlaków turystycznych, tablic informacyjnych i organizację wydarzeń kulturalnych i wspieranie inicjatyw edukacyjnych i warsztatów dotyczących historii regionu,
- wskazywanie, dokumentowanie i ochrona obiektów współczesnej architektury i sztuki, które mają wartość kulturową i tożsamościową dla mieszkańców oraz dbanie o estetykę nowej zabudowy, aby harmonijnie wpisywała się w historyczny i kulturowy kontekst gminy.

Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

- modernizacja i rozbudowa istniejących placówek oświatowych (szkoły podstawowe, przedszkola) w celu dostosowania ich do potrzeb demograficznych,
- tworzenie nowych miejsc w przedszkolach i oddziałach żłobkowych, aby wspierać młode rodziny,
- rozwój oferty zajęć dodatkowych, kółek zainteresowań i świetlic wiejskich jako miejsc integracji dzieci i młodzieży,
- utrzymanie i unowocześnianie obiektów kulturalnych, takich jak domy kultury czy biblioteki, w celu organizacji wydarzeń lokalnych i integracji mieszkańców,
- budowa i modernizacja boisk, placów zabaw oraz ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych i kół gospodyń wiejskich,
- utrzymanie i rozwój lokalnych punktów opieki zdrowotnej (przychodnie, gabinety lekarzy rodzinnych),
- wspieranie działań na rzecz opieki nad osobami starszymi,
- wdrażanie programów profilaktycznych i edukacji zdrowotnej,
- wspieranie inicjatyw służących aktywizacji mieszkańców, zwłaszcza seniorów i młodzieży,
- zapewnienie dobrej jakości oświetlenia ulicznego oraz poprawa bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji

- należy dążyć do minimalizowania zagrożeń powodowanych przez inwestycje celu publicznego,
- inwestycje publiczne mogą być realizowane na terenie gminy na podstawie decyzji o ustaleniu ich lokalizacji lub zgodnie z zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Liniewo wynikają ze zróżnicowanych uwarunkowań środowiskowych, społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych. Postępujące zmiany demograficzne, dynamiczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz rosnąca popularność gminy jako miejsca do życia i wypoczynku, wzmacniana dodatkowo bliskością dużych miast (Kościerzyna, Starogard Gdański, Gdańsk) powodują konieczność aktualizacji dotychczasowych założeń przestrzennych, w tym zwiększenia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. W strategii rozwoju Gminy Liniewo przyjęto więc następujące kierunki działań:

- wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, uwzględniających zarówno kontynuację istniejących struktur osadniczych, jak i rozwój nowych obszarów w miejscowościach o największym potencjale demograficznym, funkcjonalnym i komunikacyjnym (m.in. Liniewo, Wysin, Sobącz, Głodowo),
- kształtowanie zwartej i spójnej struktury przestrzennej, poprzez koncentrację nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zagospodarowanych, co umożliwi efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury technicznej oraz obniży koszty dalszej rozbudowy,
- rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej oraz społecznej, szczególnie w zakresie systemów wodno-kanalizacyjnych, komunikacyjnych, edukacyjnych i usług publicznych, w celu sprostania oczekiwaniom zarówno stałych mieszkańców, jak i osób przebywających czasowo,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, poprzez tworzenie terenów mieszkaniowych o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych, przy jednoczesnym wsparciu rozwoju budownictwa jednorodzinne, usługowego oraz rekreacyjnego,
- wzmocnienie lokalnych ośrodków osadniczych, poprzez rozwój funkcji mieszkaniowych i rekreacyjnych w miejscowościach dobrze skomunikowanych, które dysponują potencjałem społeczno-gospodarczym, co sprzyjać będzie równomiernemu rozwojowi gminy.

W ostatnich latach obserwuje się istotny wzrost zainteresowania obszarem Gminy Liniewo jako miejscem sezonowego wypoczynku. Zjawisko to znajduje odzwierciedlenie w rosnącej liczbie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, obejmujących przede wszystkim obiekty o charakterze letniskowym. Pomimo, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zabudowa tego typu kwalifikowana jest formalnie jako zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, w praktyce pełni ona funkcję rekreacyjną. Należy przy tym zaznaczyć, że użytkownicy tych obiektów - korzystający z nich głównie sezonowo - nie są ujmowani w rejestrach ludności zameldowanej ani faktycznie zamieszkałej, co rodzi istotne konsekwencje dla analiz demograficznych oraz planowania nowych terenów mieszkaniowych oraz infrastruktury i usług publicznych. W perspektywie długoterminowej może to negatywnie wpływać na wskaźniki demograficzne gminy, zaniżając ich wartości, pomimo faktycznego wzrostu liczby użytkowników przestrzeni oraz zwiększonego obciążenia lokalnej infrastruktury. W związku z powyższymi przesłankami wskazane jest:

- określenie zwiększonego zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową z jednoczesnym uwzględnieniem specyfiki zabudowy rekreacyjnej,
- wskazanie nowych terenów mieszkaniowych, które będą atrakcyjne pod względem dostępności komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej,
- zapewnienie zgodności przyszłego rozwoju przestrzennego z zasadami zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska przyrodniczego oraz wartości kulturowych gminy.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

- rozszerzanie i unowocześnianie sieci infrastruktury technicznej na terenie gminy,
- dalszy rozwój sieci wodociągowej - budowa nowych odcinków powinna wyprzedzać lub przynajmniej towarzyszyć nowym inwestycjom budowlanym na obszarach przeznaczonych pod zabudowę, aby zapewnić mieszkańcom stały dostęp do wody,
- modernizacja, rozbudowa i przebudowa sieci gazowej oraz systemów dostarczania ciepła, tak aby poprawić ich wydajność i niezawodność,
- wyznaczenie odpowiednich terenów wolnych od zabudowy i wysokiej zieleni z myślą o rozwoju odnawialnych źródeł energii - w szczególności budowy farm fotowoltaicznych,
- dalsze unowocześnianie i rozbudowa sieci energetycznej, aby sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu na energię elektryczną i zapewnić stabilne zasilanie dla mieszkańców i przedsiębiorców.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- planowane inwestycje powinny być umieszczane w takich lokalizacjach, aby nie zakłócały naturalnych korytarzy ekologicznych, nie wchodziły w obszary objęte ochroną przyrodniczą i nie powodowały degradacji siedlisk zwierząt i roślin występujących na terenie gminy,
- przy wyborze miejsca dla takich przedsięwzięć należy uwzględniać istniejące formy ochrony przyrody, przepisy wynikające z lokalnego prawa oraz postanowienia uchwał, które ustanawiają te formy ochrony i regulują ich funkcjonowanie,
- każde zamierzenie inwestycyjne powinno być realizowane w sposób minimalizujący ewentualne negatywne skutki dla środowiska - poprzez działania zapobiegawcze, ograniczające wpływ na przyrodę lub stosowanie rozwiązań kompensacyjnych tam, gdzie jest to konieczne.

Istotne jest kierowanie się zasadą zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzi istniejące i potencjalne obszary cenne przyrodniczo. Gmina powinna uwzględniać zasadę harmonijnego kształtowania zagospodarowania rekreacyjnego i wypoczynkowego, w tym uzależnienie rozwoju nowych terenów budownictwa letniskowego od ich wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska, a także uwzględnienie naturalnych właściwości terenu i ograniczenie negatywnego oddziaływania zagospodarowania rekreacyjnego i jego następstw na zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy przekraczającej 500kW

- urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub V,
- rozmieszczenie tego rodzaju urządzeń nie może wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- rozwój rolnictwa i przetwórstwa produktów rolnych powinien uwzględniać unikalne warunki naturalne i gospodarcze charakterystyczne dla gminy,
- wyznaczanie terenów pod uprawy i działalność rolniczą powinno odbywać się z uwzględnieniem jakości gleb oraz zgodnie z zasadami ochrony użytków rolnych i siedlisk przyrodniczych,
- zagospodarowaniu przestrzeni rolniczej i leśnej należy dążyć do powiększania obszarów zadrzewionych, co sprzyja bioróżnorodności i ochronie środowiska,
- powinno się stwarzać sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych, obszarach rewitalizacji oraz terenach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- zagospodarowanie powinno sprzyjać poprawie jakości przestrzeni publicznej, uporządkowaniu zabudowy i eliminacji obiektów o niskiej wartości użytkowej lub technicznej,
- prace rewitalizacyjne powinny być prowadzone w oparciu o aktywny udział mieszkańców i lokalnych organizacji, z uwzględnieniem ich potrzeb i pomysłów na ponowne wykorzystanie zdegradowanych terenów,
- na terenach wymagających rekultywacji lub remediacji należy stosować technologie przyjazne środowisku, przywracać właściwe warunki glebowe, wodne i roślinne,
- każde przedsięwzięcie inwestycyjne na obszarach zdegradowanych powinno być poprzedzone oceną wpływu na środowisko i uwzględniać zasady ochrony wód gruntowych, gleby oraz bioróżnorodności.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz.1130)

Na obszarze gminy zostały wyznaczone obszary z możliwością lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

6. REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Realizacja działań strategicznych przyczyni się do zrównoważonego i harmonijnego rozwoju Gminy Liniewo, poprawiając warunki życia mieszkańców, wzmacniając lokalną gospodarkę oraz chroniąc unikalne walory przyrodnicze i kulturowe.

1. Wzmocnienie funkcji ośrodka gminnego Liniewo

Wzmocnienie funkcji ośrodka gminnego Liniewo to jeden z kluczowych celów rozwoju gminy, którego realizacja ma na celu podniesienie jakości życia mieszkańców i zwiększenie atrakcyjności całego obszaru. W ramach tego kierunku planuje się modernizację i rozbudowę dostępnej infrastruktury publicznej - w tym urzędu gminy, placówek oświatowych, obiektów zdrowotnych oraz instytucji kultury. Poprawa stanu infrastruktury będzie sprzyjać zwiększeniu dostępności usług dla mieszkańców, co bezpośrednio przełoży się na wyższy komfort codziennego życia. Działania te będą łączyć się z koncentracją inwestycji w najważniejsze obszary - administrację, edukację, ochronę zdrowia i kulturę. Równocześnie planowany jest rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych, takich jak rynek, place, tereny zieleni oraz drogi pieszo-rowerowe, które podniosą walory estetyczne centrum Liniewa i wzmocnią jego funkcję integracyjną. Istotnym elementem jest również poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez modernizację dróg dojazdowych, rozbudowę parkingów oraz rozwój transportu publicznego. Lepsza dostępność i atrakcyjne przestrzenie stworzą warunki do rozwoju usług lokalnych oraz małej przedsiębiorczości, co wpłynie na wzrost liczby inwestycji i firm działających w centrum gminy. Wszystkie te działania mają na celu wzmocnienie pozycji Liniewa jako nowoczesnego ośrodka administracyjno-usługowego, który zapewnia mieszkańcom wysoki standard usług publicznych, sprzyja rozwojowi gospodarczemu i stanowi atrakcyjne miejsce do życia i pracy. Strategia przewiduje poszerzenie grona odbiorców kultury oraz wzmocnienie jej funkcji społecznych. Szczególną rolę pełnić będą instytucje kultury (biblioteki, świetlice, domy kultury) jako miejsce integracji międzypokoleniowej dla młodzieży i seniorów, a także zapewniające wsparcia dla migrantów (np. nauka języka polskiego) i osób z niepełnosprawnościami. Rozwój kultury jest kluczowym elementem budowania kapitału społecznego i jakości życia mieszkańców. Rezultaty w tym obszarze odnoszą się w szczególności do celów w wymiarze społecznym i gospodarczym.

2. Rozwój ośrodków lokalnych

Rozwój ośrodków lokalnych jest istotnym elementem strategii rozwoju Gminy Liniewo, którego celem jest wzmocnienie potencjału mniejszych miejscowości i sołectw. Kluczowe działania w tym zakresie koncentrują się na modernizacji i rozbudowie placówek edukacyjnych oraz infrastruktury technicznej, co ma bezpośrednio wpływać na poprawę jakości i dostępności podstawowych usług dla mieszkańców. Unowocześnione szkoły i obiekty usługowe stworzą lepsze warunki kształcenia i codziennego funkcjonowania społeczności lokalnych. Równoległe duże nacisk kładziony jest na wsparcie aktywności społecznej i kulturalnej. Rozwój lokalnych inicjatyw oraz utrzymanie funkcji parafialnych i podstawowych usług handlowych sprzyja integracji mieszkańców i wzmacnia więzi sąsiedzkie. Dzięki temu ograniczone zostaną migracje ludności z obszarów wiejskich do miast, co pozwoli zachować lokalny charakter i ciągłość rozwoju społeczności wiejskich. Znaczącą rolę odgrywa również modernizacja infrastruktury technicznej, w tym rozbudowa sieci kanalizacyjnych, wodociągowych oraz światłowodowych, co zapewni mieszkańcom wyższy komfort życia i ułatwi prowadzenie działalności gospodarczej. Działania te są uzupełnione o poprawę spójności przestrzennej i komunikacyjnej pomiędzy poszczególnymi sołectwami, co pozwoli lepiej powiązać poszczególne miejscowości w spójną i dobrze funkcjonującą całość. Wszystkie te inicjatywy mają na celu zrównoważony rozwój obszarów wiejskich Gminy Liniewo, tworzenie atrakcyjnych warunków do życia, pracy i aktywności społecznej, a także wzmacnianie lokalnej tożsamości i solidarności mieszkańców. Rezultaty w tym obszarze odnoszą się w szczególności do celów w wymiarze społecznym i gospodarczym.

3. Zachowanie i rozwój funkcji rolniczych

Zachowanie i rozwój funkcji rolniczych to jeden z kluczowych priorytetów rozwoju obszarów wiejskich w gminie. Racjonalne użytkowanie gruntów rolnych oraz ich ochrona przed niekontrolowaną urbanizacją są fundamentem zrównoważonego rozwoju i gwarancją zachowania rolniczego charakteru gminy na kolejne lata. Dążenie do zwiększenia efektywności i ekologiczności produkcji rolnej sprzyja nie tylko ochronie środowiska, ale także podnosi konkurencyjność lokalnego rolnictwa. W tym kontekście szczególne znaczenie ma promocja nowoczesnych, przyjaznych środowisku technologii oraz wspieranie gospodarstw w ich wdrażaniu. Istotnym kierunkiem działań jest również rozwój przetwórstwa lokalnego i produkcji regionalnej, co pozwala na budowanie silnej marki produktów pochodzących z gminy i zwiększa wartość dodaną wytwarzaną na miejscu. Wzrost dochodów rolników i mieszkańców obszarów wiejskich jest możliwy także dzięki rozwojowi agroturystyki oraz działalności uzupełniającej, która łączy funkcje rolnicze z usługami turystycznymi i rekreacyjnymi. Tym samym gmina dąży do tworzenia warunków sprzyjających powstawaniu atrakcyjnych miejsc pracy na obszarach wiejskich, zachowania dziedzictwa rolniczego i promowania zrównoważonego stylu życia w zgodzie z naturą. Rezultaty w tym obszarze odnoszą się w szczególności do celów w wymiarze gospodarczym.

4. Rozwój funkcji rekreacyjno-turystycznych

Rozwój funkcji rekreacyjno-turystycznych jest jednym z kluczowych elementów strategii rozwoju gminy, mającym na celu pełniejsze wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych. Dzięki rozbudowie i unowocześnieniu infrastruktury turystycznej, obejmującej m.in. szlaki piesze i rowerowe, punkty widokowe oraz miejsca wypoczynku, gmina stanie się bardziej atrakcyjna zarówno dla mieszkańców, jak i dla odwiedzających ją turystów. Zwiększenie liczby turystów i gości bezpośrednio przyczyni się do wzrostu przychodów z działalności turystycznej i rekreacyjnej, co będzie miało pozytywny wpływ na lokalną gospodarkę oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Kluczowe znaczenie będzie miało również zachowanie i poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ochronę i rewitalizację terenów zielonych, jezior i lasów, co pozwoli łączyć rozwój turystyki z dbałością o równowagę przyrodniczą. Ważnym elementem działań będzie rozwój agroturystyki oraz wsparcie lokalnych inicjatyw promujących dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe gminy. Organizacja wydarzeń plenerowych i festiwali dodatkowo zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu i pozwoli budować jego pozytywny wizerunek jako miejsca przyjaznego wypoczynkowi, rekreacji i aktywnemu spędzaniu wolnego czasu. Rezultaty w tym obszarze odnoszą się w szczególności do celów w wymiarze gospodarczym.

5. Rozwój strefy aktywizacji gospodarczej

Rozwój strefy aktywizacji gospodarczej jest jednym z priorytetowych kierunków działań gminy, ukierunkowanym na wzrost lokalnej przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz zwiększenie dochodów własnych samorządu. Kluczowym elementem jest zapewnienie dostępności atrakcyjnych, w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w strategicznych punktach gminy, zwłaszcza w pobliżu kluczowych tras komunikacyjnych, takich jak droga wojewódzka DW 224. Tak przygotowane tereny inwestycyjne mają przyciągać nowych inwestorów, szczególnie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, oraz stwarzać sprzyjające warunki do rozwoju usług logistycznych i magazynowych. Wzrost liczby firm działających na terenie gminy bezpośrednio przełoży się na zwiększenie liczby miejsc pracy, co poprawi sytuację społeczno-gospodarczą mieszkańców i ograniczy migracje zarobkowe. Jednocześnie rozbudowa strefy aktywizacji gospodarczej wpłynie na wzrost dochodów własnych gminy z tytułu podatków i opłat lokalnych, co umożliwi dalsze inwestycje w infrastrukturę i podniesienie jakości życia mieszkańców. Promocja gminy jako miejsca przyjaznego inwestycjom i aktywności gospodarczej jest więc istotnym krokiem w budowaniu silnej, zrównoważonej i konkurencyjnej lokalnej gospodarki. Rezultaty w tym obszarze odnoszą się w szczególności do celów w wymiarze gospodarczym.

6. Poprawa spójności przestrzennej i transportowej

Poprawa spójności przestrzennej i transportowej jest kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju gminy, mającym na celu lepsze skomunikowanie miejscowości, integrację mieszkańców oraz poprawę jakości życia. Priorytetem jest rozbudowa i modernizacja sieci transportowej, tak aby zapewnić wygodne i bezpieczne połączenia pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy, a także z ośrodkami powiatowymi. Rozwój komunikacji publicznej, w tym tworzenie nowych połączeń autobusowych, ma zachęcać mieszkańców do częstszego korzystania z transportu zbiorowego oraz ekologicznych form przemieszczania się, co przyczyni się do ograniczenia ruchu samochodowego i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń. Duże znaczenie ma również budowa i modernizacja ciągów pieszo-rowerowych, które zwiększą bezpieczeństwo i komfort poruszania się pieszych i rowerzystów, sprzyjając aktywnemu trybowi życia. Dzięki poprawie dostępności komunikacyjnej ograniczona zostanie izolacja społeczna mieszkańców wsi, a łatwiejszy dostęp do usług publicznych, edukacji i rynku pracy stworzy warunki do wyrównywania szans rozwojowych. Integralną częścią działań jest także rozwój infrastruktury technicznej, w tym rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz szerokopasmowego Internetu, a także digitalizacja usług publicznych (e-urząd), co odpowiada na współczesne potrzeby mieszkańców i wzmacnia konkurencyjność gminy. Rezultaty w tym obszarze odnoszą się w szczególności do celów w wymiarze przestrzennym.

7. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój

Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój stanowią fundament działań gminy, która dostrzega konieczność równoważenia rozwoju społeczno-gospodarczego z troską o zasoby naturalne i jakość życia mieszkańców. Kluczowe znaczenie ma kształtowanie wysokiej świadomości ekologicznej wśród społeczności lokalnej, tak aby dbałość o środowisko stała się wspólną odpowiedzialnością wszystkich mieszkańców. Priorytetem jest utrzymanie wysokiej jakości powietrza, czystości wód i zachowanie terenów zielonych, co bezpośrednio wpływa na zdrowie i komfort życia. Gmina stawia na efektywne i odpowiedzialne gospodarowanie zasobami naturalnymi, co obejmuje m.in. racjonalne wykorzystanie wody, energii oraz minimalizację ilości odpadów. Długoterminowa ochrona krajobrazu i bioróżnorodności ma na celu zachowanie walorów przyrodniczych, które stanowią nie tylko dziedzictwo naturalne, ale również atut rozwojowy, sprzyjający rozwojowi turystyki i rekreacji. W tym kontekście istotne jest również prowadzenie działań na rzecz ochrony terenów cennych przyrodniczo oraz rozwój zielonej infrastruktury, która integruje funkcje rekreacyjne, estetyczne i ekologiczne, wzmacniając odporność gminy na skutki zmian klimatycznych. Rezultaty w tym obszarze odnoszą się w szczególności do celów w wymiarze przestrzennym i gospodarczym.

7. WDRAŻANIE

7.1 Realizacja strategii

Schemat procedury realizacji Strategii Rozwoju Gminy Liniewo zakłada kompleksowe i uporządkowane działania, które mają na celu skuteczne wdrażanie przyjętych celów i projektów. Cały proces opiera się na sześciu kluczowych etapach: planowaniu, tworzeniu harmonogramu, pozyskiwaniu finansowania, wdrażaniu działań, monitorowaniu i raportowaniu postępów, ewaluacji i aktualizacji strategii oraz na stałej komunikacji i zaangażowaniu społeczności lokalnej.

1. Przygotowanie i wdrożenie planu operacyjnego

Pierwszym krokiem jest opracowanie szczegółowego planu operacyjnego na podstawie zapisów Strategii Rozwoju. Plan ten określa harmonogram działań, budżet oraz przydział odpowiedzialności za poszczególne zadania. Na tym etapie ustala się także priorytety oraz etapy realizacji działań. Odpowiedzialność za przygotowanie i wdrożenie planu operacyjnego ponoszą Wójt Gminy, Urząd Gminy oraz Rada Gminy.

2. Pozyskiwanie środków finansowych

Kolejny etap obejmuje identyfikację możliwych źródeł finansowania, takich jak fundusze unijne, krajowe programy wsparcia, środki z budżetu gminy czy partnerstwa publiczno-prywatne. Urząd Gminy, przy wsparciu Wójta, jest odpowiedzialny za przygotowanie i składanie wniosków o dofinansowanie projektów.

3. Realizacja działań strategicznych

Realizacja strategii polega na wdrażaniu zaplanowanych inwestycji i inicjatyw zgodnie z harmonogramem. Kluczowe jest skoordynowanie działań między jednostkami organizacyjnymi gminy, sołectwami oraz partnerami zewnętrznymi. Ważnym elementem jest także angażowanie mieszkańców poprzez konsultacje i regularne informowanie ich o postępach. Za realizację odpowiada Urząd Gminy, jednostki projektowe oraz sołectwa.

4. Monitorowanie i raportowanie postępów

Na każdym etapie realizacji strategii systematycznie monitoruje się postępy. Dane dotyczące wskaźników realizacji są zbierane regularnie, a ich analiza pozwala ocenić skuteczność działań. Wyniki są publikowane w formie raportów półrocznych i rocznych, a prace nad monitorowaniem koordynuje zespół monitorujący. Za ten etap odpowiada Urząd Gminy oraz właściwa komisja Rady Gminy.

5. Ewaluacja i korekta strategii

Zebrane dane oraz opinie mieszkańców stanowią podstawę do oceny efektywności działań. Dzięki ewaluacji możliwe jest zidentyfikowanie problemów i barier w realizacji strategii, a następnie wprowadzenie niezbędnych korekt i aktualizacji dokumentu oraz planu operacyjnego. Odpowiedzialność za ewaluację ponosi Urząd Gminy oraz Rada Gminy.

6. Komunikacja i zaangażowanie społeczności

Stała i otwarta komunikacja z mieszkańcami jest fundamentem skutecznego wdrażania strategii. W ramach tego etapu organizowane są konsultacje społeczne, warsztaty i spotkania, które umożliwiają mieszkańcom aktywne uczestnictwo w rozwoju gminy. Ważnym elementem jest również budowanie lokalnych partnerstw i współpracy międzysektorowej. Za komunikację i partycypację odpowiada Urząd Gminy, sołectwa oraz organizacje pozarządowe.

Mechanizm partycypacji społecznej w procesie przygotowania i wdrożenia strategii rozwoju Gminy Liniewo został zaplanowany jako systematyczny, otwarty i inkluzyjny proces angażowania mieszkańców, organizacji społecznych, przedsiębiorców, instytucji lokalnych oraz wszystkich zainteresowanych stron. Jego celem jest zapewnienie transparentności, zwiększenie społecznej akceptacji dla podejmowanych działań, a przede wszystkim – dostosowanie strategii do realnych potrzeb społeczności lokalnej i budowanie poczucia współodpowiedzialności za rozwój gminy.

Proces partycypacji rozpoczyna się już na etapie diagnozy sytuacji wyjściowej, kiedy zbierane są dane i opinie mieszkańców poprzez ankiety, spotkania z mieszkańcami, wywiady z liderami lokalnymi oraz konsultacje z instytucjami. Mieszkańcy gminy mają możliwość wypowiedzenia się choćby poprzez ankietę umieszczoną na stronie urzędu gminy. Pracę koordynuje powołany przez wójta zespół ds. strategii. Projekt strategii zostaje następnie konsultacjom, trwającym co najmniej 30 dni. Wszystkie zgłoszone uwagi są analizowane i publikowane jako załącznik do strategii.

Po przyjęciu strategii mechanizm partycypacji jest kontynuowany na etapie wdrażania dokumentu. Gmina planuje powołać zespół monitorujący, w którego skład wejdą również przedstawiciele społeczności lokalnej. Mieszkańcy będą mieli dostęp do informacji o postępach realizacji strategii – np. poprzez coroczne raporty, prezentacje na sesjach rady gminy lub specjalne spotkania podsumowujące. Przewidziane są także działania edukacyjne i informacyjne, które mają na celu podtrzymanie zainteresowania strategią i aktywności mieszkańców.

Mechanizm partycypacyjny opiera się na kilku kluczowych zasadach: otwartości (możliwość udziału dla każdego), równości (uwzględnianie potrzeb różnych grup społecznych), przejrzystości (jawność działań i informacji), dialogu (wzajemne słuchanie i poszanowanie różnych stanowisk) oraz skuteczności (realne wpływanie na kształt dokumentu). Wykorzystuje różnorodne narzędzia komunikacji – od tradycyjnych form po media z wykorzystaniem internetu.

Efektom dobrze przeprowadzonego procesu partycypacji społecznej będzie strategia rozwoju Gminy Liniewo zakorzeniona w lokalnych potrzebach, wzmacniająca tożsamość społeczności oraz zwiększająca szanse na skuteczne i trwałe wdrażanie zaplanowanych działań.

7.2 Monitoring strategii

Monitoring umożliwia systematyczne śledzenie realizacji zaplanowanych celów, kierunków działań i projektów. Dzięki temu władze gminy oraz mieszkańcy wiedzą, czy działania idą zgodnie z harmonogramem i czy wykorzystuje się środki publiczne efektywnie. Regularna ocena postępów pozwala z kolei na szybkie wykrycie opóźnień, trudności finansowych czy przeszkód organizacyjnych. Gmina może w porę podjąć działania naprawcze, zmodyfikować harmonogram lub zmienić sposób realizacji. Monitoring i publiczne raportowanie wyników zwiększają także transparentność działań samorządu. Mieszkańcy mogą na bieżąco sprawdzać, jak realizowane są priorytety rozwojowe gminy, co buduje zaufanie społeczności lokalnej do władz. Dzięki oparciu monitoringu na rzetelnych danych kolejne edycje strategii i budżet gminy mogą być lepiej dostosowane do realnych potrzeb i możliwości. Jasne zasady monitoringu mobilizują wszystkie jednostki organizacyjne gminy, sołectwa i partnerów społecznych do rzetelnego wykonywania zadań i terminowego raportowania wyników. Monitoring strategii rozwoju Gminy Liniewo jest kluczowym narzędziem dobrej praktyki zarządzania publicznego i pozwala skutecznie realizować cele rozwojowe, minimalizować ryzyko niepowodzeń i zapewnia mieszkańcom realny wpływ na rozwój lokalny. Monitoring strategii powinien opierać się na następujących etapach:

1. Regularny zbiór danych

- wyznaczenie osób i jednostek odpowiedzialnych za zbieranie i weryfikację danych,
- systematyczne gromadzenie danych (np. kwartalnie, półrocznie, rocznie) z różnych źródeł: urzędu gminy, jednostek organizacyjnych, sprawozdań finansowych, ankiet mieszkańców.

2. Analiza postępów

- porównanie danych z założonymi celami i wskaźnikami.
- identyfikacja obszarów, gdzie cele są realizowane zgodnie z planem i tych wymagających korekt,
- przygotowanie raportów z wynikami analiz.

3. Raportowanie

- raporty okresowe (np. roczne) skierowane do Rady Gminy, władz lokalnych i mieszkańców,
- raporty powinny zawierać opis osiągnięć, trudności, rekomendację i plany dalszych działań,
- publiczne udostępnianie raportów (np. na stronie internetowej gminy).

4. Spotkania i konsultacje

- organizowanie spotkań zespołu monitorującego, Rady Gminy i innych zainteresowanych stron,
- konsultacje społeczne - zebranie opinii mieszkańców na temat realizacji strategii i ich oczekiwań,
- umożliwienie otwartego dialogu i współpracy.

6. Korekta strategii i działań

- na podstawie wyników monitoringu i opinii mieszkańców wprowadzenie niezbędnych zmian do strategii lub planu operacyjnego.
- elastyczne dostosowywanie działań do zmieniających się warunków i potrzeb.

Tabela 14. Rola podmiotów w monitoringu realizacji strategii

Podmiot	Zadania w monitoringu
Urząd Gminy	zbieranie danych, analiza, przygotowanie raportów
Rada Gminy	ocena postępów, podejmowanie decyzji o korektach
sołectwa i mieszkańcy	udział w konsultacjach, zgłaszanie uwag
organizacje pozarządowe	wsparcie merytoryczne i społeczne
jednostki organizacyjne	realizacja działań, dostarczanie danych

Skuteczne monitorowanie realizacji strategii rozwoju gminy wymaga zastosowania odpowiednich narzędzi, które umożliwią bieżącą ocenę postępów i szybką reakcję na pojawiające się wyzwania. Kluczowym elementem jest system rejestracji wskaźników, oparty na przejrzystych i regularnie aktualizowanych danych. Może to być zarówno arkusz kalkulacyjny (np. Excel), jak i dedykowane oprogramowanie wspierające zarządzanie strategiczne. Ważnym narzędziem są także ankiety i badania opinii mieszkańców, które pozwalają uzyskać informacje zwrotne na temat efektów działań samorządu i oczekiwań społeczności lokalnej. Dane te stanowią istotne uzupełnienie analiz ilościowych i pomagają dostosować działania do realnych potrzeb mieszkańców. Nieodłącznym elementem monitoringu są również bazy danych dotyczące inwestycji i projektów, które umożliwiają śledzenie stopnia realizacji zadań, kontrolę harmonogramów oraz rozliczanie poniesionych nakładów. Całość procesu monitorowania powinna być wspierana przez spotkania robocze oraz cykliczne konsultacje społeczne. Regularny dialog z mieszkańcami, przedsiębiorcami i partnerami społecznymi pozwala nie tylko weryfikować postępy, ale również budować współodpowiedzialność za rozwój gminy i wzmacniać partycypację społeczną.

Tabela 15. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny

Cel strategiczny: poprawa dostępności i jakości usług publicznych, rozwój infrastruktury społecznej oraz deinstytucjonalizacja usług społecznych w oparciu m.in. o metropolitalne standardy

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Utrzymanie i modernizacja infrastruktury edukacyjnej oraz poprawa jakości nauczania	Liczba zmodernizowanych obiektów oświatowych	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Odsetek klas z nowoczesnym wyposażeniem dydaktycznym	%	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w gminie	punkcja	rocznie	wzrost	CKE
	Liczba zajęć dodatkowych w szkołach	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do różnych grup wiekowych	Liczba wydarzeń kulturalnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń sportowych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba uczestników zajęć kulturalnych/sportowych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba zmodernizowanych/wybudowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba działających klubów/stowarzyszeń kulturalnych i sportowych	liczba	rocznie	wzrost	Powiat Kościerski
Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych i opiekuńczych	Liczba miejsc w placówkach zdrowotnych na 1000 mieszkańców	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza POZ	dni	rocznie	spadek	Urząd gminy
	Liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba mieszkańców objętych programami profilaktycznymi	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba miejsc w placówkach opiekuńczych i rehabilitacyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Wzmacnianie opieki senioralnej i działań na rzecz osób starszych i potrzebujących wsparcia	Liczba miejsc w domach dziennego pobytu dla seniorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba seniorów korzystających z usług opiekuńczych w domu	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba programów aktywizujących seniorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń integracyjnych z udziałem seniorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wolontariuszy/opiekunów wspierających seniorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Odsetek osób korzystających z usług społecznych w formie środowiskowej w stosunku do ogólnej liczby odbiorców tych usług	%	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Cyfrowy system zarządzania mobilnością	Liczba zainstalowanych urządzeń - czujniki, kamery, liczniki pasażerów	sztuki	kwartał/rocznie	wzrost	Przewoźnicy, Urząd gminy
	Liczba obsługiwanych przystanków przez system cyfrowy	przystanki	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Średni czas oczekiwania na transport publiczny	minuty	kwartał/rocznie	spadek	Przewoźnicy, Urząd gminy
Cyfrowy monitoring jakości powietrza	Liczba punktów pomiarowych (czujników jakości powietrza)	sztuki	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba alertów o przekroczeniu norm jakości powietrza	sztuki	rocznie	spadek	
	Zmiana średniorocznego poziomu PM10/PM2.5 po wdrożeniu systemu	µg/m ³	miesiąc/rocznie	spadek	Urząd gminy

Tabela 16. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny

Cel strategiczny: wspieranie kompetencji społecznych, zawodowych i przeciwdziałanie wykluczeniu

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Współpraca z instytucjami edukacyjnymi i rynku pracy	Liczba partnerstw z instytucjami edukacyjnymi	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba podpisanych porozumień z instytucjami rynku pracy	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba mieszkańców korzystających z programów aktywizacji zawodowej	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Organizacja szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje zawodowe i rozwijających kompetencje cyfrowe	Liczba zrealizowanych szkoleń i warsztatów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba uczestników szkoleń i warsztatów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom satysfakcji uczestników	% (z ankiet)	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Tabela 17. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny

Cel strategiczny: wzmocnienie integracji społecznej i budowanie wspólnoty lokalnej także z migrantami i cudzoziemcami z wykorzystaniem metropolitalnych standardów i partnerstw instytucjonalnych

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Organizowanie wydarzeń integracyjnych, kulturalnych i sportowych	Liczba wydarzeń integracyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń kulturalnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń sportowych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba uczestników wydarzeń	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba partnerstw przy organizacji wydarzeń	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Tworzenie przestrzeni publicznych sprzyjających budowie więzi społecznych	Liczba nowych/zmodernizowanych przestrzeni publicznych	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba miejsc spotkań dostępnych dla mieszkańców	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba inicjatyw społecznych wykorzystujących przestrzenie publiczne	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Stożek zadowolenia mieszkańców z przestrzeni publicznych	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz organizacji pozarządowych	Liczba zrealizowanych projektów/inicjatyw oddolnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Wysokość wsparcia finansowego dla NGO i inicjatyw mieszkańców	zł	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba aktywnych organizacji pozarządowych	liczba	rocznie	wzrost	Powiat Kościerski, Urząd gminy
	Liczba spotkań konsultacyjnych z NGO	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Rozwój programów wspierających aktywność obywatelską	Liczba programów promujących aktywność obywatelską	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba mieszkańców uczestniczących w konsultacjach / budżecie obywatelskim	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba kampanii informacyjnych o aktywności społecznej	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Odsetek mieszkańców zaangażowanych w procesy obywatelskie	%	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Rozwój kultury oraz wsparcie dla grup szczególnych	Liczba inicjatyw skierowanych do grup szczególnych (osobno dla każdej grupy)	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba migrantów objętych programami integracyjnymi (język, kultura, pomoc prawna)	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba działań edukacyjnych i międzypokoleniowych łączących seniorów i młodzież	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Tabela 18. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny

Cel strategiczny: podnoszenie atrakcyjności Gminy Liniewo jako miejsca do życia

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Promowanie gminy jako miejsca przyjaznego rodzinom, młodzieży i seniorom	Liczba działań promocyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba programów wsparcia dla rodzin, młodzieży i seniorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń integracyjnych dla rodzin, młodzieży i seniorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba mieszkańców korzystających z oferty wsparcia	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom satysfakcji mieszkańców z jakości życia	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Rewitalizacja centrów wsi oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych i terenów zielonych	Liczba zrewitalizowanych centrów wsi	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Powierzchnia odnowionych terenów zielonych	m ² / ha	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba obiektów małej architektury	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba projektów realizowanych we współpracy z mieszkańcami	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba nasadzonych drzew i krzewów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Poprawa bezpieczeństwa publicznego i dbałość o zdrowie mieszkańców	Liczba nowych punktów oświetlenia ulicznego	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba działań profilaktycznych i edukacyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba patroli lub czas reakcji służb	liczba lub minuty	rocznie	wzrost/spadek	Urząd gminy, Policja
	Liczba monitorowanych miejsc publicznych	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
Rozwój rozwiązań sprzyjających estetyce i funkcjonalności przestrzeni, w tym budowa ścieżek rowerowych	Długość nowo wybudowanych ścieżek rowerowych	km	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba zmodernizowanych dróg pieszo-rowerowych	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba elementów małej architektury podnoszących estetykę	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba projektów modernizacji przestrzeni	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Poziom zadowolenia mieszkańców z estetyki przestrzeni	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy

Tabela 19. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy
 Cel strategiczny: rozwój turystyki jako sektora wspierającego lokalną gospodarkę

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Rozwijanie oferty turystyki aktywnej, ekologicznej i kulturowej	Liczba nowych produktów / szlaków turystycznych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń turystycznych i kulturalnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba materiałów promocyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba turystów odwiedzających gminę	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom satysfakcji turystów	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	Liczba punktów widokowych i miejsc odpoczynku	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba projektów zagospodarowania terenów rekreacyjnych	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba obiektów przystosowanych do osób z niepełnosprawnościami	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Stopień zadowolenia mieszkańców i turystów z infrastruktury	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Promocja gminy jako miejsca wypoczynku	Liczba kampanii promocyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba publikacji/artykułów o gminie	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy, Media
	Liczba odwiedzin strony internetowej/profilu społecznościowych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy, Media
	Liczba udziałów w targach branżowych	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Wspieranie lokalnych inicjatyw agroturystyki, usług noclegowych i gastronomii	Liczba gospodarstw agroturystycznych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba miejsc noclegowych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy GUS
	Liczba obiektów gastronomicznych z lokalnymi produktami	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba szkoleń i warsztatów dla mieszkańców	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba certyfikatów/oznakowań dla produktów lokalnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Tabela 20. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy
 Cel strategiczny: modernizacja i zrównoważony rozwój rolnictwa

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Wspieranie przejścia na rolnictwo ekologiczne i przetwórstwo lokalne	Liczba gospodarstw ekologicznych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Powierzchnia upraw ekologicznych	ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba lokalnych zakładów przetwórczych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy, GUS
	Liczba działań promujących rolnictwo ekologiczne	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba rolników objętych doradztwem ekologicznym	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Promocja produktów regionalnych i krótkich łańcuchów dostaw	Liczba certyfikowanych produktów regionalnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba punktów sprzedaży bezpośredniej	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń promujących produkty regionalne	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Podnoszenie kwalifikacji rolników i wsparcie innowacji	Liczba szkoleń i warsztatów dla rolników	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba rolników uczestniczących w szkoleniach	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wdrożonych innowacji w gospodarstwach	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba gospodarstw korzystających z doradztwa technologicznego	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Tabela 21. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy

Cel strategiczny: wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, mieszkalnictwa i tworzenia miejsc pracy

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Wspieranie mikro i małych firm	Liczba firm objętych wsparciem doradczym	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba uczestników programów wsparcia	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba kampanii promujących lokalne firmy	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom satysfakcji przedsiębiorców ze wsparcia	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Tworzenie przestrzeni i warunków dla rozwoju działalności gospodarczej i mieszkaniowej	Powierzchnia terenów inwestycyjnych	ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba firm w gminie	liczba	rocznie	wzrost	GUS
	Liczba nowych miejsc pracy	liczba	rocznie	wzrost	GUS
	Liczba zrealizowanych projektów gospodarczych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Powierzchnia terenów na cele mieszkaniowe	ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Tabela 22. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy
 Cel strategiczny: zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i metropolii

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Rozwój infrastruktury technicznej wspierającej rozwój gospodarczy	Długość nowych / modernizowanych dróg lokalnych	km	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Długość nowych / modernizowanych sieci wodno-kanalizacyjnych	km	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba miejscowości objętych nową infrastrukturą	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba projektów infrastrukturalnych dla terenów inwestycyjnych	liczba	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Poziom zadowolenia mieszkańców i przedsiębiorców	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Promowanie gminy jako miejsca przyjaznego inwestorom	Liczba wydarzeń promujących gminę	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba zapytań od inwestorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba nowych inwestorów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Współpraca z instytucjami i pozyskiwanie funduszy	Liczba podpisanych umów (projektów)	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Wartość pozyskanych środków zewnętrznych	zł	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba szkoleń/spotkań z instytucjami wsparcia	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Tabela 23. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny

Cel strategiczny: ochrona i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Zabezpieczenie obszarów cennych przyrodniczo	Powierzchnia obszarów objętych ochroną	ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba MPZP uwzględniających strefy ochronne	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba kontroli przestrzegania przepisów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba projektów rewitalizacji ekosystemów	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba zgłoszeń naruszeń przepisów	liczba	rocznie	spadek	Urząd gminy
Rozwój zielonej infrastruktury	Długość ścieżek przyrodniczych	km	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba nowych punktów widokowych	liczba	co 4 lata	wzrost	Urząd gminy
	Powierzchnia terenów zieleni publicznej	ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba elementów małej architektury ekologicznej	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Wspieranie turystyki ekologicznej	Liczba wydarzeń promujących turystykę ekologiczną	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba turystów korzystających z tras	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba partnerstw z przewodnikami i NGO	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Edukacja ekologiczna i promocja zasobów przyrodniczych	Liczba warsztatów i szkoleń ekologicznych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba uczestników działań edukacyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydanych materiałów edukacyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń promujących zasoby przyrodnicze	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy

Tabela 24. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny
 Cel strategiczny: kształtowanie spójnej, estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni wiejskiej

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Rewitalizacja centrów wsi, zagospodarowanie placów, skwerów i terenów wspólnych	Liczba zrewitalizowanych centrów wsi	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Powierzchnia odnowionych / nowych placów i skwerów	m ² / ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba elementów małej architektury	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba organizowanych wydarzeń	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Rozwój małej infrastruktury rekreacyjnej z poszanowaniem krajobrazu	Liczba nowych / zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Powierzchnia terenów z infrastrukturą rekreacyjną	m ² / ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba nasadzeń zieleni	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom zadowolenia mieszkańców	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy

Tabela 25. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny
 Cel strategiczny: wsparcie zrównoważonego rozwoju turystyki wiejskiej i kulturowej

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Planowanie przestrzenne pod agroturystykę i ekoturystykę	Liczba uchwalonych MPZP sprzyjających agroturystyce	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Powierzchnia terenów pod działalność agroturystyczną	ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba decyzji o warunkach zabudowy dla obiektów agroturystycznych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba spotkań konsultacyjnych	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Rozwój oferty turystyki aktywnej	Liczba obiektów agroturystycznych i ekogospodarstw	liczba	rocznie	wzrost	GUS, Urząd gminy
	Długość tras turystyki aktywnej	km	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
	Liczba wydarzeń promujących turystykę aktywną	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Zagospodarowanie terenów krajobrazowo atrakcyjnych	Powierzchnia zagospodarowanych terenów	ha	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba projektów zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba obszarów objętych monitoringiem	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom satysfakcji mieszkańców i turystów	% (z ankiet)	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy

Tabela 26. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny

Cel strategiczny: rozwój infrastruktury wspierającej jakość życia i mobilność mieszkańców

Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka miary	Okres pomiaru	Oczekiwane rezultaty	Źródła danych
Modernizacja dróg rowerowych	Długość zmodernizowanych dróg lokalnych	km	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Długość chodników i dróg pieszo-rowerowych	km	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba remontów dróg	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom zadowolenia mieszkańców z jakości dróg	%	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i OZE	Długość sieci wodociągowej	km	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Długość sieci kanalizacyjnej	km	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba nowych przyłączy	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba inwestycji w OZE	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Łączna moc OZE	kW	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Odsetek mieszkańców objętych siecią	%	rocznie	wzrost	Urząd gminy
Transport publiczny	Liczba kursów transportu publicznego	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba przystanków	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Liczba linii obsługujących gminę	liczba	rocznie	wzrost	Urząd gminy
	Poziom zadowolenia z transportu publicznego	%	co 2 lata	wzrost	Urząd gminy

7.3 Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii Gminy Liniewo jest niezbędnym narzędziem do oceny skuteczności polityki rozwoju, poprawy jakości zarządzania publicznego oraz zwiększenia zaufania mieszkańców do władz lokalnych. Proces ten pozwala sprawdzić, czy zrealizowane zadania i projekty przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów strategicznych. Dzięki temu można ustalić, które działania były trafne i przyniosły wymierne efekty dla mieszkańców. Warunki społeczno-gospodarcze, potrzeby mieszkańców i przepisy prawa zmieniają się w czasie, a ewaluacja pokazuje, które fragmenty strategii wymagają dostosowania, co pozwala utrzymać jej aktualność i adekwatność do realnych wyzwań. Regularna ewaluacja i publiczne przedstawienie jej wyników pokazuje, że samorząd działa w sposób otwarty i odpowiedzialny. Mieszkańcy mają pewność, że decyzje opierają się na rzetelnej analizie i realnych potrzebach. Wnioski z ewaluacji są fundamentem dla opracowania kolejnych strategii lub planów operacyjnych, a dzięki temu polityka rozwoju gminy jest procesem opartym na doświadczeniu i ciągłym udoskonalaniu.

Tabela 27. Etapy ewaluacji strategii

Etap	Opis działania
Przygotowanie	Określenie celów ewaluacji, zakresu i metod, zebranie danych
Analiza danych	Ocena wskaźników, jakościowa analiza opinii i dokumentów
Raportowanie	Przygotowanie raportu ewaluacyjnego z wnioskami i rekomendacjami
Konsultacje	Prezentacja wyników i zbieranie opinii od mieszkańców i decydentów
Wdrożenie rekomendacji	Aktualizacja strategii i planów działania na podstawie wyników

Głównym celem ewaluacji jest rzetelna ocena stopnia realizacji celów strategicznych oraz działań zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy Liniewo. Proces ten ma na celu identyfikację mocnych stron wdrażania strategii oraz barier, które mogą ograniczać osiąganie zamierzonych efektów. Wyniki ewaluacji posłużą do sformułowania rekomendacji dotyczących usprawnienia działań oraz ewentualnej aktualizacji dokumentu strategicznego w kolejnych latach.

Zakres ewaluacji obejmuje analizę kluczowych wskaźników oraz ocenę jakości i efektywności podejmowanych działań. Istotnym elementem jest również badanie wpływu realizacji strategii na rozwój społeczno-gospodarczy oraz środowiskowy gminy. Dodatkowo ewaluacja uwzględnia analizę poziomu zaangażowania społeczności lokalnej i partnerów w proces wdrażania działań strategicznych.

Do realizacji procesu ewaluacji zastosowane zostaną różnorodne metody badawcze, w tym analiza danych ilościowych opartych na wskaźnikach, statystykach i raportach. Ważnym elementem będą ankiety i wywiady z mieszkańcami, przedsiębiorcami oraz pracownikami Urzędu Gminy, które pozwolą na uzyskanie informacji zwrotnych z różnych perspektyw. Kluczowe będą również konsultacje społeczne i warsztaty ewaluacyjne, które umożliwią otwartą dyskusję i wymianę doświadczeń.

Dodatkowo przewidziano studium przypadków wybranych projektów i działań oraz benchmarking, czyli porównanie z innymi gminami o podobnym profilu rozwojowym.

Proces ewaluacji zostanie podzielony na trzy etapy. Ewaluacja wstępna planowana jest po pierwszym roku realizacji strategii i ma na celu ocenę wdrożenia planu operacyjnego. Następnie przewidziano ewaluację śródkresową po 2-4 latach, która pozwoli na głębszą analizę efektów działań. Całość zakończy ewaluacja końcowa przeprowadzona na zakończenie okresu obowiązywania strategii, która dostarczy pełnej oceny skuteczności podejmowanych działań i osiągniętych rezultatów.

Za przeprowadzenie procesu ewaluacji odpowiedzialny będzie Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji działający w Urzędzie Gminy Liniewo, przy wsparciu Komisji Rady Gminy oraz zewnętrznych ekspertów ewaluacyjnych. Kluczową rolę w ewaluacji odgrywać będą również mieszkańcy i partnerzy lokalni, których zaangażowanie jest niezbędne do uzyskania pełnego obrazu efektów działań rozwojowych.

W trakcie ewaluacji zostaną udzielone odpowiedzi na kluczowe pytania: Czy cele strategiczne zostały osiągnięte? Jakie działania okazały się najbardziej efektywne, a które wymagają poprawy? Jakie czynniki sprzyjały, a jakie utrudniały realizację strategii? W jaki sposób wdrożenie strategii wpłynęło na rozwój gminy oraz jakość życia mieszkańców? Oceniony zostanie także poziom zaangażowania społeczności lokalnej i partnerów w proces realizacji celów.

Propozycja raportu ewaluacyjnego Strategii Rozwoju Gminy Liniewo

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Liniewo stanowi kluczowy element zarządzania rozwojem lokalnym, pozwalając na obiektywną ocenę postępów i wskazanie kierunków dalszych działań.

1. Streszczenie wykonawcze

Dokument otwiera streszczenie wykonawcze, które w syntetycznej formie przedstawia najważniejsze wyniki ewaluacji, kluczowe wnioski oraz rekomendacje dotyczące przyszłości Strategii Rozwoju Gminy Liniewo. Streszczenie to ma umożliwić szybkie zapoznanie się z efektami badania wszystkim zainteresowanym stronom.

2. Wprowadzenie

We wprowadzeniu określono cel i zakres ewaluacji, wskazując okres objęty analizą oraz główne pytania badawcze. Przedstawiono również metody i narzędzia wykorzystane w procesie badania, a także podmioty i zespoły eksperckie zaangażowane w realizację ewaluacji.

3. Charakterystyka Strategii Rozwoju Gminy Liniewo

W kolejnej części omówiono główne założenia strategii, jej cele oraz kluczowe obszary rozwoju. Przedstawiono harmonogram realizacji, akcentując znaczenie poszczególnych etapów wdrażania polityki rozwoju na poziomie lokalnym.

4. Metodologia ewaluacji

Opis metodologii zawiera szczegółowe informacje o zastosowanych technikach badawczych, w tym analizie danych zastanych, badaniach ankietowych, wywiadach oraz konsultacjach społecznych. Wyjaśniono sposób zbierania danych, a także proces analizy wskaźników pozwalających ocenić efektywność realizacji strategii.

5. Wyniki ewaluacji

Część poświęcona wynikom zawiera ocenę stopnia realizacji celów strategicznych, analizę skuteczności podejmowanych działań oraz identyfikację osiągnięć i barier. Omówiono wpływ realizacji strategii na rozwój społeczny, gospodarczy i środowiskowy Gminy Liniewo. Przedstawiono także ocenę poziomu zaangażowania społeczności lokalnej i partnerów w proces wdrażania działań strategicznych.

6. Wnioski i rekomendacje

Na podstawie zebranych danych i analiz sformułowano najważniejsze wnioski z ewaluacji oraz rekomendacje dotyczące koniecznych działań usprawniających. Zaproponowano również kierunki aktualizacji dokumentu strategicznego, tak aby jeszcze lepiej odpowiadał na potrzeby mieszkańców i wyzwania rozwojowe.

7. Załączniki

Ostatnią część raportu stanowią załączniki zawierające szczegółowe dane liczbowe, wyniki badań ankietowych, listę osób i instytucji uczestniczących w procesie ewaluacji, a także inne materiały źródłowe stanowiące podstawę opracowania niniejszego dokumentu.

7.4 Finansowanie strategii

Właściwa realizacja wizji, celów i zadań Strategii Rozwoju Gminy Liniewo 2026-2040 wymaga adekwatnych nakładów finansowych w oparciu o wszelkie dostępne źródła finansowania. Szacunki będą określone na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej. Finansowanie strategii rozwoju Gminy Liniewo wymaga zrównoważonego podejścia, łączącego różnorodne źródła dochodów oraz efektywne zarządzanie środkami publicznymi. Główne możliwości finansowania strategii opierają się na:

1. budżet gminy:

- dochody własne: podatki lokalne, opłaty lokalne, dochody z działalności gminy,
- subwencje i dotacje: z budżetu państwa, funduszy unijnych, programów krajowych i regionalnych.
- dochody z majątku: dzierżawy, sprzedaż nieruchomości, opłaty za korzystanie z infrastruktury.

2. dotacje celowe z budżetu państwa

- na realizację zadań rządowych,
- na współfinansowanie inwestycji,
- na działania w zakresie ochrony środowiska czy reagowania na kryzysy (np. susze, powódzie).

3. fundusze europejskie

- Regionalny Program Funduszy Europejskich dla Województwa Pomorskiego 2021-2027 (np. na infrastrukturę, cyfryzację, energię, edukację),
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) (wsparcie usług społecznych i edukacyjnych),
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) (m.in. wodociągi, kanalizacja, OZE),
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

4. fundusze rządowe i centralne programy wsparcia

- Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
- Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (np. na modernizację dróg dojazdowych),
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (np. OZE, termomodernizacje),
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (np. na gospodarkę wodno-ściekową).

5. kredyty, pożyczki i obligacje komunalne

- zaciągane na finansowanie deficytu lub współfinansowanie inwestycji,
- możliwość korzystania z preferencyjnych pożyczek z BGK lub funduszy europejskich.

7. partnerstwo i współpraca z innymi podmiotami, w tym prywatnymi

- tworzenie partnerstwa publiczno-prywatnego dla realizacji dużych inwestycji infrastrukturalnych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami lokalnymi i instytucjami edukacyjnymi.

8. inicjatywy lokalne, społecznościowe i inne

- organizacja zbiórek i kampanii na konkretne projekty, lokalne inicjatywy obywatelskie i granty.
- środki organizacji pozarządowych i fundacji,
- współfinansowanie projektów przez partnerów społecznych i gminy sąsiednie.

Finansowanie strategii Gminy Liniewo wymaga montażu finansowego, korzystania z różnych źródeł, aktywnego pozyskiwania funduszy zewnętrznych oraz efektywnego zarządzania środkami własnymi i pozyskanymi. Kluczowe jest także współdziałanie z mieszkańcami, przedsiębiorcami oraz instytucjami na poziomie regionalnym i krajowym, aby realizować cele rozwojowe gminy.

Na podstawie danych z lat 1995-2024 (GUS) dotyczących wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy Liniewo oszacowano metodą trendu liniowego, że w latach 2026-2040 gmina Liniewo może wydać na realizację strategii gminy w obszarze wydatków majątkowych inwestycyjnych kwotę nie mniejsza niż 179 300 000 zł.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia rozwoju Gminy Liniewo jako dokument publiczny udostępniany w formie cyfrowej spełnia standardy dostępności określone w polskim i unijnym prawie.

Źródła zdjęć wykorzystanych na okładce: www.liniewo.pl

Źródła grafik i ikon: serwis Freepik (www.freepik.com) na licencji wymagającej podania autorstwa. Zastosowane elementy graficzne zostały użyte zgodnie z regulaminem platformy i nie są przedmiotem komercyjnej dystrybucji).

Opracowanie: Spółka celowa Uniwersytetu Gdańskiego Univentum Labs sp. z o.o.

Kierownik projektu: dr Jarosław Kempa (Uniwersytet Gdański)

ZAŁĄCZNIK NR 1 PYTANIA ANKIETY - GMINA OCZAMI MIESZKAŃCÓW

1. Jak oceniają Państwo dostęp do usług publicznych w gminie i ich jakość? (skala 1-4, gdzie 1 to ocena zła, 2- słaba, 3 - dobra, 4 - bardzo dobra)

edukacja przedszkolna
edukacja szkolna
opieka społeczna
opieka zdrowotna
transport publiczny
infrastruktura komunalna - wodociągi
infrastruktura komunalna - kanalizacja
drogi gminne
poziom bezpieczeństwa
funkcjonowanie administracji publicznej
infrastruktura sportu i rekreacji
infrastruktura kultury i rozrywki
zagospodarowanie przestrzeni publicznych (np. place, skwery, parki)
aktywność środowisk lokalnych

2. Jak oceniają Państwo aktywność rozwojową gminy w wybranych obszarach? (skala 1-4, gdzie 1 to ocena zła, 2- słaba, 3 - dobra, 4 - bardzo dobra)

rynek pracy (możliwość zatrudnienia)
tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości
dostęp do instytucji, placówek usługowych
dostęp do Internetu
dostęp do e-administracji
dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje
wspieranie rozwoju rolnictwa i branży rolno-spożywczej
wspieranie rozwoju turystyki
przyciąganie inwestorów
rozwój odnawialnych źródeł energii (np. panele słoneczne, elektrownie wiatrowe)?

3. Jak oceniają Państwo stan i potencjał turystyczny gminy w wybranych aspektach? (skala 1-4, gdzie 1 to ocena zła, 2- słaba, 3 - dobra, 4 - bardzo dobra)

stan środowiska naturalnego
walory krajobrazowe
jakość infrastruktury dla turystów
atrakcyjność gminy dla turystów
dostępność bazy gastronomicznej
dostępność bazy noclegowej
dostępność ścieżek rowerowych
dostęp do lokalnych producentów rolnych
dostęp do ekologicznych produktów rolnych

4. W czym dostrzegacie Państwo największy potencjał gminy (pytanie otwarte)?

5. Proszę wskazać główne problemy społeczne, z którymi mierzy się gmina (skala 1-4, gdzie 1 - wysokie zagrożenie problemem, 2 - średnie, 3 - niskie, 4 - brak problemu)

bezrobocie
trudna sytuacja finansowa mieszkańców
przemoc w rodzinie
alkoholizm
starzejąca się populacja
wzrost liczby osób niepełnosprawnych i chorych
przestępczość
brak integracji społecznej
inne, jakie?

6. Proszę o wskazanie 5 najpilniejszych działań, które miałyby największy wpływ na rozwój gminy i jakość życia mieszkańców

udogodnienia dla przedsiębiorców (w tym: ulgi, przygotowane tereny pod inwestycje)
sprowadzenie do gminy dużego inwestora
rozwój turystyki (rozbudowa infrastruktury, bazy noclegowej, gastronomicznej)
rozwój rolnictwa
modernizacja dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych
rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
rozwój transportu publicznego
rozwój sieci internetowej (w tym: szerokopasmowej)
poprawa jakości środowiska (powietrza, wody, gleby)
poprawa dostępu do opieki zdrowotnej
poprawa dostępu do szkół i przedszkoli
poprawa dostępu opieki społecznej
modernizacja i wyposażenie przedszkoli oraz szkół
rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną (przez Internet)
promocja gminy, w tym: wydarzenia kulturalne, promocja turystyczna i gospodarcza
poprawa estetyki i zagospodarowanie przestrzeni publicznych
inne, jakie?

7. Proszę zaproponować 3 konkretne inwestycje, które powinny zostać zrealizowane priorytetowo na terenie gminy (pytanie otwarte).

8. Z czego Państwa Gmina może być dumna (pytanie otwarte)?

9. Proszę ocenić Gminę Liniewo w różnych aspektach (skala 1-4, gdzie 1 to ocena zła, 2- słaba, 3 - dobra, 4 - bardzo dobra)

Gmina jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania
Gmina jest atrakcyjnym miejscem do wypoczynku
Gmina jest atrakcyjnym miejscem dla przedsiębiorców
Gmina jest atrakcyjnym miejscem dla turystów
Gmina ma atrakcyjne położenie
Gmina jest miejscem, gdzie można czuć się bezpiecznie
Gmina jest atrakcyjniejsza niż sąsiednie gminy
Gmina ma duży potencjał i należy go dobrze wykorzystać

SPIS GRAFIK I TABEL

- Tabela 1. Kluczowe dokumenty lokalne Gminy Liniewo (s.10)
- Tabela 2. Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (s.11)
- Tabela 3. Działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w Gminie Liniewo (s.28)
- Tabela 4. Poziom inwestycji komunalnych w latach 2021- 2023 (s.35)
- Tabela 5. Liczba bezrobotnych w Gminie Liniewo w latach 2019-2023 (s.36)
- Tabela 6. Zagospodarowanie nieczystości ciekłych w Gminie Liniewo w latach 2019-2023 (s.39)
- Tabela 7. Zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych (s.39)
- Tabela 8. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Liniewo (s.40)
- Tabela 9. Mieszkania wyposażone w instalacje (% ogółu mieszkań) w latach 2019-2023 (s.42)
- Tabela 10. Cele strategiczne i kierunki działań w wymiarze społecznym w Gminie Liniewo (s.68)
- Tabela 11. Cele strategiczne i kierunki działań w wymiarze gospodarczym w Gminie Liniewo (s.70)
- Tabela 12. Cele strategiczne i kierunki działań w wymiarze przestrzennym w Gminie Liniewo (s.72)
- Tabela 13. Struktura funkcjonalna - strefy dominujących funkcji w Gminie Liniewo (s.74)
- Tabela 14. Rola podmiotów w monitoringu realizacji strategii (s.92)
- Tabela 15. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny
Cel strategiczny: poprawa dostępności i jakości usług publicznych, rozwój infrastruktury społecznej oraz deinstytucjonalizacja usług społecznych w oparciu m.in. o metropolitalne standardy (s.94)
- Tabela 16. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny
Cel strategiczny: wspieranie kompetencji społecznych, zawodowych i przeciwdziałanie wykluczeniu (s.95)
- Tabela 17. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny
Cel strategiczny: wzmacnianie integracji społecznej i budowanie wspólnoty lokalnej także z migrantami i cudzoziemcami z wykorzystaniem metropolitalnych standardów i partnerstw instytucjonalnych (s.96)
- Tabela 18. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar społeczny
Cel strategiczny: podnoszenie atrakcyjności Gminy Liniewo jako miejsca do życia (s.97)
- Tabela 19. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy
Cel strategiczny: rozwój turystyki jako sektora wspierającego lokalną gospodarkę (s.98)
- Tabela 20. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy
Cel strategiczny: modernizacja i zrównoważony rozwój rolnictwa (s.99)
- Tabela 21. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy
Cel strategiczny: wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, mieszkalnictwa i tworzenia miejsc pracy (s.100)
- Tabela 22. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar gospodarczy
Cel strategiczny: zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i metropolii (s.101)
- Tabela 23. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny
Cel strategiczny: ochrona i racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych (s.102)
- Tabela 24. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny
Cel strategiczny: kształtowanie spójnej, estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni wiejskiej (s.103)
- Tabela 25. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny
Cel strategiczny: wsparcie zrównoważonego rozwoju turystyki wiejskiej i kulturowej (s.103)
- Tabela 26. Lista wskaźników Strategii Gminy Liniewo - wymiar przestrzenny
Cel strategiczny: rozwój infrastruktury wspierającej jakość życia i mobilność mieszkańców (s.104)
- Tabela 27. Etapy ewaluacji strategii (s.105)
-
- Zdjęcie 1. Mapa Gminy Liniewo (s.13)
- Zdjęcie 2. Stacja Liniewo (s.14)
- Zdjęcie 3. Wieś Liniewo z centralną ulicą wiodącą przez miejscowość (s.15)
- Zdjęcie 4. Wieś i kościół w Garczynie (s.15)
- Zdjęcie 5. Mapa topograficzna Gminy Liniewo (s.16)
- Zdjęcie 6. Przestrzenne formy ochrony przyrody w Gminie Liniewo (s.18)
- Zdjęcie 7. Mapa ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (s.73)
- Zdjęcie 8. Mapa zagrożenia powodziowego w Gminie Liniewo (wzdłuż rzeki Więcisy) (s.78)
- Zdjęcie 9. Mapa podatności gleb na suszę w Gminie Liniewo (s.79)

